

Sociale Zekerheid

Sociale Zaken en Werkgelegenheid

XV Sociale Zaken en Werkgelegenheid: Uitgaven						
In miljoenen euro	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Stand Basisstand (Miljoenennota)	58.022	58.391	60.060	61.411	61.711	0
<i>Meevallers</i>	- 608	- 409	- 316	- 600	- 782	- 876
Aanvullende inkomensvoorziening ouderen (AIO)	10	- 13	- 21	- 31	- 37	- 44
Algemene Kinderbijslagwet (AKW)	- 16	- 40	- 59	- 80	- 101	- 123
Toeslagenwet (TW)	- 20	- 20	- 20	- 21	- 22	- 23
Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz)	- 22	- 22	- 22	- 22	- 22	- 22
Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA)	- 22	- 23	- 24			
Uitvoeringskosten UWV/SVB	- 25	- 28	- 26	- 26	- 26	- 25
(jeugd)-Lage inkomensvoordeel ((J-)LIV)	- 35	- 20				
SPUK inburgering	- 104	- 48	- 7	- 3	- 1	0
Kinderopvangtoeslag (KOT)	- 119	- 106	- 105	- 316	- 427	- 474
Wet Kindgebonden Budget (WKB)	- 232	- 58	6	- 72	- 123	- 146
Overige meevallers	- 24	- 30	- 37	- 28	- 24	- 19
<i>Tegenvallers</i>	21	- 8	15	42	66	93
Besparingsverlies banenafpraak	30					
Wajong	- 6	- 6	- 4	2	15	33
Proactieve dienstverlening			12	23	34	42
Overige tegenvallers	- 3	- 2	8	17	17	17
<i>Intensiveringen</i>	593	968	1.021	1.140	1.174	1.160
Amendement Kinderopvangtoeslag verhoging maximum uurprijzen	250	275	301	433	481	508
Nota van Wijziging Kinderbijslag	250	250	250	250	250	250
Loondoorbetaling bij ziekte maatregel	3	22	27	38	49	56
Amendement verhoging WML	- 17	102	102	102	102	102
Programma Geldzorgen, Armoede en Schulden			27	27	27	27
Loonkostensubsidie in de Wajong		5	33	22	11	5
Hervorming arbeidsmarktinfrastructuur		74	71	80	83	35
Infrastructuur sociaal ontwikkelbedrijven		58	59	60	62	60
SLIM voor MKB en SLIM scholen		11	15	13		
Tegemoetkoming arbeidsongeschikte zzp'ers		25				
Overige intensiveringen	107	146	135	115	109	116
<i>Ombuigingen</i>	- 132	- 214	- 170	- 184	- 196	- 153
Maximum uurprijzen kinderopvang	- 1	- 11	- 14	- 22	- 24	- 25
Overige ombuigingen	- 131	- 203	- 156	- 162	- 172	- 128
<i>Kasschuiven</i>	- 140	54	71	24	- 4	- 5
Kasschuiven alleenverdienersproblematiek	30	24	- 19	- 4	- 17	- 14
Kasschuif MDIEU	- 80		80			
Overige kasschuiven	- 90	30	10	28	13	9
<i>Kasschuiven investeringsplafond</i>	- 4	- 2	- 2	1	7	
Kasschuif Meer Uren Werkt	- 4	- 2	- 2	1	7	
<i>Overboekingen Aanvullende Post</i>	122	1	- 13	- 13	- 13	- 13
Gebaar van erkenning Surinaamse ouderen	122					

In miljoenen euro	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Overig overboekingen Aanvullende Post		1	- 13	- 13	- 13	- 13
<i>Overboekingen met andere begrotingen</i>	- 226	- 143	- 145	- 138	- 140	- 142
Overboekingen met andere begrotingen	- 226	- 143	- 145	- 138	- 140	- 142
<i>Loonbijstelling</i>	86	73	78	69	58	58
Loonbijstelling	86	73	78	69	58	58
<i>Prijsbijstelling</i>	34	30	29	24	22	21
Prijsbijstelling	34	30	29	24	22	21
<i>Eindejaarsmarge</i>	50					
Eindejaarsmarge	50					
<i>Extrapolatie</i>						62.005
Extrapolatie						62.005
<i>Technisch</i>	1.069	- 170	- 154	- 136	- 140	- 145
Corona	1.146	10	1			
Plafondcorrectie WML	10	- 18	- 18	- 18	- 18	- 18
Niet-beleidsmatige mutaties bijstand	- 86	- 163	- 138	- 120	- 126	- 132
Overig technisch	- 2	1	1	2	3	5
<i>Niet-plafondrelevant</i>	3.090	531	1.930	2.941	4.224	6.214
Niet-plafondrelevant	3.090	531	1.930	2.941	4.224	6.214
Stand Voorjaarsnota	61.978	59.100	62.404	64.581	65.986	68.216

XV Sociale Zaken en Werkgelegenheid: Ontvangsten

In miljoenen euro	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Stand Basisstand (Miljoenennota)	2.342	2.354	2.380	2.336	2.235	0
<i>Meevallers</i>	75	5	6	6	6	6
Uitvoeringskosten UWV/SVB	32					
Tegemoetkoming Stoffengerelateerde Beroepsziekten (TSB)	27					
Overige meevallers	16	5	6	6	6	6
<i>Tegenvallers</i>	- 81	- 28	- 68	- 45	- 34	- 30
Kinderopvangtoeslag (KOT)	- 20	- 5	- 20	- 7	- 1	2
Wet Kindgebonden Budget (WKB)	- 61	- 23	- 48	- 38	- 33	- 32
<i>Extrapolatie</i>						2.162
Extrapolatie						2.162
<i>Technisch</i>	7	0	0			
Corona	7	0	0			
<i>Niet-plafondrelevant</i>	7	- 2	- 2	- 1	0	
Corona	7	- 2	- 2	- 1	0	
Stand Voorjaarsnota	2.350	2.330	2.315	2.295	2.206	2.138

Toelichting uitgaven

Meevallers

Aanvullende inkomensvoorziening ouderen (AIO)

Op basis van de realisatiecijfers van de SVB worden de AIO-uitkeringslasten meerjarig neerwaarts bijgesteld, doordat het aantal AIO-huishoudens in de toekomst minder hard zal stijgen dan eerder verwacht. Dit wordt met name verklaard door de neerwaartse bijstelling in de instroom van de AOW.

Algemene Kinderbijslagwet (AKW)

De uitgaven aan de AKW zijn meerjarig neerwaarts bijgesteld door een lagere bevolkingsprognose voor het aantal kinderen tussen 0 en 17 jaar. Deze bijstelling loopt meerjarig op tot 123 miljoen euro in 2029. Daarnaast neemt het aantal kinderen dat recht heeft op DKIZ (dubbele kinderbijslag intensieve zorg) en AKW-plus meerjarig toe.

Toeslagenwet (TW)

De meevaller op de Toeslagenwet wordt voornamelijk veroorzaakt door de meeste recente macro-economische verwachtingen van het CPB (CEP) en een lager aantal TW-aanvullingen op basis van uitvoeringsinformatie uit 2023. Dit komt met name doordat het aantal TW-aanvullingen voor de WIA is gedaald. Per saldo ontstaat er een meevaller die oploopt van 20 miljoen euro in 2024 naar 23 miljoen euro in 2029.

Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz)

De meevaller op de Bbz wordt voor circa 16 miljoen euro veroorzaakt door een neerwaartse bijstelling van het verwachte aantal uitkeringen. Daarnaast wordt de daling voor 6 miljoen euro verklaard door een bijstelling van de verwachte hoogte van de uitkeringen. Beide verwachtingen zijn gebaseerd op de voorlopige realisaties over 2023.

Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA)

De meevaller in de jaren 2024 t/m 2026 wordt veroorzaakt door een neerwaartse bijstelling van het aantal voorinburgeringstrajecten gebaseerd op de realisaties uit 2023. In 2023 is vanwege onvoldoende personele capaciteit in het COA het aantal inburgeringstrajecten naar beneden bijgesteld. De raming voor de komende jaren is daarop aangepast. Het aantal gerealiseerde inburgeringstrajecten in 2023 is als basis genomen. Daarbovenop wordt uitgegaan van een ingroei-pad van 10% in 2024 en 5% in 2025 en 2026.

Uitvoeringskosten UWV/SVB

Door een structurele budgetneutrale schuif van de rijksgefinancierde uitvoeringskosten van de SVB op hoofdstuk 15 naar de premiegefinancierde uitvoeringskosten op hoofdstuk 40, worden de uitvoeringskosten op hoofdstuk 15 naar beneden bijgesteld. De schuif is een resultaat van de prijsherijking van het lichtmodel, op basis waarvan de financiering van de uitvoeringsorganisaties wordt bepaald.

(jeugd)-Lage inkomensvoordeel ((J-)LIV)

De realisatiecijfers uit 2023 van het LIV en het J-LIV laten een meevaller zien. De raming wordt op basis van deze realisatiecijfers in 2024 en 2025 aangepast. Het J-LIV wordt afgeschaft na 2024 en het LIV na 2025. Een verklaring voor deze meevaller is een foutieve inschatting van het effect van de bijzondere verhoging van het wettelijk minimumloon in 2023. Ook speelt de stijging van de cao-lonen in 2023 mogelijk een rol, waardoor er relatief minder werknemers in aanmerking komen voor het (J-)LIV.

SPUK Inburgeringsvoorziening

Dit betreft een meevaller op de SPUK inburgeringsvoorziening voor de jaren 2024 t/m 2028. In 2023 zijn er minder inburgeringsplichtige statushouders gehuisvest dan vooraf gedacht, dit resulteert in een meevaller in 2024. Het aantal inburgeringstrajecten voor het lopende jaar wordt gebaseerd op de Huisvestingtaakstelling (HVT). Een inburgeringstraject duurt drie jaar waardoor de effecten van de HVT 2024 ook in 2025 en 2026 meegenomen worden in de raming. De instroom van het eerste jaar van het aantal inburgeringstrajecten in de jaren 2025 en 2026 wordt gebaseerd op de Meerjarige Productie Prognose (MPP). De cijfers uit de MPP-1 2024 zijn t.o.v. de MPP-1 2023 lager, waardoor een kleine meevaller ontstaat. Dit leidt tot budgettaire bijstellingen voor de periode 2024 tot en met 2026.

Kinderopvangtoeslag (KOT)

De uitgaven aan de KOT zijn meerjarig naar beneden bijgesteld, oplopend tot 474 miljoen euro in 2029. Dit komt voor een groot deel doordat het CBS de prognose van het aantal geboortes sterk naar beneden heeft bijgesteld. Dit effect (oplopend tot circa 600 miljoen euro in 2029) wordt iets gedempt door het inlopen van wachtlijsten bij kinderopvangorganisaties (oplopend tot circa 100 miljoen euro in 2029). Ook neemt het aantal werklozen de komende jaren minder hard toe dan eerder werd verwacht, wat leidt tot een hoger gebruik van kinderopvang (oplopend tot circa 40 miljoen euro in 2029). Per saldo blijft het gebruik van kinderopvang in 2024 en 2025 vrij stabiel en is sprake van een toenemende daling in latere jaren. De relatief sterke inkomensontwikkeling waar Dienst Toeslagen vanuit gaat (voor de bevoorschotting) leidt in 2024 tot lagere uitgaven en werkt ook nog door in 2025. Daarnaast zijn er in 2024 minder nabetalingsen.

Wet Kindgebonden Budget (WKB)

De uitgaven aan de WKB zijn meerjarig neerwaarts bijgesteld (146 miljoen euro in 2029). De neerwaartse bijstelling komt voornamelijk doordat het CBS de prognose van het aantal geboortes naar beneden heeft bijgesteld. Verder nemen de uitgaven aan de WKB meerjarig af, doordat de geschatte inkomensontwikkeling van huishoudens met kinderen naar boven is bijgesteld en de gemiddelde toeslag daarmee lager uitvalt.

Overige meevallers

Deze post betreft een aantal meevallers, waaronder een meevaller op de Tegemoetkomingsregeling stoffengerelateerde beroepsziekten (TSB). De meevaller op de TSB, 9 miljoen euro in 2024 en 14 miljoen euro in 2025, wordt veroorzaakt doordat een lager beroep op de regeling wordt gedaan dan eerder verwacht.

Tegenvallers

Besparingsverlies banenafpraak

Door het niet halen van de banenafpraak door overheidswerkgevers treedt in 2024 een besparingsverlies van 30 miljoen euro op de bijstand op. De huidige quotumregeling is niet uitvoerbaar en is daarom opgeschort waardoor dit besparingsverlies niet gedekt kan worden uit heffingsopbrengsten. Dekking voor het besparingsverlies wordt eenmalig en bij hoge uitzondering gevonden in de meevaller van het uitvoeringsbeeld op de SZW-begroting. De banenafpraak is een Rijksbrede opgave waarin het uitdagend blijkt voor departementen om de doelstellingen te behalen. Eventuele toekomstige verliezen worden via een verdeelsleutel gedekt waarbij het aantal niet behaalde banen wordt betrokken in de verdeling.

Wajong

In de jaren tot en met 2026 is er sprake van een meevaller op de uitkeringslasten van de Wajong. De gemiddelde jaaruitkering is naar beneden bijgesteld, omdat uit realisaties blijkt dat relatief meer uitkeringsgerechtigden arbeidsvermogen hebben en/of aan het werk zijn in de oude Wajongregelingen. Tegelijk veroorzaakt het volume-effect een meerjarige tegenvaller op de uitkeringslasten in de Wajong2015 als gevolg van de 10-jaarregel. Dit houdt in dat voor Wajongers waarbij tijdelijk geen arbeidsvermogen is vastgesteld en die in tien jaar tijd geen ontwikkelingen hebben laten zien, het ontbreken van arbeidsvermogen als duurzaam wordt aangenomen.

Proactieve dienstverlening

Het Wetsvoorstel proactieve dienstverlening moet een grondslag bieden voor gegevensuitwisseling, zodat uitvoerders belanghebbenden proactief en gericht kunnen informeren over het mogelijke recht op inkomensondersteuning. Het terugdringen van niet-gebruik werkt ook door in de verwachte uitkeringslasten van de Algemene Bijstand, de Aanvullende Inkomensvoorziening Ouderen (AIO) en de Toeslagenwet (TW). Er worden met name additionele uitgaven verwacht op de Bijstand en de TW.

Overige tegenvallers

Deze post betreft een aantal posten waarbij sprake is van hogere uitgaven dan eerder verwacht.

Intensiveringen

Amendement Kinderopvangtoeslag verhoging maximum uurprijzen

Tijdens de begrotingsbehandeling van SZW is het amendement Van der Lee c.s. aangenomen door de Tweede Kamer. Het amendement betreft een extra verhoging van de maximum uurprijzen (MUP) van de kinderopvangtoeslag vanaf 2024. Voor deze verhoging is structureel 508 miljoen euro beschikbaar. De dekking volgt uit een verhoging van de belastingen op vermogen en winst.

Nota van Wijziging Kinderbijslag

Tijdens de Algemene Politieke Beschouwingen is de motie Stoffer c.s. aangenomen door de Tweede Kamer. De motie roept op om de kinderbijslag (AKW) te verhogen. Voor deze verhoging is middels een Nota van Wijziging structureel 250 miljoen euro beschikbaar gesteld, waarvan 2,5 miljoen euro is gereserveerd voor Caribisch Nederland. De dekking volgt uit de tabelcorrectiefactor voor de indexatie van de inkomstenbelasting.

Loondoorbetaling bij ziekte maatregel

Dit betreft middelen voor de maatregel omtrent Loondoorbetaling bij ziekte en maakt onderdeel uit van het bredere arbeidsmarktpakket. Met deze maatregel krijgen werkgevers en werknemers duidelijkheid over het te volgen spoor bij re-integratie en de mogelijkheid tot vervanging van de werknemer in het tweede ziektejaar. De hiervoor gereserveerde middelen op de Aanvullende Post dienen als dekking.

Amendement verhoging Wml

De verhoging van het Wettelijk minimumloon (Wml) met 1,2% per 1 juli 2024 cf. amendement Van der Lee (36410-XV-7) leidt tot een verhoging van de uitgaven aan een groot aantal regelingen die gekoppeld zijn aan het Wml. De verhoging van het Wml zorgt voor een bijstelling van de uitgaven van de uitkeringsregelingen op de begrotingen van Sociale Zaken en Werkgelegenheid met in totaal 838 miljoen euro in 2029. Deze middelen

zijn verdeeld naar de uitkeringsregelingen gekoppeld aan het Wml op Hoofdstuk 15 (102 miljoen euro in 2029), Hoofdstuk 40 (596 miljoen euro in 2029) en Hoofdstuk 83 (141 miljoen euro in 2029).

Programma Geldzorgen, Armoede en Schulden

Het programma Geldzorgen, Armoede en Schulden wordt voortgezet. Hiervoor zijn vanaf 2026 middelen op de SZW-begroting gereserveerd. Deze reservering omvat de financiering van maatschappelijke partijen zoals SAM& en het Jeugd Educatiefonds van jaarlijks 10 miljoen euro, financiële educatie van jaarlijks 4 miljoen euro en een bijdrage aan het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid van 6 miljoen euro. Ook worden er programmakosten voor het programma armoede en schulden bij het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid tot en met 2030 gefinancierd van jaarlijks 4,5 miljoen euro, bestaande uit onder andere personeel, monitoring en evaluatie. Dekking wordt gevonden in de middelen die in het coalitieakkoord gereserveerd zijn in de envelop arbeidsmarkt, armoede en schulden.

Loonkostensubsidie in de Wajong

Per 2026 wordt Loonkostensubsidie (LKS) in de Wajong ingevoerd, waardoor verder wordt gewerkt aan het harmoniseren van instrumenten en het verkleinen van verschillen tussen regelingen. In de WW en WIA wordt bijvoorbeeld ook met Loonkostensubsidie gewerkt. Het invoeren van LKS in de Wajong moet onder andere leiden tot het wegnemen van complexiteit voor werkgevers om mensen met een beperking in dienst te nemen. De harmonisatie van instrumenten maakt onderdeel uit van het bredere pakket rondom de banenafpraak. Dekking wordt gevonden in de middelen die in het coalitieakkoord gereserveerd zijn in de envelop arbeidsmarkt, armoede en schulden.

Hervorming arbeidsmarktinfrastructuur

In het coalitieakkoord is de maatregel uitbreiding arbeidsmarktinfrastructuur opgenomen om de overgang van werk-naar-werk en van uitkering-naar-werk te stimuleren. Met de hervorming arbeidsmarktinfrastructuur wordt hier invulling aan gegeven. Er komen structureel middelen beschikbaar voor het oprichten van Regionale Werkcentra en bovendien is incidenteel budget beschikbaar voor een tijdelijke impuls van het regionale arbeidsmarktbeleid. Dekking wordt gevonden in de al hiervoor gereserveerde middelen op de begroting van SZW en in de middelen die in het coalitieakkoord gereserveerd zijn in de envelop arbeidsmarkt, armoede en schulden.

Infrastructuur sociaal ontwikkelbedrijven

Uit onderzoek is gebleken dat gemeenten knelpunten ervaren bij de huidige inrichting van de infrastructuur van de sociaal ontwikkelbedrijven. Met deze middelen kunnen gemeenten de lokale sociale infrastructuur duurzaam inrichten en krijgen gemeenten de ruimte om 10.000 extra banen te creëren voor mensen die tijdelijk of langdurig moeten terugvallen op de infrastructuur van sociaal ontwikkelbedrijven. Dekking wordt gevonden in de al hiervoor gereserveerde middelen op de begroting van SZW en in de middelen die in het coalitieakkoord gereserveerd zijn in de envelop arbeidsmarkt, armoede en schulden.

SLIM voor MKB en SLIM scholen

Dit betreft een ophoging van het budget voor SLIM (subsidieregeling leren en ontwikkelen in het MKB). Het budget wordt opgehoogd met cumulatief 39 miljoen euro in 2025-2027, om individuele scholing in

ontwikkelpaden in kraptesectoren (bijvoorbeeld zorg en kinderopvang) aan te bieden. Dit wordt gedekt uit de niet-uitgekeerde LPO-tranche 2023. Het budget wordt toegevoegd aan de middelen die nog gereserveerd staan op de SZW-begroting (74 miljoen euro 2024-2027) voor een tijdelijke individuele scholingsregeling.

Tegemoetkoming arbeidsongeschikte zzp'ers

Betreft een reservering om een mogelijke tegemoetkoming te bieden aan een groep zelfstandigen die voor de verhoging van de AOW-leeftijd arbeidsongeschikt is geworden en wiens private arbeidsongeschiktheidsverzekering (AOV) eindigt als ze 65 jaar worden.

Overige intensiveringen

Deze post omvat verschillende intensiveringen waaronder middelen voor de kinderopvang op Caribisch Nederland (7 miljoen euro in 2029) en middelen voor gemeenten om sociaal ontwikkelbedrijven te compenseren voor de verhoging van het wettelijk minimumloon per 1 juli 2024. (10 miljoen euro in 2029). Ook ontvangen gemeenten meer middelen voor de sociaal-medische indicatie voorziening (10 miljoen euro in 2029). Tot slot, valt onder deze reeks de uitgekeerde loon-en prijsbijstelling tranche 2024 over de SZW-middelen op de Aanvullende Post.

Ombuigingen

Maximum uurprijzen kinderopvang

De maximum uurprijzen (MUP) worden in 2025 met 4 cent minder geïndexeerd om zo een aantal beleidswijzigingen binnen de kinderopvang te financieren: meerkosten toezicht en handhaving n.a.v. wijzigingen in de kwaliteitseisen, een verhoging van het budget voor de regeling Sociaal Medische Indicatie (SMI), kinderopvangtoeslag voor beurspromovendi en de vergoeding van de kinderopvangvergoeding op Caribisch Nederland.

Overige ombuigingen

Deze post betreft een aantal ombuigingen, zoals het inzetten van niet-uitgekeerde loon- en prijsbijstellingen ter dekking van een aantal intensiveringen. Ook worden middelen gereserveerd op de Aanvullende Post ingezet ter dekking voor de gewenste intensiveringen, waaronder de middelen voor de hervorming van de arbeidsmarktinfrastructuur (63 miljoen euro in 2025, aflopend tot 19 miljoen euro in 2029).

Kasschuiven

Kasschuiven alleenverdienersproblematiek

Bij Miljoenennota 2024 zijn er middelen gereserveerd op de SZW-begroting voor de uitwerking van een tijdelijke regeling via gemeenten, voor de groep alleenverdienende huishoudens in de bijstand die te maken heeft met een nadelige samenloop van fiscaliteit, sociale zekerheid en toeslagen (oplossing voor de alleenverdienersproblematiek). Bij de middelen is uitgegaan van financiering via een specifieke uitkering, met uitbetaling in jaar t+2. Inmiddels is besloten dat gemeenten voor de tijdelijke regeling via een decentralisatie-uitkering worden gefinancierd, waarbij er geen t+2 uitbetaling meer is. Deze kasschuif regelt dat de middelen in het juiste kasritme komen te staan.

Kasschuif MDIEU

Het betreft een kasschuif voor Maatwerkregeling Duurzame Inzetbaarheid en Eerder Uittreden (MDIEU) naar 2026. Met deze schuif wordt beter aangesloten bij het kasritme van de regeling.

Overige kasschuiven

Deze post bevat een aantal kasschuiven, waaronder een kasschuif voor de uitvoeringskosten voor de stelselherziening kinderopvang en voor de SPUK kwijtschelden van schulden in de kinderopvang. Door beide kasschuiven worden middelen uit 2024 naar latere jaren verschoven.

Kasschuiven investeringsplafond

Kasschuif Meer Uren Werkt

Het Nationaal Groeifonds (NGF) voorstel Meer Uren Werkt! heeft als doel zichtbare en onzichtbare drempels weg te nemen in de sociale omgeving, bij arbeidsorganisaties en bij deeltijders zelf waardoor meer uren gewerkt zal worden. Het kabinet neemt het advies van de Adviescommissie Nationaal Groeifonds over en kent de middelen voor deze investering toe. Met deze kasschuif worden middelen voor het NGF-voorstel Meer Uren Werkt! in het juiste kasritme geplaatst.

Overboekingen Aanvullende Post

Gebaar van erkenning Surinaamse ouderen

Het kabinet heeft besloten tot een gebaar van erkenning voor ouderen van Surinaamse herkomst. Het gebaar ziet op de unieke samenloop van omstandigheden van deze groep. Het gebaar van erkenning heeft de vorm van een eenmalig bedrag van € 5.000 per persoon. De hiervoor gereserveerde middelen op de Aanvullende Post worden overgeheveld naar de SZW-begroting.

Overige overboekingen Aanvullende Post

Deze post betreft een aantal kleine overboekingen, waaronder het overhevelen van middelen van de Aanvullende Post naar de SZW-begroting ter dekking van het amendement Ceder c.s. voor het verhogen van het Wml op Caribisch Nederland (36410-XV-39).

Overboekingen met andere begrotingen

Deze post betreft de overboekingen met andere departementen, zoals het overhevelen van 66 miljoen euro in 2024 naar de begroting van BZK. Dit is onderdeel van het kabinetsbesluit om alsnog maatregelen te nemen voor de groepen waarvan de koopkracht door een rekenfout te hoog was ingeschat. Deze post omvat verder voornamelijk overboekingen naar het Gemeentefonds, onder andere voor sociaal ontwikkelbedrijven, het Programma Geldzorgen, Armoede en Schulden, en om gemeenten tegemoet te komen in de financiële kosten voor het aanbieden voor beschutte werkplekken. Zie ook intensiveringen.

Loonbijstelling

Met deze overboeking worden de uitgaven op de begroting van het ministerie van SZW op het loonpeil 2024 gebracht.

Prijsbijstelling

Met deze overboeking worden de uitgaven op de begroting van het ministerie van SZW op het prijspeil 2024 gebracht.

Eindejaarsmarge

Op deze wijze regelt SZW de overheveling van middelen uit 2023 naar 2024, deze eindejaarsmarge bedraagt maximaal 1% van het (gecorrigeerde) begrotingstotaal uit het voorgaande jaar.

Extrapolatie

Met de extrapolatie wordt de begrotingsstand in het extrapolatiejaar 2029 (t+5) toegevoegd aan de begroting van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

Technisch

Corona

Op basis van realisaties van de vaststellingen van de verschillende NOW-tranches is de raming naar boven bijgesteld. Er zijn meer nabetalingen en minder ontvangsten dan eerder verwacht. Daarom stijgen de totale verwachte uitgaven aan de NOW in 2024. Daarnaast vindt een kasschuif plaats omdat er in 2025 uitvoeringskosten worden verwacht.

Plafondcorrectie Wml

De verhoging van het wettelijk minimumloon met 1,2% per 1 juli 2024 cf. amendement van der Lee (36410-XV-7) leidt tot een verhoging van de uitgaven aan een groot aantal regelingen die gekoppeld zijn aan het Wettelijk minimumloon (Wml), waaronder de zorgtoeslag bij VWS. Middels het amendement zijn hiervoor middelen gereserveerd op de begroting van SZW. Deze middelen zijn afgeboekt van de SZW-begroting en verwerkt in de begroting van VWS.

Niet-beleidsmatige mutaties bijstand

De uitgaven aan de bijstand worden neerwaarts bijgesteld. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door minder bijstandsuitkeringen, die deels tenietgedaan wordt door een hogere bijstandsuitkering, en een lagere gemiddelde hoogte van de loonkostensubsidie, die deels tenietgedaan wordt door een hoger aantal toekenningen van loonkostensubsidie.

Overig technisch

Deze post bevat verscheidende kleinere uitgaven die met een kadercorrectie zijn geboekt.

Niet-plafondrelevant

Dit zijn de uitgaven die worden gedaan voor de jaarlijkse Bijdrage in de kosten van de heffingskortingen (BIKK) en van de rijksbijdrage aan het Ouderdomsfonds AOW. De omvang van de BIKK hangt onder andere af van de omvang van de heffingskortingen (de gederfde belastinginkomsten). Deze heffingskortingen groeien minder hard komende jaren. Tegelijkertijd ligt het belastingtarief in de eerste schijf vanaf 2026 lager dan eerder geraamd, waardoor het aandeel van de AOW in de heffingskortingen, en daarmee ook de BIKK voor de AOW weer wat stijgt. Per saldo nemen de uitgaven aan de BIKK af tot en met 2028 en toe in 2029. De Rijksbijdrage aan het Ouderdomsfonds stijgt in 2024 omdat de premie-ontvangsten lager uitvallen dan vorig voorjaar werd geraamd. De rijksbijdrage is bedoeld om het vermogenstekort van het Ouderdomsfonds aan te vullen. Als er minder premies binnenkomen dient de rijksbijdrage dus hoger te zijn. Daarnaast valt de rijksbijdrage in 2024 incidenteel hoger uit omdat het fondstekort dat het Ouderdomsfonds over 2023 had dit jaar wordt aangevuld vanuit het Rijk. Vanaf 2025 vallen de premie-ontvangsten hoger uit dan vorig voorjaar geraamd. Dit leidt echter niet tot een lagere rijksbijdrage omdat de rijksbijdrage vanaf nu in lopende prijzen wordt geraamd.

Toelichting ontvangsten

Meevallers

Uitvoeringskosten UWV/SVB

In 2023 is er voor de begrotingsgefinancierde uitvoeringskosten van de SVB 32 miljoen euro meer bevoorschot dan gerealiseerd. Dit betreft een voorlopige realisatie. In 2024 ontvangt SZW dit als terugontvangst.

Tegemoetkoming Stoffengerelateerde Beroepsziekten (TSB)

De ontvangsten op de TSB zijn 27 miljoen euro. Dit zijn middelen die zijn overgeheveld naar de SVB maar door minder gebruik van de regeling niet tot besteding zijn gekomen en zijn teruggeboekt.

Overige meevallers

Deze post betreft voornamelijk de hogere (terug)ontvangsten op verschillende regelingen, waaronder de terugontvangsten op de Algemene Kinderbijslagwet (AKW) naar aanleiding van de definitieve realisaties in het jaarverslag van de SVB.

Tegenvallers

Kinderopvangtoeslag (KOT)

In de meeste jaren zijn de ontvangsten van de KOT naar beneden bijgesteld. Dit houdt verband met een lager percentage terugvorderingen (tot en met toeslagjaar 2026) dan waar eerder rekening mee was gehouden.

Wet Kindgebonden Budget (WKB)

De WKB ontvangsten nemen meerjarig enigszins af door onder meer de lagere beschikkingen, met als gevolg lagere terugvorderingen (budgettair effect: 32 miljoen euro in 2029).

Extrapolatie

Extrapolatie

Met de extrapolatie wordt de begrotingsstand in het extrapolatiejaar 2029 (t+5) toegevoegd aan de begroting van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

Technisch

Corona

Er zijn verschillende mutaties in het kader van de corona steunmaatregelen verwerkt. Zo zorgen de terugbetalingen van gemeenten voor de uitvoering van de Tozo-regeling in eerdere jaren voor hogere ontvangsten.

Niet-plafondrelevant

Corona

Deze post betreft de aflossingen van gemeenten op de kapitaalverstrekkingen voor de Tozo vanuit het Rijk. Doordat de totale ontvangsten in 2024 hoger zijn dan verwacht, worden er lagere ontvangsten in de latere jaren verwacht.

Sociale Verzekeringen

Sociale Verzekeringen: Uitgaven						
In miljoenen euro	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Stand Basisstand (Miljoenennota)	77.872	82.821	88.480	93.692	98.281	0
<i>Meevallers</i>	- 370	- 547	- 673	- 745	- 787	- 807
Verlofregelingen	- 174	- 248	- 272	- 265	- 250	- 234
Algemene Ouderdomswet (AOW)	- 183	- 293	- 397	- 476	- 533	- 570
Overige meevallers	- 12	- 6	- 4	- 4	- 3	- 3
<i>Tegenvallers</i>	- 24	24	28	77	152	202
Compensatie transitievergoeding bij langdurige arbeidsongeschiktheid (CRTV-LAO)	56	53	52	52	52	51
Uitvoeringskosten UWV/SVB	25	28	18	20	22	23
Ziektewet (ZW)	0	16	22	25	28	35
Wet Werk en Inkomen naar Arbeidsvermogen (WIA)	- 107	- 74	- 66	- 22	48	90
Overige tegenvallers	2	1	2	2	3	3
<i>Intensiveringen</i>	47	48	37	39	49	67
Uitspraak Centrale Raad van Beroep (CRvB) WIA	45	34	32	30	28	26
Overige intensiveringen	2	14	5	9	21	42
<i>Ombuigingen</i>	- 11	- 8	- 9	- 10	- 10	- 12
Overige ombuigingen	- 11	- 8	- 9	- 10	- 10	- 12
<i>Overboekingen met andere begrotingen</i>	300	587	586	591	588	598
Amendement verhoging WML	300	583	583	589	586	596
Overige overboekingen met andere begrotingen	0	4	3	2	2	2
<i>Extrapolatie</i>						103.500
Extrapolatie						103.500
<i>Technisch</i>	- 76	- 639	- 1.177	- 1.336	- 1.524	- 1.714
Plafondcorrectie nominale ontwikkeling	45	- 446	- 1.062	- 1.283	- 1.482	- 1.677
Plafondcorrectie WW	- 110	- 183	- 105	- 46	- 34	- 29
Overig technisch	- 11	- 9	- 9	- 7	- 7	- 7
Stand Voorjaarsnota	77.737	82.286	87.272	92.307	96.748	101.834

Sociale Verzekeringen: Ontvangsten						
In miljoenen euro's	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Stand Basisstand (Miljoenennota)	215	244	275	306	328	0
<i>Extrapolatie</i>						351
Extrapolatie						351
<i>Technisch</i>	- 14	- 1	4	- 3	5	- 5
Werkloosheidswet (WW)	- 14	- 1	4	- 3	5	- 5
Stand Voorjaarsnota	200	243	279	303	334	346

Toelichting uitgaven

Meevallers

Verlofregelingen

Er is sprake van een meerjarige meevaller op de uitgaven voor de verlofregelingen door het lagere geraamde aantal geboortes in de nieuwe CBS-geboorteprognose.

Algemene Ouderdomswet (AOW)

Op basis van de nieuwe CBS-bevolkingsprognose heeft de SVB een nieuwe prognose gemaakt van de AOW. Voor de komende jaren betekent dit een neerwaartse bijstelling. Uit de laatste bevolkingsprognose van het CBS blijkt namelijk dat de levensverwachting toeneemt, maar een volledig herstel naar de trend van voor de coronapandemie wordt niet meer verwacht.

Overige meevallers

Onder deze post vallen de uitgaven voor de inkomensondersteuning AOW (IOAOW) en voor de WAO en WAZ. Zowel de uitgaven voor IOAOW als de WAO kennen een kleine meevaller na aanleiding van de realisatiecijfers van respectievelijk het SVB en het UWV;

Tegenvallers

Compensatie transitievergoeding bij langdurige arbeidsongeschiktheid (CRTV-LAO)

Er zijn in 2023 meer aanvragen binnengekomen voor de compensatieregelingen transitievergoeding. Deze stijging, ruim 50 miljoen euro, is verwerkt in de ramingen voor 2024 en verder.

Uitvoeringskosten UWV/SVB

Door een structurele budgetneutrale schuif van de rijksgefinancierde uitvoeringskosten van de SVB op hoofdstuk 15 naar de premiegefinancierde uitvoeringskosten op hoofdstuk 40, worden de uitvoeringskosten op hoofdstuk 40 naar boven bijgesteld. De schuif is een resultaat van de prijsherijking van het lichtmodel, op basis waarvan de financiering van de uitvoeringsorganisaties wordt bepaald. Op basis van de macro-economische verwachtingen van het CPB en de januarinota van het UWV, worden de uitvoeringskosten verder naar boven bijgesteld.

Ziekwet (ZW)

De uitgaven aan de Ziekwet zijn naar boven bijgesteld. De meerjarige opwaartse bijstelling wordt veroorzaakt doordat een hoger beroep op de ZW wordt verwacht. Dit komt met name door de verwerking van de meest recente economische verwachtingen van het CPB (CEP), waaruit blijkt dat de werkzame beroepsbevolking toeneemt en daardoor meer beroep op de ZW wordt verwacht.

Wet Werk en Inkomen naar Arbeidsvermogen (WIA)

Dit betreft een per saldo tegenvaller die bestaat uit een aflopende meevaller (van 167 miljoen euro in 2024 naar 82 miljoen euro in 2029) in de regeling Werkhervatting Gedeeltelijk Arbeidsgeschikten (WGA) en een oplopende tegenvaller (van 60 miljoen euro in 2024 naar 172 miljoen euro in 2029) in de regeling Inkomensvoorziening Volledig Arbeidsgeschikten (IVA). De tegenvaller in de IVA wordt veroorzaakt door een hogere verwachte instroom en een hogere doorstroom vanuit de WGA naar de IVA. De meevaller in de WGA wordt veroorzaakt door een bijstelling van de te hoge indexatie in de raming van de uitkeringslasten en de hogere doorstroom van de WGA naar de IVA.

Overige tegenvallers

Deze post bestaat uit een bijstelling voor de Algemene Nabestaandenwet die resulteert in hogere uitgaven (2 miljoen in 2029) en uit hogere uitgaven voor de Compensatieregeling Transitievergoeding MKB (0,4 miljoen structureel).

Intensiveringen

Uitspraak Centrale Raad van Beroep (CRvB) WIA

De CRvB heeft op 29 november 2023 geoordeeld dat een loonloos tijdvak afkomstig uit de WW op verzoek gecorrigeerd moet worden vanaf de datum van de uitspraak. Aan deze uitspraak wordt gehoor gegeven door de maatregel 'loonloze tijdvakken', die bij Voorjaarsnota 2023 is geregeld voor nieuwe instroom, nu ook te laten gelden voor het zittend bestand van de WIA. Hierdoor nemen de WIA uitgaven toe, maar hoeft er minder TW-aanvulling verstrekt te worden. De uitgaven nemen per saldo in 2024 naar verwachting toe met ongeveer 41 miljoen euro en lopen richting 2071 geleidelijk af naar 0 euro (cumulatief 443 miljoen euro).

Overige intensiveringen

Het Wetsvoorstel proactieve dienstverlening moet een grondslag bieden voor gegevensuitwisseling, zodat uitvoerders belanghebbenden proactief en gericht kunnen informeren over het mogelijke recht op inkomensondersteuning. Er wordt een reservering getroffen voor de extra uitvoeringskosten voor uitvoerders om hiermee aan de slag te gaan. Ook zijn er extra uitgaven door de uitspraak van de Centrale Raad voor Beroep (CRvB) waardoor PGB-dienstverleners onder de Regeling dienstverlening aan huis (Rdah) worden aangemerkt als werknemers. Hiermee ontstaan er bij verschillende regelingen extra uitgaven aan de werknemersverzekeringen.

Ombuigingen

Overige ombuigingen

Deze post bevat hoofdzakelijk de vrijval op de WIA-regeling door de herijking van de maatregel loonloze tijdvakken. Op basis van vernieuwde inzichten blijkt dat de kosten van deze maatregel lager uitvallen dan eerder begroot.

Overboekingen met andere begrotingen

Amendement verhoging Wml

De verhoging van het Wettelijk minimumloon (Wml) met 1,2% per 1 juli 2024 cf. amendement Van der Lee (36410-XV-7) leidt tot een verhoging van de uitgaven aan een groot aantal regelingen die gekoppeld zijn aan het Wml. De verhoging van het Wml zorgt voor een bijstelling van de uitgaven van de uitkeringsregelingen op de begrotingen van Sociale Zaken en Werkgelegenheid met in totaal 838 miljoen euro in 2029. Deze middelen zijn verdeeld naar de uitkeringsregelingen gekoppeld aan het Wml op Hoofdstuk 15 (102 miljoen euro in 2029), Hoofdstuk 40 (596 miljoen euro in 2029) en Hoofdstuk 83 (141 miljoen euro in 2029).

Overige overboekingen met andere begrotingen

Deze post betreft een aantal overboekingen, waaronder een overboeking om de middelen voor uitvoeringskosten voor het UWV op te hogen.

Extrapolatie

Met de extrapolatie wordt de begrotingsstand in het extrapolatiejaar 2029 (t+5) toegevoegd aan de begroting van de Sociale Verzekeringen.

Technisch

Plafondcorrectie nominale ontwikkeling

De raming van de nominale ontwikkeling (verwachte indexatie van de uitkeeringsregelingen onder uitgavenplafond Sociale Zekerheid aan de loon- en prijsontwikkeling) is geactualiseerd op basis van de recente economische raming van het CPB. Dit leidt tot een opwaartse bijstelling van de nominale ontwikkeling ten opzichte van de Miljoenennota 2024.

Plafondcorrectie WW

Het uitgavenplafond wordt gecorrigeerd voor conjuncturele mutaties in de WW. Op basis van uitvoeringsinformatie van het UWV en op basis van de recente economische raming van het CPB is de raming van de WW-uitgaven per saldo neerwaarts bijgesteld ten opzichte van de Miljoenennota 2024. De meevaller wordt met name verklaard door de neerwaartse bijstelling van de werkloze beroepsbevolking.

Overig technisch

Er wordt er een kadercorrectie verwerkt voor structurele uitvoeringskosten bij het UWV voor de Wet personeelsbehoud bij crisis (Wpc). Ook wordt een kadercorrectie verwerkt voor minder uitgaven op de Ziektewet (ZW). Dit komt doordat er meer werkgevers eigenrisicodragers zijn, waardoor er minder werknemers publiek verzekerd zijn voor de ZW. Doordat minder werknemers publiek verzekerd zijn, wordt het uitgavenplafond neerwaarts bijgesteld.

Toelichting ontvangsten

Extrapolatie

Extrapolatie

Met de extrapolatie wordt de begrotingsstand in het extrapolatiejaar 2029 (t+5) toegevoegd aan de begroting van de Sociale Verzekeringen.

Technisch

Werkloosheidswet (WW)

Overheidswerkgevers zijn eigenrisicodragers voor de WW. De WW-uitgaven worden door UWV verhaald op deze werkgevers. De raming van de ontvangsten uit verhaal is voor 2024 naar beneden bijgesteld op grond van uitvoeringsinformatie van UWV.

Koppeling Uitkeringen

Koppeling Uitkeringen: Uitgaven						
In miljoenen euro	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Stand Basisstand (Miljoenennota)	1.846	2.945	4.239	5.450	6.618	0
<i>Intensiveringen</i>	61	126	130	133	138	141
Amendement verhoging WML	61	126	130	133	138	141
<i>Extrapolatie</i>						7801
Extrapolatie						7801
<i>Technisch</i>	- 70	- 117	- 225	- 299	- 369	- 413
Nominale ontwikkeling	- 70	- 117	- 225	- 299	- 369	- 413
Stand Voorjaarsnota	1.837	2.954	4.144	5.284	6.386	7529

Toelichting uitgaven

Intensiveringen

Amendement verhoging Wml

De verhoging van het Wettelijk minimumloon (Wml) met 1,2% per 1 juli 2024 cf. amendement Van der Lee (36410-XV-7) leidt tot een verhoging van de uitgaven aan een groot aantal regelingen die gekoppeld zijn aan het Wml. De verhoging van het Wml zorgt voor een bijstelling van de uitgaven van de uitkeringsregelingen op de begrotingen van Sociale Zaken en Werkgelegenheid met in totaal 838 miljoen euro in 2029. Deze middelen zijn verdeeld naar de uitkeringsregelingen gekoppeld aan het Wml op Hoofdstuk 15 (102 miljoen euro in 2029), Hoofdstuk 40 (596 miljoen euro in 2029) en Hoofdstuk 83 (141 miljoen euro in 2029).

Extrapolatie

Met de extrapolatie wordt de begrotingsstand in het extrapolatiejaar 2029 (t+5) toegevoegd aan de begroting van de Koppeling Uitkeringen.

Technisch

Nominale ontwikkeling

De raming van de nominale ontwikkeling (verwachte indexatie van de uitkeringsregelingen onder uitgavenplafond Sociale Zekerheid aan de loon- en prijsontwikkeling) is geactualiseerd op basis van de recente economische raming van het CPB. Dit leidt tot een opwaartse bijstelling van de nominale ontwikkeling ten opzichte van de Miljoenennota 2024.

Zorg

Volksgezondheid, Welzijn en Sport

XVI Volksgezondheid, Welzijn en Sport: Uitgaven						
In miljoenen euro	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Stand Basisstand (Miljoenennota)	35.268	34.859	37.026	38.605	39.700	0
<i>Meevallers</i>	- 58	- 35	- 29	- 21	- 7	- 7
Pneumokokkenvaccins kinderen	- 3	- 3	- 3	- 3	- 3	- 3
FLO/VUT	- 5					
VIPP5	- 5					
Groninger zorgakkoord afstoten pand	- 8					
Kwaliteitsgelden	- 19	- 24	- 17			
Overige meevallers	- 18	- 8	- 10	- 19	- 4	- 5
<i>Tegenvallers</i>	41	73	23	11	5	2
Zorg op declaratiebasis BES-eilanden	11	10				
Uitkeringen oorlogswetten	9	8	10	7	3	
CAK uitvoeringskosten	7	7	2			
Huisvestiging RIVM		20	4			
Overige tegenvallers	14	27	7	5	3	2
<i>Intensiveringen</i>	94	138	75	81	117	126
Amendementen post-Covid	33	15				
Negatieve eindejaarsmarge uitgavenplafond Zorg	28					
Zorguitgaven Caribisch Nederland	13	13				
Pandemische paraatheid	6	5	4	4	4	4
Implementatie EU-verordeningen	3	4	4	4	4	4
RS vaccinatie	1	19	26	26	26	26
Gegevensuitwisseling structurele kosten	0	0	0	0	21	41
Bijdrage aan Oekraïne accountability		8	12	13	13	13
Pneumokokkenvaccinatie ouderen		51	23	21	20	20
Programma's IZA				7	24	13
Voortzetten C-support		8				
Wetsvoorstel versterking regie op volkshuisvesting		10	3	3	3	3
Overige intensiveringen	9	5	3	3	3	3
<i>Ombuigingen</i>	- 209	- 204	- 223	- 194	- 198	- 191
ZonMw	- 9	- 8	- 4	- 4	- 4	- 4
Ombuiging loonbijstelling	- 15	- 15	- 15	- 15	- 15	
Ombuiging prijsbijstelling	- 52	- 31	- 52	- 33	- 41	- 45
Structurele onderuitputting	- 119	- 114	- 116	- 107	- 101	- 105
Veelbelovende zorg		- 25	- 30	- 30	- 30	- 30
Overige ombuigingen	- 14	- 10	- 6	- 6	- 7	- 7
<i>Kasschuiven</i>	- 43	- 162	- 27	42	94	97
Stimulering bouw en onderhoud sportaccommodaties (BOSA)	23	- 8	- 8	- 8		
Stimuleringsregeling zorggeschikte woningen	- 40	- 30		10	60	
Pallas		- 100				100
Overige kasschuiven	- 26	- 25	- 19	39	34	- 3
<i>Kasschuiven investeringsplafond</i>	- 44	39	- 1	1	0	1
Pharma NL	- 4	0	- 1	1	0	1

In miljoenen euro	2024	2025	2026	2027	2028	2029
DUTCH	- 40	40				
<i>Overboekingen coalitieakkoord Rutte IV</i>	69	6	70	73	36	6
Gegevensuitwisseling	65					
Friciekosten budget jeugd			60	65	28	
Overige overboekingen coalitieakkoord Rutte IV	3	6	10	8	8	6
<i>Overboekingen Aanvullende Post</i>	1					
Uitvoeringskosten herstel kinderopvangtoeslag	1					
<i>Overboekingen met andere begrotingen</i>	1	- 55	- 67	- 71	- 68	- 68
Overboeking accountability	0	0	- 12	- 13	- 13	- 13
Nationaal actieplan dakloosheid	- 55	- 55	- 55	- 55	- 55	- 55
Overige overboekingen met andere begrotingen	56	0	0	- 4	0	0
<i>Plafondcorrecties</i>	20	203	35	10	14	14
Oekraïne	12	43	11			
Corona	8	135	8	4	0	
IJklijnen met premiegefinancierde zorguitgaven	2	23	14	14	12	12
Overige plafondcorrecties	- 1	2	2	- 8	2	2
<i>Loonbijstelling</i>	295	289	270	249	241	239
Loonbijstelling	295	289	270	249	241	239
<i>Prijsbijstelling</i>	47	50	47	44	39	35
Prijsbijstelling	47	50	47	44	39	35
<i>Eindejaarsmarge</i>	42					
Aanvulling eindejaarsmarge revolverend fonds	10					
Negatieve eindejaarsmarge uitgavenplafond Zorg	- 28					
Overige eindejaarsmarge	60					
<i>Extrapolatie</i>						39.525
Extrapolatie						39.525
<i>Desalderingen</i>	15	- 5	- 14	- 5		
Desalderingen	15	- 5	- 14	- 5		
<i>Technisch</i>	0	0	0	0	0	0
Technisch	0	0	0	0	0	0
<i>Niet-plafondrelevant</i>	1.738	1.322	797	569	1.681	2.881
Macromutaties	1.718	1.302	777	549	1.661	2.861
Amendementen besparingen Wlz en spraakcomputers	195					
Tegemoetkoming specifieke zorgkosten	20	20	20	20	20	20
IJklijnen amendementen besparingen Wlz en spraakcomputers	- 195					
Stand Voorjaarsnota	37.278	36.519	37.982	39.393	41.654	42.659

XVI Volksgezondheid, Welzijn en Sport: Ontvangsten

In miljoenen euro	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Stand Basisstand (Miljoenennota)	183	170	178	179	169	0
<i>Meevallers</i>	8					
Surplus eigen vermogen CIBG	6					
Surplus eigen vermogen RIVM	2					
<i>Tegenvallers</i>	0	0	0	0	0	0
Tegenvallers	0	0	0	0	0	0
<i>Ombuigingen</i>	38	77	23	21	18	18
Structurele onderuitputting	23	22	23	21	18	18
ZonMw	15	55				
<i>Plafondcorrecties</i>	18		18	- 11		
Corona	18		9	- 11		
Correctie RescEU			9			
<i>Extrapolatie</i>						169
Extrapolatie						169
<i>Desalderingen</i>	15	- 5	- 14	- 5		
Desalderingen	15	- 5	- 14	- 5		
<i>Technisch</i>	0	0	0	0	0	0
Technisch	0	0	0	0	0	0
Stand Voorjaarsnota	263	242	205	184	188	188

Uitgaven

Meevallers

Pneumokokkenvaccins kinderen

Bij de Miljoenennota 2024 is 2,5 miljoen euro per jaar extra beschikbaar gekomen voor nieuwe pneumokokkenvaccins voor kinderen. De kosten voor het nieuwe vaccin vallen echter lager uit dan geraamd en dus vallen deze middelen vrij.

FLO/VUT

Op basis van de aanvragen voor 2024 in het kader van regelingen *Functioneel leeftijdsontslag versterkt ouderdomspensioen* en *Vervroegd uittreden* (FLO/VUT-regeling) wordt een meevaller verwacht van 5,1 miljoen euro in 2024.

VIPP5

De uitgaven voor *Versnellingsprogramma voor Informatie-uitwisseling tussen Patiënt en Professional Medisch Specialistische Zorg en audiologische centra* (VIPP5) zijn 5,3 miljoen euro lager in 2024, doordat in 2023 voorschotten zijn betaald die werden geraamd voor 2024.

Groninger zorgakkoord afstoten pand

Zorgaanbieders kunnen subsidie aanvragen voor het afstoten van panden vanuit het Groninger Zorgakkoord. Een gedeelte van de subsidie is al in 2023 verleend. In 2024 valt daarom 7,9 miljoen euro vrij.

Kwaliteitsgelden

De aan ZonMW beschikbaar gestelde middelen voor het programma kwaliteitsgelden worden bijgesteld op basis van een actuele liquiditeitsprognose. Dit leidt tot lagere uitgaven in 2024, 2025 en 2026 (in totaal 61 miljoen euro).

Overige meevallers

Er zijn verschillende overige meevallers, waaronder op ZonMw budgetten (1,2 miljoen euro structureel), de regeling transgenders (1,3 miljoen euro structureel) en de subsidieregeling Kunstmatige inseminatie met donorsemen (1,3 miljoen euro structureel). Ook zijn er meevallers op budgetten voor gegevensoverdracht tussen zorgaanbieders (eOverdracht, 5,2 miljoen euro in 2024).

Tegenvallers

Zorg op declaratiebasis BES-eilanden

De raming van zorg op declaratiebasis op Bonaire, Sint Eustatius en Saba wordt opwaarts bijgesteld op basis van de meest recente uitvoeringcijfers.

Uitkeringen oorlogswetten

De raming van de uitkeringen oorlogswetten wordt opwaarts bijgesteld op basis van de meest recente uitvoeringcijfers.

CAK uitvoeringskosten

De uitvoeringskosten van het CAK in 2024, 2025 en 2026 vallen naar verwachting hoger uit dan waarmee rekening is gehouden in de begroting.

Huisvestiging RIVM

De verhuizing van het RIVM naar het nieuwe complex in Utrecht gaat gepaard met dubbele huisvestingskosten. Er worden extra middelen beschikbaar gesteld: 20 miljoen euro in 2025 en 4 miljoen euro in 2026.

Overige tegenvallers

Er zijn enkele overige tegenvallers, waaronder een benodigde directe vermogensstorting aan het CIBG (5,3 miljoen euro in 2024).

Intensiveringen

Amendementen post-Covid

Dit betreft de budgettaire verwerking van het aangenomen amendement Bushoff (36410-XVI, nr. 20) over extra middelen voor zorgmedewerkers met langdurige post-Covid klachten en amendement Bushoff (36410-XVI, nr. 131) over 27 miljoen euro voor post-Covid-poliklinieken.

Negatieve eindejaarsmarge uitgavenplafond Zorg

Op plafond Z had VWS in 2023 een overschrijding, waardoor er sprake is van een negatieve eindejaarsmarge (-27,9 miljoen euro). Deze taakstelling wordt ingevuld.

Zorguitgaven Caribisch Nederland

De ramingen van de jeugdzorguitgaven in Caribisch Nederland en het Fundashon Mariadal ziekenhuis in Bonaire worden opwaarts bijgesteld op basis van de meest recente uitvoeringcijfers.

Pandemische paraatheid

In het kader van pandemische paraatheid worden er extra middelen beschikbaar gesteld binnen de IZB-keten, Zoönose en Kennis en Innovatie. Dit is voor het versterken van de bovenregionale samenwerking, monitoring

van influenza bij varkens en het Nederlands clinical trial netwerk. De totale reeks is 5,7 miljoen euro in 2024, 4,9 miljoen euro in 2025 en 4,4 miljoen euro vanaf 2026.

Implementatie EU-verordeningen

Vanwege de implementatie van EU-verordeningen op het gebied van klinisch geneesmiddelenonderzoek, medische hulpmiddelen en in-vitrodiagnostica heeft de Centrale Commissie Mensgebonden Onderzoek (CCMO) een aantal extra wettelijke taken en bevoegdheden gekregen. Hiervoor wordt structureel 3,7 miljoen euro beschikbaar gesteld.

RS vaccinatie

De Gezondheidsraad adviseert om baby's via het Rijksvaccinatieprogramma te vaccineren met het RS-vaccin. Hiervoor wordt in 2025 19,2 miljoen euro ter beschikking gesteld en vanaf 2028 structureel 25,6 miljoen euro.

Gegevensuitwisseling structurele kosten

De volgende plannen op het gebied van Gegevensuitwisseling leiden tot structurele kosten: Landelijk dekkend netwerk, Generieke functies, persoonlijke gezondheidsomgeving (PGO/Medmij), de European Health Data Space, Nictiz en de latere governance.

Bijdrage aan Oekraïne accountability

VWS levert een bijdrage aan het Ministerie van Buitenlandse Zaken voor de berechtiging van oorlogsmisdaden in Oekraïne, onder andere voor een gerechtshof in Den Haag (12,7 miljoen euro structureel).

Programma's IZA

Verschillende programma's ter uitvoering van afspraken in het Integraal Zorgakkoord (IZA) hebben een langere looptijd dan de transformatiemiddelen. Het kabinet reserveert daarom middelen voor de uitgaven in latere jaren (43,1 miljoen euro, verspreid over 2027, 2028 en 2029).

Pneumokokkenvaccinatie ouderen

De Gezondheidsraad heeft geadviseerd om mensen van 60 jaar een nieuw pneumokokkenvaccin aan te bieden dat levenslange bescherming biedt, in plaats van bescherming voor vijf jaar. De kosten hiervan zijn incidenteel hoger liggen dan het huidige vaccin. De groep die reeds gevaccineerd is met het oude vaccin wordt vanaf 2025 geprikt met het nieuwe vaccin, zodat zij levenslange beschermd zijn. Daarnaast adviseert de Gezondheidsraad om ook mensen van 85 jaar en ouder een vaccinatie aan te bieden. Voor het nieuwe pneumokokken-vaccin wordt in 2025-2029 in totaal 133,9 miljoen euro beschikbaar gesteld.

Voortzetten C-support

Er wordt 8,2 miljoen euro gereserveerd voor het voortzetten van C-support in 2025.

Wetsvoorstel versterking regie op volkshuisvesting

Voor implementatie van het wetsvoorstel versterking regie op volkshuisvesting wordt in 2025 9,8 miljoen euro en structureel 3,0 miljoen euro beschikbaar gesteld.

Overige intensiveringen

Er zijn verschillende andere intensiveringen, waaronder 1,4 miljoen euro structureel voor de Dopingautoriteit en 5,4 miljoen euro in 2024 en 2025 voor het beheer van de Kwetsbaarheden Analyse Tool.

Ombuigingen

Ombuiging ZonMw

Structureel worden de middelen voor onderzoeksprogramma's bij ZonMw naar zeldzame ziekten en goed gebruik van hulpmiddelen (thuis) verlaagd met 3,7 miljoen euro ten behoeve van het budgettaire beeld.

Ombuiging loonbijstelling

15 miljoen euro van de loonbijstelling wordt niet ingezet tot en met 2028 ten behoeve van het budgettaire beeld van VWS.

Ombuiging prijsbijstelling

Een gedeelte van de jaarlijkse prijsbijstelling wordt ingezet ten behoeve van het budgettaire beeld van VWS (44,9 miljoen euro structureel).

Structurele onderuitputting

Op verschillende beleidsartikelen wordt omgebogen om structureel de onderuitputting te verminderen. Het betreft: 30,2 miljoen euro op artikel 1 Volksgezondheid; 13,6 miljoen euro op artikel 2 Curatieve zorg; 19,4 miljoen euro op artikel 3 Langdurige zorg en ondersteuning; 22,8 miljoen euro op artikel 4 Zorgbreed beleid; 3,6 miljoen euro op artikel 5 Jeugd; 14,8 miljoen euro op artikel 6 Sport en bewegen en 0,9 miljoen euro op artikel 7 Oorlogsgetroffenen en Herinnering Tweede Wereldoorlog.

Veelbelovende zorg

Het budget voor de subsidieregeling veelbelovende zorg wordt structureel verlaagd met 30 miljoen euro ten behoeve van het budgettaire beeld van VWS.

Overige ombuigingen

Er zijn verschillende overige ombuigingen, waaronder op opleidingen en ondersteuning van hygiëne en infectiepreventie (2,6 miljoen euro structureel), intergenerationeel wonen (3 miljoen euro structureel vanaf 2028), en topsport (1,4 miljoen euro structureel).

Kasschuiven

Stimulering bouw en onderhoud sportaccommodaties (BOSA)

Dit betreft een kasschuif voor het naar voren halen van middelen voor de *subsidieregeling bouw en onderhoud sportaccommodaties* (BOSA). In totaal wordt 22,5 miljoen euro uit latere jaren naar 2024 geschoven.

Stimuleringsregeling zorggeschikte woningen

Voor de *stimuleringsregeling zorggeschikte woningen* wordt er 39,5 miljoen euro uit 2024 en 30 miljoen euro uit 2025 geschoven naar latere jaren. Vanwege de systematiek van de regeling vindt een groot gedeelte van de uitgaven later plaats dan de aanvraag.

Pallas

De beschikbare middelen worden voor 100 miljoen euro verplaatst van 2025 naar 2029 op basis van een actuele kasverwachting voor de financiering van het project.

Overige kasschuiven

Het project *Medicatieoverdracht in de keten* vindt plaats in latere jaren, waardoor er 36,8 miljoen euro uit 2024 t/m 2026 naar 2027 wordt geschoven. Daarnaast worden onder andere middelen uit 2024 en 2025 geschoven naar latere jaren voor de *Stimuleringsregeling Innovatie TAZ-WOZO* (SIT-regeling) en voor versterking van de basiszorg.

Kasschuiven investeringsplafond

Pharma NL

De beschikbare middelen worden in een actueel kasritme geplaatst op basis van verleende opdrachten.

DUTCH

De beschikbare middelen worden voor 39,8 miljoen euro verplaatst naar 2025 op basis van de projectbegroting voor 2024.

Overboekingen coalitieakkoord Rutte IV

Gegevensuitwisseling

Vanaf de aanvullende post worden middelen voor 2024 overgeheveld voor totstandkoming en implementatie van generieke functies, voor de totstandkoming van een landelijk dekkend netwerk van infrastructuur en voor gegevensuitwisseling op de BES-eilanden. De resterende middelen voor gegevensuitwisseling blijven beschikbaar op de aanvullende post. Hiervoor zal een definitief bestedingsplan worden opgesteld ten behoeve van de ontwerpbegroting 2025.

Frictiekosten budget jeugd

In de *Hervormingsagenda Jeugd* wordt gewerkt aan een transformatie van de gesloten jeugdhulp. De middelen voor de SPUK frictiekosten voor 2026 t/m 2028 worden naar de VWS-begroting overgeheveld om in de uitvoering van de SPUK niet vast te lopen. De middelen voor 2024 en 2025 zijn reeds beschikbaar op de VWS-begroting.

Overige overboekingen coalitieakkoord Rutte IV

Er worden middelen uit de envelop *Werk aan Uitvoering* overgeheveld (in totaal 11,9 miljoen euro tot en met 2029) en voor de uitvoeringskosten van de inkomensafhankelijke eigen bijdrage in de Wmo (5,2 miljoen euro structureel). Daarnaast wordt loon- en prijsontwikkeling over de coalitieakkoordmiddelen overgeheveld naar de VWS-begroting (4,4 miljoen euro cumulatief in 2024 tot en met 2028).

Overboekingen Aanvullende Post

Uitvoeringskosten herstel kinderopvangtoeslag

Het CAK heeft in 2024 1,4 miljoen euro aan uitvoeringskosten in verband met de afwikkeling van de kinderopvangtoeslagaffaire.

Overboekingen met andere begrotingen

Accountability Oekraïne

Eind november 2023 heeft het kabinet bekendgemaakt middelen beschikbaar te maken voor waarheidsvinding en gerechtigheid voor Oekraïne (*accountability*). Conform afspraak worden de incidentele en structurele kosten gedekt door middel van evenredige bijdragen van de verschillende departementale begrotingen.

Nationaal actieplan dakloosheid

In het kader van de aanpak van dakloosheid wordt vanaf 2024 structureel in totaal 55 miljoen euro extra toegekend aan 43 centrumgemeenten mo/bw. Deze middelen voor het *Nationaal actieplan dakloosheid* worden overgeboekt naar het gemeentefonds en worden als decentralisatieuitkering verwerkt in de meicirculaire 2024.

Overige overboekingen met andere begrotingen

Voor de bekostiging van de SPUK niet beoogde jeugdzorgkosten wordt in 2024 60 miljoen euro overgeboekt van het Gemeentefonds naar de VWS-begroting. Met deze middelen worden de SPUK-aanvragen van gemeenten bekostigd. Er zijn daarnaast verschillende kleinere overboekingen met andere begrotingen, zoals een overboeking naar het Ministerie van Financiën van middelen voor P-Direkt die teveel waren begroot (0,4 miljoen euro structureel).

Plafondcorrecties

Oekraïne

De Oekraïne regelingen op de VWS-begroting worden verlengd zodat de zorg op basis van de Europese Richtlijn Tijdelijke Bescherming kan doorgaan. Er komen opnieuw middelen beschikbaar voor de meerkosten die gemeenten maken bij de zorg aan Oekraïense ontheemden van 2023 tot en met het eerste kwartaal van 2026 (cumulatief 37,2 miljoen euro). Voor de Subsidieregeling Onverzekerde Vreemdelingen wordt 28,1 miljoen euro toegevoegd over de jaren 2024 tot en met 2026. Dat is deels het gevolg van een nieuwe prognose van het CAK, waardoor de kosten in 2025 worden ingeschat op 15 miljoen euro. Dit is 9 miljoen euro hoger dan de eerdere verwachting.

Corona

Voor 2024 wordt 9 miljoen euro beschikbaar gesteld voor het RIVM en 3 miljoen euro voor de GGD GHOR. In de eerdere raming van de benodigde middelen was namelijk nog geen rekening gehouden met een najaarscampagne. Bij de GGD'en is in 2024 een meevaller van 12 miljoen euro ontstaan doordat de doorlopende verplichtingen lager zijn uitgevallen dan eerder geraamd.

Voor 2025 wordt budget beschikbaar gesteld voor de COVID-vaccinaties: 28 miljoen euro voor het RIVM, 46,5 miljoen euro voor de GGD GHOR en 70 miljoen euro voor de GGD'en. Er wordt daarnaast 30,5 miljoen euro beschikbaar gesteld op de aanvullende post van het ministerie van Financiën. Dit kan in afstemming met Financiën bij de Miljoenennota worden overgeheveld naar de VWS-begroting, indien blijkt dat meer middelen nodig zijn voor de COVID-vaccinaties dan nu reeds beschikbaar gesteld.

Er wordt in 2024 11,7 miljoen euro gereserveerd voor de aanvullende aanschaf van COVID vaccins voor de najaarscampagne. Deze ruimte bestaat deels uit bestellingen die eerst gepland waren voor 2025, waardoor de uitgaven in 2025 dalen met 8,7 miljoen euro.

Daarnaast vinden er correcties plaats van het budget voor RescEU aan de uitgaven- en ontvangstenkant.

Ijklijnen met premiegefinancierde zorguitgaven

Er wordt vanaf 2025 structureel 12,5 miljoen euro voor counseling 20-wekenecho overgeheveld van de premiegefinancierde zorguitgaven naar de VWS-begroting. Daarnaast zijn er ijklijnen voor IZA-transformatiemiddelen, een tijdelijke subsidie IC en het programma zorgcoördinatie.

Overige plafondcorrecties

De extrapolatie van RescEU budget dat Coronabudget betref wordt ongedaan gemaakt (-9,4 miljoen euro in 2027) en er vindt een correctie plaats van de loonbijstelling (-0,2 miljoen euro in 2026 en 2027). Ook zijn er overboekingen van middelen die op andere begrotingen en plafonds staan, zoals de overboeking van middelen gerelateerd aan de verhoging van het minimumloon, die gereserveerd waren op de plafond Sociale Zekerheid op de SZW-begroting (1,5 miljoen euro structureel).

Loonbijstelling

De jaarlijkse loonbijstelling wordt overgeboekt naar de VWS begroting. Het betreft 215,8 miljoen euro structureel voor budgettair kader Rijksbegroting, 22,6 miljoen euro structureel voor budgettair kader Zorg en 0,1 miljoen euro structureel voor het investeringsplafond.

Prijsbijstelling

De jaarlijkse prijsbijstelling wordt overgeboekt naar de VWS begroting. Het betreft 32,4 miljoen euro structureel voor budgettair kader Rijksbegroting, 2,6 miljoen euro structureel voor budgettair kader Zorg en 18 duizend euro structureel voor het investeringsplafond.

Eindejaarsmarge

Negatieve eindejaarsmarge uitgavenplafond Zorg

Op plafond Z had VWS in 2023 een overschrijding, waardoor er sprake is van een negatieve eindejaarsmarge (-27,9 miljoen euro). Deze wordt onder intensivering ingevuld.

Aanvulling eindejaarsmarge revolverend fonds

Deze mutatie betreft een deel (9,7 miljoen euro) van de stimuleringsregeling wonen en zorg. De middelen kunnen, zolang de regeling bestaat, revolveren voor nieuwe leningen voor planontwikkeling van woonzorginitiatieven.

Overige eindejaarsmarge

VWS ontvangt de reguliere eindejaarsmarge op plafond Rijksbegroting (55,7 miljoen euro) en het investeringsplafond (4,7 miljoen euro).

Extrapolatie

Met de extrapolatie wordt de begrotingsstand in het extrapolatiejaar 2029 (t+5) toegevoegd aan de begroting van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.

Desalderingen

Er vindt een correctie plaats van een desaldering voor RescEU (-9,4 miljoen euro in 2026) en er vinden in 2024 desalderingen plaats voor SPUK Sport (17,6 miljoen euro) en voor het eigenrisicodragerschap voor de Werkhervatting Gedeeltelijk Arbeidsgeschikten (2,6 miljoen euro).

Technisch

Er zijn verschillende technische mutaties binnen de VWS-begroting geweest, die budgettair op nul sluiten.

Niet-plafondrelevant

Macromutaties

De ramingen voor de Rijksbijdrage Wlz (2,3 miljard euro structureel), de Rijksbijdrage 18- (28,5 miljoen euro structureel), de bijdrage in de kosten van kortingen (BIKK, 100,8 miljoen euro structureel) en zorgtoeslag (432 miljoen euro structureel) worden bijgesteld naar aanleiding van de nieuwe raming in het Centraal Economisch Plan.

Amendementen besparingen Wlz en spraakcomputers

Op de VWS-begroting is als gevolg van het aangenomen amendement Dobbe (36410-XVI, nr. 39), dat als doel heeft de ingeboekte besparing in het Wlz-kader ongedaan te maken, in 2024 193 miljoen euro toegevoegd aan de Rijksbijdrage Wlz. Op dezelfde manier is 1,8 miljoen euro in 2024 aan de Rijksbijdrage Wlz toegevoegd als gevolg van het aangenomen amendement Westerveld, dat als doel heeft spraakcomputers voor specifieke doelgroepen in de Wlz te financieren.

Tegemoetkoming specifieke zorgkosten

Het aantal verzilveringen van deze regeling is gestegen en gaat gepaard met een gemiddeld hoger bedrag. De raming wordt met 20 miljoen euro structureel omhoog bijgesteld.

Ijklijn amendementen besparingen Wlz en spraakcomputers

De middelen voor de amendementen worden vanuit de VWS-begroting overgeheveld naar het Uitgavenplafond Zorg om uitvoering te geven aan beide amendementen.

Ontvangsten

Meevallers

Surplus eigen vermogen CIBG

Het eigen vermogen van het CIBG dat boven 5% van de gemiddelde omzet in de afgelopen 3 jaar uitkomt, wordt conform regeling agent-schappen afgeroomd.

Surplus eigen vermogen RIVM

Het eigen vermogen van het RIVM dat boven 5% van de gemiddelde omzet in de afgelopen 3 jaar uitkomt, wordt conform regeling agent-schappen afgeroomd.

Tegenvallers

Er is een tegenvaller op de ontvangsten van artikel 4 Zorgbreed beleid (0,3 miljoen euro).

Ombuigingen

Structurele onderuitputting

De raming van de ontvangsten wordt met 18,5 miljoen euro bijgesteld, om structureel de onderuitputting te verminderen.

ZonMw

Het onderzoeksbudget waar ZonMw een invulling voor kan geven wordt voor de jaren 2024 en 2025 in totaal met 70 miljoen euro naar beneden bijgesteld ten behoeve van het budgettaire beeld. Deze middelen komen als ontvangsten terug in de begroting.

Plafondcorrecties

Corona

Door de definitieve vaststelling van de Zorgbonus en de subsidieregeling Coronabanen in de Zorg (COZO) wordt de ontvangstenraming met 19 miljoen euro verhoogd. Ook wordt het budget voor RescEU gecorrigeerd voor de eerdere onjuiste extrapolatie en kasschuif van de beschikbare middelen. Daarnaast worden de verwachte uitgaven en ontvangsten van RescEU aangepast aan het actuele beeld van het gebruik van de noodvoorraad.

Correctie RescEU

De kasschuif van RescEU middelen die ten onrechte niet als Coronagerelateerd aangemerkt waren wordt gecorrigeerd (9,4 miljoen euro in 2026).

Extrapolatie

Met de extrapolatie wordt de begrotingsstand in het extrapolatiejaar 2029 (t+5) toegevoegd aan de begroting van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.

Desalderingen

Er vindt een correctie plaats van een desaldering voor RescEU (-9,4 miljoen euro in 2026) en er vinden in 2024 desalderingen plaats voor SPUK Sport (17,6 miljoen euro) en voor het eigenrisicodragerschap voor de Werkhervatting Gedeeltelijk Arbeidsgeschikten (2,6 miljoen euro).

Technisch

Er zijn verschillende technische mutaties binnen de VWS-begroting geweest, die budgettair op nul sluiten.

Zorg

Zorg: Uitgaven						
In miljoenen euro	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Stand Basisstand (Miljoenennota)	100.964	105.945	112.334	118.753	124.707	0
<i>Meevallers</i>	- 770	- 298	- 175	- 165	- 170	- 155
Pandemische Paraatheid	- 12	- 8				
Meevaller apothekezorg	- 220	- 60				
Actualisatie Q4 Zvw	- 228	- 153	- 98	- 88	- 93	- 78
Actualisatie Wlz	- 310	- 77	- 77	- 77	- 77	- 77
<i>Tegenvallers</i>	90	115	110	110	110	110
Actualisatie Q4 Zvw	85	110	110	110	110	110
Actualisatie Wlz (buiten contracteerruimte)	5	5				
<i>Intensiveringen</i>		289	360	360	360	360
Geneesmiddelenvergoedingssysteem		140	140	140	140	140
Pakketadviezen fysiotherapie		4	2	2	1	1
Paramedische herstellzorg		10				
Sturing doelmatigheid via tarieven		70	74	74	74	74
Taakstelling niet-IZA sectoren		65	145	145	145	145
<i>Ombuigingen</i>	- 41	- 439	- 229	- 229	- 229	- 229
Aanpassing wet geneesmiddelenprijzen	- 41	- 166	- 166	- 166	- 166	- 166
Besparing zorgkosten RS-vaccinatie		- 16	- 16	- 16	- 16	- 16
Bijstelling voorwaardelijke toelating		- 10				
Bijstelling Wmo		- 30	- 30	- 30	- 30	- 30
Herijken beschikbaarheidsbijdrage acute verloskunde		- 5	- 5	- 5	- 5	- 5
Pakketmaatregel Codeïne		- 13	- 13	- 13	- 13	- 13
Transformatiemiddelen IZA		- 200				
<i>Overboekingen met andere begrotingen</i>	- 96	- 120	- 103	- 103	- 102	- 102
Overhevelingen naar Gemeentefonds	- 93	- 96	- 89	- 89	- 89	- 89
Overige overboekingen met andere begrotingen	- 2	- 24	- 14	- 14	- 12	- 12
<i>Plafondcorrecties</i>	257	- 367	- 1.151	- 1.650	- 1.349	- 1.809
Amendement Dobbe: terugdraaien besparingen Wlz-kader	193					
Loon- en prijsbijstelling	60	49	23	- 15	422	
Amendement Westerveld: vergoeding spraakcomputers	2					
Verwerking MLT 2025-2028	2	- 416	- 1.175	- 1.636	- 1.771	- 1.809
<i>Extrapolatie</i>						131.557
Extrapolatie						131.557
<i>Technisch</i>	0	0	0	0	0	0
Overig technisch	0	0	0	0	0	0
Stand Voorjaarsnota	100.405	105.126	111.146	117.076	123.327	129.732

Zorg: Ontvangsten

In miljoenen euro	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Stand Basisstand (Miljoenennota)	5.695	5.823	6.155	6.412	6.699	0
<i>Meevallers</i>	33	40	60	80	86	92
Actualisatie eigen bijdrage Wlz	33	40	60	80	86	92
<i>Tegenvallers</i>		- 63	- 62	- 65	- 67	- 66
Actualisatie raming eigen risico		- 63	- 62	- 65	- 67	- 66
<i>Ombuigingen</i>		0	16	25	34	34
Compensatie vervallen ouderentoeslag (CVO)		0	16	25	34	34
<i>Plafondcorrecties</i>		- 2	2	- 25	- 47	- 58
Verwerking MLT 2025-2028		- 2	2	- 25	- 47	- 58
<i>Extrapolatie</i>						6.980
Extrapolatie						6.980
Stand Voorjaarsnota	5.727	5.797	6.172	6.427	6.705	6.983

Uitgaven*Meevallers**Pandemische Paraatheid*

Dit betreft een meevaller op de beschikbare middelen voor vervoer in het kader van pandemische paraatheid van 5,6 miljoen euro in 2024 en 4,4 miljoen euro in 2025. Daarnaast is er een meevaller op de beschikbare middelen voor zorgcoördinatie van 6,1 miljoen euro in 2024 en 3,9 miljoen euro in 2025.

Meevaller apotheekezorg

De doorwerking van de inflatie in de prijsontwikkeling bij apotheekezorg verloopt trager dan eerder bij de compensatie voor de prijsontwikkeling is verondersteld. Dit leidt tot een bijstelling van 220 miljoen euro in 2024 en 60 miljoen euro in 2025.

Actualisatie Q4 Zvw

Op basis van gegevens uit de vierde kwartaalrapportage 2023 van het Zorginstituut zijn de Zvw-uitgaven geactualiseerd. De meest omvangrijke meevallers deden zich voor bij de sectoren beschikbaarheidsbijdrage opleidingen (150 miljoen euro in 2024 en 15 miljoen euro structureel) en apotheekezorg (47 miljoen euro structureel). Bij de IZA-sectoren bepalen de in het IZA overeengekomen meerjarige financiële kaders de hoogte van de geraamde uitgaven onder het Uitgavenplafond Zorg en vindt op dit moment geen actualisatie plaats.

Actualisatie Wlz

Op basis van de februaribrief van de NZa is de raming voor het Wlz-kader bijgesteld. Dit betreft een neerwaartse bijstelling van 310 miljoen euro in 2024. Hiervan heeft 233 miljoen euro een incidenteel karakter en werkt 77 miljoen euro door naar 2025 en latere jaren.

Tegenvallers

Actualisatie Q4 Zvw

Op basis van gegevens uit de vierde kwartaalrapportage 2023 van het Zorginstituut en informatie van de NZa zijn de Zvw-uitgaven geactualiseerd. De meest omvangrijke tegenvallers deden zich voor in de sectoren overige curatieve zorg (34,3 miljoen euro structureel), fysiotherapie (19,0 miljoen euro structureel) en hulpmiddelen (16,2 miljoen euro structureel). Bij de IZA-sectoren bepalen de in het IZA overeengekomen kaders de hoogte van de geraamde uitgaven onder het Uitgavenplafond Zorg en vindt op dit moment geen actualisatie plaats.

Actualisatie Wlz (buiten contracteerruimte)

Op basis van gegevens uit de vierde kwartaalrapportage 2023 van het Zorginstituut zijn de uitgaven voor opleidingen in de Wlz in 2024 en 2025 met 5 miljoen euro opwaarts bijgesteld.

Intensiveringen

Geneesmiddelenvergoedingssysteem

Het afstel van de maatregel modernisering Geneesmiddelenvergoedingssysteem (GVS) leidt tot 140 miljoen euro structureel hogere uitgaven voor apotheekzorg. De dekking vindt plaats door een aanpassing van de Wet geneesmiddelenprijzen (127 miljoen euro structureel) en de uitname van codeïne uit het verzekerde pakket (13 miljoen euro structureel).

Pakketwijziging fysiotherapie

De aanspraak voor paramedisch zorg in het basispakket wordt gewijzigd (1,1 miljoen euro structureel). Het maximumaantal behandelingen voor gesuperviseerde oefentherapie bij COPD komt te vervallen. De aanspraak wordt daarnaast uitgebreid met langdurige gepersonaliseerde gesuperviseerde actieve oefentherapie bij reumatoïde artritis met ernstige functionele beperkingen.

Paramedische herstellzorg

In afwachting van het onderzoek naar de effectiviteit van paramedische herstellzorg wordt 10 miljoen euro gereserveerd voor mogelijke verlenging van de voorwaardelijke toelating in 2025.

Sturing doelmatigheid via tarieven

In het Coalitieakkoord is een maatregel opgenomen om doelmatigheid te bevorderen in de tariefstelling, door normatieve elementen toe te voegen in sectoren waar vaste of maximumtarieven worden gehanteerd. Naar aanleiding van het NZa-advies over deze maatregel (TK 29689, nr. 1239) heeft het kabinet besloten deze maatregel niet uit te voeren. Dit leidt tot een besparingsverlies van 73,5 miljoen euro. Dit besparingsverlies wordt opgevangen met diverse maatregelen op de begroting van VWS.

Taakstelling niet-IZA sectoren

Bij Voorjaarsnota 2023 is besloten tot een taakstelling op niet-IZA-sectoren. In deze Voorjaarsnota wordt structurele dekking van deze taakstelling van 145 miljoen euro gevonden met diverse maatregelen op de begroting van VWS.

Ombuigingen

Aanpassing Wet Geneesmiddelenprijzen

De tijdelijke beleidsregel bij de Wet Geneesmiddelenprijzen wordt aangepast zodat deze beter wordt gericht op de onderkant van de geneesmiddelenmarkt. Omdat er minder geneesmiddelen zullen zijn waarvoor een

verhoogde maximumprijs zal gelden, levert dit een besparing op. Deze maatregel dient onder andere als invulling van de van het besparingsverlies door het afstellen van de modernisering van het geneesmiddelenvergoedingssysteem.

Besparing zorgkosten RS-vaccinatie

Door opname van het RS-vaccin in het Rijksvaccinatieprogramma ontstaat een besparing van 8 miljoen euro in het kader apotheekeerzorg en 8 miljoen euro in het kader medisch-specialistische zorg.

Bijstelling Wmo

Er vindt een bijstelling van 30 miljoen euro structureel plaats vanaf 2025 op de nog onverdeelde groeiimte Wmo.

Herijken beschikbaarheidsbijdrage acute verloskunde

De NZa is voornemens de beschikbaarheidsbijdrage acute verloskunde te herijken. De verwachte opbrengst bedraagt structureel 4,5 miljoen euro.

Pakketmaatregel Codeïne

Het Zorginstituut heeft op basis van het eind 2023 ontwikkelde afwegingskader noodzakelijk te verzekeren zorg een pakketadvies over codeïne in voorbereiding. Met de (gedeeltelijke) uitname van codeïne uit het verzekerde pakket wordt naar verwachting vanaf 2025 een besparing van 13 miljoen euro gerealiseerd. Deze maatregel dient als invulling van het besparingsverlies door het afstellen van de modernisering van het geneesmiddelenvergoedingssysteem.

Bijstelling voorwaardelijke toelating

De geraamde totale uitgaven voor voorwaardelijke toelating (VT) vallen in 2025 10 miljoen euro lager uit.

Transformatiemiddelen IZA

De raming voor de transformatiemiddelen IZA in 2025 wordt in 2025 met € 200 miljoen verlaagd. Tegenover deze verlaging wordt in de jaren 2024-2027 ruimte voor loon- en prijsbijstelling gealloceerd naar de transformatiemiddelen IZA.

Overboekingen met andere begrotingen

Overboekingen naar Gemeentefonds

Er zijn middelen overgeheveld naar het Gemeentefonds: de LPO tranche voor de Wmo (-89 miljoen euro structureel) en een schuif van de Wlz naar de Wmo voor hulpmiddelen (-4,5 miljoen euro in 2024 en -6,7 miljoen euro in 2025).

Overige overboekingen met andere begrotingen

Dit betreft meerdere overboekingen met het plafond Rijksbegroting. Het gaat om de overheveling van de middelen bestemd voor counseling bij de 20-weken echo (-12,5 miljoen euro structureel), de tijdelijke subsidie voor IC-capaciteit (-9 miljoen euro in 2024 en 2025), het programma zorgcoördinatie (-1,9 miljoen euro in 2025 en 1,6 miljoen euro in 2026 en 2027), het gereserveerde budget voor 113 zelfmoordpreventie (-0,6 miljoen euro in 2024 en -0,7 miljoen euro in 2025) en IZA transformatiemiddelen (7,3 miljoen euro in 2024).

Plafondcorrecties

Amendement Dobbe: terugdraaien besparingen Wlz-kader

De middelen om het amendement Dobbe (TK 36410 XVI, nr. 36) voor het ongedaan maken van besparingen in de Wlz voor 2024 uit te voeren worden overgeboekt naar het Uitgavenplafond Zorg (193 miljoen euro in 2024).

Loon- en prijsbijstelling

De gereserveerde loon- en prijsbijstelling op het artikel nominaal en verdeeld is t/m 2028 voor de Zvw, Wlz en de Wmo geactualiseerd op basis van de grondslagen uit de Ontwerpbegroting 2024. De bijstelling in 2029 is verwerkt in de extrapolatie.

Amendement Westerveld: vergoeding spraakcomputers

De middelen om het amendement Westerveld (TK 36410 XVI, nr. 39) over de vergoeding van spraakcomputers worden vanuit de Rijksbijdrage Wlz middelen overgeboekt naar de het Uitgavenplafond Zorg (1,8 miljoen euro in 2024).

Verwerking MLT 2025-2028

De loon- en prijsontwikkeling en de volumegroei in de Zvw, Wlz en de Wmo worden bijgesteld op basis van de Middellangetermijnraming 2025-2028 van het CPB.

Extrapolatie

Ter invoeging van een nieuw begrotingsjaar in de meerjarige begrotingsperiodes zijn de begrotingstanden 2028 geëxtrapoleerd naar 2029.

Technisch

Overig technisch

Er zijn enkele budget neutrale schuiven verwerkt, waaronder de uitdeling van de loon- en prijs indexatie.

Ontvangsten

Meevallers

Actualisatie eigen bijdrage Wlz

Op basis van de cijfers uit de vierde kwartaalrapportage van het Zorginstituut is de raming van de eigen bijdrage Wlz geactualiseerd met structureel 92 miljoen euro.

Tegenvallers

Actualisatie eigen risico

Jaarlijks levert de Erasmus School of Health & Policy Management de nieuwste kostenverdeling van de zorguitgaven over kostenklassen. Dit jaar betreft het de realisatiegegevens over 2021. De kostenverdelingen beschrijven per sector hoe de kosten verdeeld zijn over de populatie. Op basis daarvan herijkt VWS het eigen risico model en de raming.

Ombuigingen

Compensatie vervallen ouderentoeslag (CVO)

De compensatie vervallen ouderentoeslag (CVO) en de extra vermogensvrijstellig niet-AOW'ers zijn vermogensvrijstellingen binnen de eigen bijdragen Wlz en beschermd wonen Wmo 2015. Beide vermogensvrijstellingen worden afgeschaft (de CVO over een periode van drie jaar), omdat vanwege ontwikkelingen in zowel de fiscaliteit als de eigen bijdragen de beleidsdoelen van deze vermogensvrijstellingen inmiddels zijn behaald. De maatregelen leveren gezamenlijk structureel 34 miljoen euro op.

Plafondcorrecties

Verwerking MLT 2025-2028

De ontwikkeling van het eigen risico in de Zvw en de eigen betalingen in de Wlz worden bijgesteld op basis van de Middellangetermijnraming 2025-2028 van het CPB.

Extrapolatie

Ter invoeging van een nieuw begrotingsjaar in de meerjarige begrotingsperiode zijn de begrotingstanden 2028 geëxtrapoleerd naar 2029.

Gemeentefonds en Provinciefonds (inclusief accres)

Gemeentefonds

Gemeentefonds: Uitgaven						
In miljoenen euro	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Stand Basisstand (Miljoenennota)	42.874	42.259	38.414	38.281	38.097	0
<i>Intensiveringen</i>	719	1.149	811	784	763	738
Incidentele compensatie in grondslag	719	649	136	109	88	63
Besparingsverlies jeugd		500				
Schrappen oploop opschalingskorting			675	675	675	675
<i>Kasschuiven</i>			0	0	0	0
Kasschuiven			0	0	0	0
<i>Overboekingen coalitieakkoord Rutte IV</i>	72					
Uitvoeringskosten omgevingswet	72					
<i>Overboekingen met andere begrotingen</i>	- 350	- 660	510	508	508	508
Afrekening ruimte onder plafond BCF 2023	214					
LPO 2024 beschermd wonen	89	89	89	89	89	89
Tegemoetkoming sociaal ontwikkelbedrijven	64					
Nationaal actieplan dakloosheid	55	55	55	55	55	55
Werkdruk verlaging jeugdbescherming	30	30	30	30	30	30
Verhoging begeleidingsbudget beschut werken	23	25	27	28	30	32
Compensatieregeling niet beoogde kosten jeugdzorg	- 60					
Bijstelling tranche 2024	- 813	- 853	322	319	317	315
Overige overboekingen met andere begrotingen	49	- 7	- 13	- 14	- 14	- 14
<i>Plafondcorrecties</i>	46	45	45	40	40	40
Aanpak armoede en schulden	40	40	40	40	40	40
Overige plafondcorrecties	6	5	5			
<i>Loonbijstelling</i>	115	111	107	103	99	95
Loonbijstelling	115	111	107	103	99	95
<i>Prijsbijstelling</i>	0	0	0	0	0	0
Prijsbijstelling	0	0	0	0	0	0
<i>Eindejaarsmarge</i>	- 137					
Eindejaarsmarge	- 137					
<i>Extrapolatie</i>						38.036
Extrapolatie						38.036
<i>Technisch</i>		0	0	0	8	18
Correctie extrapolatie participatie					8	18
Overig technisch		0	0	0	0	0
Stand Voorjaarsnota	43.339	42.904	39.886	39.717	39.515	39.434

Uitgaven

Intensivering

Incidentele compensatie in grondslag

Het vervroegd invoeren van de bbp-systematiek in 2024 resulteert in wijzigingen op hoofdstuk 60. Deze worden deels opgevangen door mutaties in de grondslag zodat de impact hiervan op de lopende begroting van gemeenten wordt verkleind en het gemeentefonds vanaf 2026 per saldo minimaal stijgt met de hoogte van de oploop van de opschalingskorting.

Schrappen oploop opschalingskorting

De oploop van de opschalingskorting wordt vanaf 2026 geschrapt. Dit resulteert in een plus van 675 miljoen op het gemeentefonds.

Besparingsverlies jeugd

In het coalitieakkoord Rutte IV is een aanvullende besparing in het kader van Jeugdzorg (wat zowel jeugdhulp als jeugdbescherming en jeugdreclassering omvat) van structureel 511 miljoen euro opgenomen. Het kabinet komt in augustus met een wetsvoorstel voor een eigen bijdrage met als beoogde inwerkingtreding 1 januari 2026. Het ministerie van VWS start parallel de internetconsultatie en uitvoeringstoetsen, die voor het einde van het jaar afgerond zullen zijn. Daarmee zijn de mogelijke voorbereidingen getroffen waarmee een besluit genomen kan worden. Voor 2025 wordt het besparingsverlies ingevuld met diverse besparingsmaatregelen op de begroting van VWS.

Kasschuiven

Betreft een correctie op een kasschuif uit de eerste suppletoire begroting 2023. Deze kasschuif is noodzakelijk omdat in miljoenennotajaar 2023 het begrotingsjaar 2029 nog niet te muteren was.

Overboekingen coalitieakkoord Rutte IV

Uitvoeringskosten omgevingswet

Betreft het overboeken van de op de Aanvullende Post gereserveerde middelen in 2024 voor de uitvoeringskosten Omgevingswet. Het gaat om een incidentele tegemoetkoming van 71,5 miljoen euro in de transitiekosten die gemeenten maken bij de invoering van de omgevingswet.

Overboekingen naar andere begrotingen

Afrekening ruimte onder plafond BCF 2023

Provincies en gemeenten kunnen gedurende een begrotingsjaar de door hen betaalde BTW, onder voorwaarden, declareren bij het BTW-compensatiefonds (BCF). Het BCF kent jaarlijks een plafond. Wanneer er aan het eind van het jaar minder gedeclareerd is dan het vastgestelde plafond, dan wordt het restant naar rato toegevoegd aan het provinciefonds en gemeentefonds.

LPO 2024 beschermd wonen

Betreft de toedeling van de loon-en prijsontwikkeling tranche 2024 voor de integratie uitkering beschermd wonen.

Tegemoetkoming sociaal ontwikkelbedrijven

Betreft een overboeking vanuit het ministerie van SZW voor een tegemoetkoming van de sociaal ontwikkelbedrijven.

Nationaal actieplan dakloosheid

Betreft een structurele overboeking vanuit het ministerie van VWS voor het nationaal actieplan dakloosheid. Met dit actieplan zet het kabinet in op het voorkomen van dakloosheid, om- en afbouw van de maatschappelijke opvang en het realiseren van woonplekken met passende ondersteuning voor (dreigend) dakloze jongeren en volwassenen.

Werkdruk verlaging jeugdbescherming

Betreft een structurele overboeking vanuit het ministerie van J&V ten behoeve van de werkdruk verlaging in de jeugdbescherming.

Verhoging begeleidingsbudget beschut werken

Betreft een structurele overboeking vanuit het ministerie van SZW voor een verhoging van het begeleidingsbudget voor beschut werk voor mensen met een arbeidsbeperking.

Compensatieregeling niet beoogde kosten jeugd

Betreft een overboeking naar het ministerie van VWS ten behoeve van de specifieke uitkering voor de compensatieregeling niet beoogde kosten jeugdzorg. Binnen het gemeentefonds komt 32,1 miljoen van het bedrag uit de integratie-uitkering Voogdij/18+ en een 27,9 miljoen uit de algemene uitkering.

Bijstelling tranche 2024

Zie *Incidentele compensatie in grondslag*.

Overige overboekingen met andere begrotingen

Betreft het totaal van diverse overboekingen vanuit andere begrotingshoofdstukken naar de begroting van het Gemeentefonds. Hiervan is de grootste overboeking 32,5 miljoen euro vanuit het ministerie van SZW voor de vangnetconstructie energietoelage.

Plafondcorrecties

Aanpak armoede en schulden

Betreft een overboeking vanuit het ministerie van SZW van 40 miljoen euro voor de versterking van gemeentelijke dienstverlening bij de aanpak van armoede en schulden.

Overige plafondcorrecties

Betreft het totaal van diverse plafondcorrecties. Hiervan is de grootste een overboeking vanuit het ministerie van SZW voor het programma Regionale doelgroep specifieke aanpak.

Loonbijstelling

De tranche 2024 van de loonbijstelling wordt overgemaakt naar het gemeentefonds. Deze reeks bevat loonbijstelling voor de voormalige integratie-uitkering voogdij 18+ en voor de integratie-uitkering wonen en Participatie.

Prijsbijstelling

De tranche 2024 van de prijsbijstelling wordt overgemaakt naar het gemeentefonds. Deze reeks bevat prijsbijstelling voor de voormalige integratie-uitkering voogdij 18+ en de integratie-uitkering wonen en Participatie.

Eindejaarsmarge

In 2023 is er te veel uitbetaald aan gemeenten zoals toegelicht in het Financieel Jaarverslag Rijk 2023. Deze bedragen worden in 2024 teruggestort uit het gemeentefonds. Het gemeentefonds kent een ongelimiteerde

eindejaarsmarge. Hiermee ontvangen de gemeenten alsnog alle middelen waar ze recht op hebben, en betalen ze het geld terug wanneer er te veel is uitbetaald.

Extrapolatie

Met de extrapolatie wordt de begrotingsstand in het extrapolatiejaar 2029 (t+5) toegevoegd aan de begroting van het Gemeentefonds.

Technisch

Correctie extrapolatie participatie

Betreft een correctie op de extrapolatie 2028 en 2029 voor het onderdeel Participatie binnen de Algemene uitkering. Deze correctie hangt samen met de afspraken die zijn gemaakt met betrekking tot de overheveling van twee deelbudgetten voor nieuwe doelgroepen uit de integratie-uitkering Participatie naar de algemene uitkering.

Overig technisch

Enkele technische correcties die per saldo op nul sluiten.

Provinciefonds

Provinciefonds: Uitgaven						
In miljoenen euro	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Stand Basisstand (Miljoenennota)	3.341	3.216	2.930	2.891	2.891	0
<i>Intensiveringen</i>	176	188	57	58	57	57
Incidentele compensatie in grondslag	176	188	17	18	17	17
Schrappen oploop opschalingskorting			40	40	40	40
<i>Overboekingen coalitieakkoord Rutte IV</i>	1					
Uitvoeringskosten omgevingswet	1					
<i>Overboekingen met andere begrotingen</i>	88	- 180	30	30	27	27
Regionaal OV	227					
Afrekening ruimte onder plafond BCF 2023	33					
Bijstelling tranche 2024	- 176	- 183	26	26	26	26
Overige overboekingen met andere begrotingen	4	3	4	4	1	1
<i>Plafondcorrecties</i>	6					
Versterking vergunningverlening maatwerkenpak	6					
<i>Eindejaarsmarge</i>	0					
Eindejaarsmarge	0					
<i>Extrapolatie</i>						2.891
Extrapolatie						2.891
Stand Voorjaarsnota	3.611	3.224	3.017	2.978	2.976	2.975

Uitgaven

Intensiveringen

Incidentele compensatie in grondslag

Het vervroegd invoeren van de bbp-systematiek in 2024 resulteert in wijzigingen op hoofdstuk 61. Deze worden deels opgevangen door mutaties in de grondslag zodat de impact hiervan op de lopende begroting van provincies wordt verkleind en het provinciefonds vanaf 2026 per saldo minimaal stijgt met de hoogte van de oploop van de opschalingskorting.

Schrappen oploop opschalingskorting

De oploop van de opschalingskorting wordt vanaf 2026 geschrapt. Dit resulteert in een plus van 40 miljoen op het provinciefonds.

Overboekingen coalitieakkoord Rutte IV

Uitvoeringskosten omgevingswet

Betreft het vrijgeven van de op de Aanvullende Post gereserveerde middelen in 2024 voor de uitvoeringskosten Omgevingswet. Het gaat om een incidentele tegemoetkoming van 1 miljoen euro in de transitiekosten die provincies maken bij de invoering van de omgevingswet.

Overboekingen met andere begrotingen
Regionaal OV

Betreft een drietal overboekingen vanuit het ministerie van IenW met betrekking tot decentralisatie-uitkeringen voor het regionale OV. Deze middelen worden verstrekt ter uitvoering van de motie Bikker c.s. en het kabinetsbesluit van 17 november 2023 over het aanbod en de betaalbaarheid van het OV in 2024.

Afrekening ruimte onder plafond BCF 2023

Provincies en gemeenten kunnen gedurende een begrotingsjaar de door hen betaalde BTW, onder voorwaarden, declareren bij het BTW-compensatiefonds (BCF). Het BCF kent jaarlijks een plafond. Wanneer er aan het eind van het jaar minder gedeclareerd is dan het vastgestelde plafond, dan wordt het restant naar rato toegevoegd aan het provinciefonds en gemeentefonds.

Bijstelling tranche 2024

Zie *Incidentele compensatie in grondslag*.

Overige overboekingen met andere begrotingen

Betreft het totaal van diverse overboekingen vanuit andere begrotingshoofdstukken naar de begroting van het Provinciefonds.

Plafondcorrectie

Versterking vergunningverlening maatwerk aanpak

Betreft een overboeking vanuit het ministerie van EZK voor het programma Versterking vergunningverlening maatwerk aanpak.

Eindejaarsmarge

In 2023 zijn niet alle uitkeringen volledig uitbetaald aan provincies. Overschrijding van het provinciefonds in 2023 wordt verrekend met het provinciefonds in 2024, vanwege de eindejaarsmarge. Het gaat in 2023 om een bedrag van 50 duizend euro.

Extrapolatie

Met de extrapolatie wordt de begrotingsstand in het extrapolatiejaar 2029 (t+5) toegevoegd aan de begroting van het Provinciefonds.

Accres Gemeentefonds

Accres Gemeentefonds: Uitgaven						
In miljoenen euro	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Stand Basisstand (Miljoenennota)	671	3.427	5.228	7.253	9.100	0
<i>Intensiveringen</i>	- 564	- 1.457	- 56	- 26	- 1	27
Afrekening BCF	214					
Vervroegen bbp-systematiek	- 778	- 1.457	- 56	- 26	- 1	27
<i>Overboekingen met andere begrotingen</i>	599	853	- 322	- 319	- 317	- 315
Overboeking bijstelling tranche 2024	813	853	- 322	- 319	- 317	- 315
Overboeking afrekening BCF	- 214					
<i>Plafondcorrecties</i>	- 79	- 304	- 498	- 609	- 568	- 527
Reguliere bijstelling bbp-ontwikkeling CEP	- 79	- 304	- 498	- 609	- 568	- 527
<i>Extrapolatie</i>						10.986
Extrapolatie						10.986
Stand Voorjaarsnota	627	2.518	4.352	6.298	8.215	10.170

Uitgaven

Accresontwikkeling

Het vervroegd invoeren van de bbp-systematiek in 2024 en de prijsbijstelling uit de CEP resulteert in een lager accres. Deze worden deels opgevangen door mutaties in de grondslag zodat de impact hiervan op de lopende begroting van gemeenten wordt verkleind en het gemeentefonds vanaf 2026 per saldo minimaal stijgt met de hoogte van de oploep van de opschalingskorting.

Overboeking afrekening BCF

Provincies en gemeenten kunnen gedurende een begrotingsjaar de door hen betaalde BTW, onder voorwaarden, declareren bij het BTW-compensatiefonds (BCF). Het BCF kent jaarlijks een plafond. Wanneer er aan het eind van het jaar minder gedeclareerd is dan het vastgestelde plafond, dan wordt het restant naar rato toegevoegd aan het provinciefonds en gemeentefonds.

Extrapolatie

Met de extrapolatie wordt de begrotingsstand in het extrapolatiejaar 2029 (t+5) toegevoegd aan de begroting van het Accres Gemeentefonds.

Accres Provinciefonds

Accres Provinciefonds: Uitgaven						
In miljoenen euro	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Stand Basisstand (Miljoenennota)	129	348	544	719	883	0
<i>Intensiveringen</i>	- 161	- 255	- 13	- 12	- 10	- 7
Afrekening BCF	33					
Vervroegen bbp-systematiek	- 194	- 255	- 13	- 12	- 10	- 7
<i>Overboekingen met andere begrotingen</i>	143	183	- 26	- 26	- 26	- 26
Overboeking bijstelling tranche 2024	176	183	- 26	- 26	- 26	- 26
Overboeking afrekening BCF	- 33					
<i>Plafondcorrecties</i>			- 45	- 55	- 51	- 47
Reguliere bijstelling bbp-ontwikkeling CEP			- 45	- 55	- 51	- 47
<i>Extrapolatie</i>						1.050
Extrapolatie						1.050
Stand Voorjaarsnota	111	277	460	627	797	969

Uitgaven

Accresontwikkeling

Het vervroegd invoeren van de bbp-systematiek in 2024 en de prijsbijstelling uit de CEP resulteert in een lager accres. Deze worden deels opgevangen door mutaties in de grondslag zodat de impact hiervan op de lopende begroting van gemeenten wordt verkleind en het provinciefonds vanaf 2026 per saldo minimaal stijgt met de hoogte van de oploop van de opschalingskorting.

Overboeking afrekening BCF

Provincies en gemeenten kunnen gedurende een begrotingsjaar de door hen betaalde BTW, onder voorwaarden, declareren bij het BTW-compensatiefonds (BCF). Het BCF kent jaarlijks een plafond. Wanneer er aan het eind van het jaar minder gedeclareerd is dan het vastgestelde plafond, dan wordt het restant naar rato toegevoegd aan het provinciefonds en gemeentefonds.

Extrapolatie

Met de extrapolatie wordt de begrotingsstand in het extrapolatiejaar 2029 (t+5) toegevoegd aan de begroting van het Accres Provinciefonds.

Prijsbijstelling

Prijsbijstelling: Uitgaven						
In miljoenen euro	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Stand Basisstand (Miljoenennota)	1.941	3.346	4.508	5.740	7.078	0
<i>Plafondcorrecties</i>	- 63	141	418	447	484	657
Plafondcorrecties	- 63	141	418	447	484	657
<i>Prijsbijstelling</i>	- 1.879	- 1.984	- 1.901	- 1.812	- 1.780	- 1.797
Prijsbijstelling	- 1.879	- 1.984	- 1.901	- 1.812	- 1.780	- 1.797
<i>Extrapolatie</i>						8.493
Extrapolatie						8.493
Stand Voorjaarsnota	0	1.504	3.024	4.375	5.782	7.353

Uitgaven

Plafondcorrecties

De prijsontwikkeling is volgens reguliere systematiek bijgesteld. Deze bijstelling volgt onder andere uit de raming van het Centraal Economisch Plan 2024 van het Centraal Planbureau. Tevens is er afgesproken om voor het BES-fonds over te stappen naar een nieuwe indexatie-systematiek op basis van BBP-cijfers. Dit in plaats van de huidige indexatie op basis van loon- en prijsontwikkeling. Hiermee sluit de indexatie-systematiek van het BES-fonds aan op de (nieuwe) systematiek van het Gemeente-en Provinciefonds. De reservering en uitkering van het prijsdeel van deze indexatie loopt via de prijsbijstelling. De reservering en de uitkering van het volumedeel van deze systematiek loopt via de begroting van het BES-fonds.

Prijsbijstelling

Deze post betreft de uitkeringen van de prijsbijstelling tranche 2024 aan de departementale begrotingen. Dit is onderdeel van de reguliere begrotingssystematiek.

Extrapolatie

Met de extrapolatie wordt de begrotingsstand in het extrapolatiejaar 2029 (t+5) toegevoegd aan de begroting van de Prijsbijstelling.

Arbeidsvoorwaarden

Arbeidsvoorwaarden: Uitgaven						
In miljoenen euro	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Stand Basisstand (Miljoenennota)	4.627	8.933	13.724	17.719	21.567	0
<i>Plafondcorrecties</i>	327	- 931	- 1.688	- 2.503	- 2.916	- 3.078
Loonontwikkeling	329	- 929	- 1.684	- 2.499	- 2.910	- 3.072
Verwerking aanpassing indexatiesystematiek BES-fonds	- 2	- 2	- 3	- 4	- 5	- 6
<i>Loonbijstelling</i>	- 4.844	- 4.857	- 4.838	- 4.736	- 4.724	- 4.697
Loonbijstelling	- 4.844	- 4.858	- 4.839	- 4.737	- 4.725	- 4.697
<i>Extrapolatie</i>						25.537
Extrapolatie						25.537
<i>Technisch</i>	- 111	352	- 84	159	241	- 18
Grondslagmutatie	- 111	352	- 84	159	241	- 18
Stand Voorjaarsnota	0	3.497	7.114	10.638	14.168	17.744

Uitgaven

Plafondcorrecties

Loonontwikkeling

De loonontwikkeling voor de komende jaren is structureel neerwaarts bijgesteld ten opzichte van de Miljoenennota 2024. Deze bijstelling volgt uit het Centraal Economisch Plan 2024 (CEP). De ramingen in de CEP worden door het Centraal Planbureau opgesteld en zien op de ontwikkeling in de lonen en de sociale werkgeverslasten.

Verwerking aanpassing indexatiesystematiek BES-fonds

Er is afgesproken om voor het BES-fonds over te stappen naar een nieuw indexatie-systeem op basis van BBP-cijfers. Dit in plaats van de huidige indexatie op basis van loon- en prijsontwikkeling. Hiermee sluit de indexatie-systeem aan op de (nieuwe) systematiek van het Gemeente- en Provinciefonds. Gespiegeld aan het Gemeente- en Provinciefonds zal ook het BES-fonds per 2024 overgaan op de nieuwe wijze van indexatie, waardoor de op Hoofdstuk 81 gereserveerde middelen voor de loonbijstelling voor het BES-fonds vervallen.

Loonbijstelling

Dit betreft de loonbijstellingen tranche 2024 die is overgemaakt naar de departementale begrotingen.

Extrapolatie

Met de extrapolatie wordt de begrotingsstand in het extrapolatiejaar 2029 (t+5) toegevoegd aan de begroting van Arbeidsvoorwaarden.

Technisch

Grondslagmutatie

Als gevolg van de nieuwe begrotingsgrondslagen zoals vastgesteld in Miljoenennota 2024, zijn de loongrondslagen aangepast en vastgesteld. Op basis van deze nieuwe grondslagen wijzigt de bestaande reservering voor de loonbijstelling.

Aanvullende Post

Aanvullende Post: Uitgaven						
In miljoenen euro	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Stand Basisstand (Miljoenennota)	532	5.752	19.193	10.654	10.887	7.899
<i>Meevallers</i>	- 243	- 550	- 125		- 74	- 74
Vrijval reservering invoering studiebeurs	- 53					
Vrijval TEM-reservering	- 191	- 325	- 125			
Vrijval domeinoverstijgende risico's		- 225				
Vrijval waterstofbackbone					- 74	- 74
<i>Tegenvallers</i>	163	416	631	414	28	0
SGH route Toeslagen (compensatie aanvullende schade)	150	400	450	200	0	0
Toeslagen Herstel	13	16	181	214	28	0
<i>Intensiveringen</i>	3	61	301	703	532	669
Reservering Programma Bescherming Noordzee Infrastructuur	3	5	6	9	9	10
Compensatie derving MRB provincies	0	0	96	117	141	149
Reservering versterkingsplan Hightech Microchip-Talent	0	31	56	73	84	98
Reservering APPA				300		
Reservering demografische ontwikkeling WMO			75	150	225	300
Reservering funderingsherstel			20			
Reservering herijking OV-contract		25	40	55	70	75
Reservering Kabinet Gouverneur van Aruba			8			
Reservering renovatie Binnenhof					3	37
<i>Ombuigingen</i>		0	0	0	0	- 16
Compensatie Huurbevrozing						- 16
<i>Kasschuiven</i>	- 315	- 201	194	244	77	0
Kasschuif kinderopvang werkenden (uitvoeringskosten)	0	- 34	17	17	0	0
Kasschuif waterstofopslag	- 37		37			
Kasschuif Box 3	- 45	21	24			
Kasschuif gegevensuitwisseling	- 232	0	77	77	77	0
Kasschuif PEGA		- 150		150		
Kasschuif Vredespaleis		- 38	38			
<i>Kasschuiven investeringsplafond</i>	- 250	- 1.024	900	- 427	- 655	- 555
Kasschuif Lelylijn	- 77	- 100	- 229	- 229	- 189	19
Kasschuif Klimaatfonds	- 172	- 923	1.129	- 198	- 466	- 574
<i>Overboekingen coalitieakkoord Rutte IV</i>	- 1.864	- 1.797	- 3.215	- 1.502	- 1.470	- 1.383
Overboekingen coalitieakkoord Rutte IV	- 1.864	- 1.797	- 3.215	- 1.502	- 1.470	- 1.383
<i>Overboekingen Aanvullende Post</i>	- 1.291	- 1.060	- 599	- 26	5	- 74
Subsidie verduurzaming en onderhoud huurwoningen	0	0	- 39	- 39	- 39	- 22
Voorfinanciering SDE	0	0	49	253	273	131
Box 3	- 25					
Spreadingswet	- 35	- 89	- 25	- 25	- 25	- 25
Regionale knelpunten	- 40					
Groningen	- 89	- 43	- 21			
Toeslagen Herstel	- 105	- 307	- 114	- 15	0	0
Tegemoetkoming Surinaamse ouderen	- 122					

In miljoenen euro	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Inzet meevallers spreidingswet	- 162	- 126				
Traditioneel Eigen Middelen (TEM)	- 199					
PEGA	- 232	- 346	- 219	- 142	- 134	- 58
Maatregelenpakket aanpak stikstofproblematiek	- 237	- 26	- 209	- 37	- 46	- 78
Inzet reservering IND		- 107				
Overig overboekingen Aanvullende Post	- 45	- 17	- 22	- 21	- 23	- 21
<i>Plafondcorrecties</i>	- 207	- 169	- 341	- 421	- 329	- 281
Aanschafsubsidie tweedehands elektrische personenauto's	0	- 80	- 80	- 98	- 120	- 150
Reservering Coronavaccinaties	0	31	0	0	0	0
Reservering grondbank	0	72	0	0	0	0
Dekking amendement Bikker c.s.	- 206	- 179	- 314	- 436	- 411	- 300
Reservering amendement Omtzigt studielening		3	41	93	157	183
Overige plafondcorrecties	- 2	- 16	12	20	44	- 14
<i>Loonbijstelling</i>	42	82	99	87	91	79
Loonbijstelling	42	82	99	87	91	79
<i>Prijsbijstelling</i>	44	101	180	178	183	183
Prijsbijstelling	44	101	180	178	183	183
<i>Eindejaarsmarge</i>	1.090					
Eindejaarsmarge Klimaatfonds	568					
Eindejaarsmarge Investeringsplafond	130					
Overige eindejaarsmarge	392					
<i>Extrapolatie</i>						2.459
Extrapolatie						2.459
<i>In=uittaakstelling</i>	- 4.928					
In=uittaakstelling	- 4.928					
<i>Technisch</i>	- 50	- 300	- 50	- 50	- 50	65
Herijking kasritme PEGA	- 50	- 300	- 50	- 50	- 50	
Herijking bronmaatregelen						65
<i>Niet-plafondrelevant</i>	0	- 1.214	- 100			
Opvang ontheemden Oekraïne	0	- 1.214	- 100			
Stand Voorjaarsnota	- 7.274	97	17.066	9.854	9.225	8.971

Uitgaven

Meevallers

Vrijval reservering invoering studiebeurs

Bij Coalitieakkoord-Rutte IV zijn middelen vrijgemaakt voor de herinvoering van de basisbeurs. De kosten voor de herinvoering van de basisbeurs kennen echter een langzamer ingroeipad dan de reeks vrijgemaakt in het coalitieakkoord. De tijdelijke middelen die hierdoor niet nodig waren voor de herinvoering zijn daarom gereserveerd op de Aanvullende Post om eventuele tegenvallers op te vangen. De middelen in 2024 zijn hiervoor niet nodig, dus valt de reservering van 52,6 miljoen euro vrij.

Vrijval TEM-reservering

In de Startnota van het kabinet Rutte IV is een voorziening op de Aanvullende Post gecreëerd ter dekking van de verschuldigde TEM-bedragen (Traditionele Eigen Middelen) en de hiermee samenhangende verdragingsrente (VR). De douane heeft in de constructieve dialoog met de Europese Commissie de meeste dossiers afgerond. Daarmee valt het deel dat was gereserveerd voor eventuele nabetalings samenhangend met deze dossiers vrij.

Vrijval domeinoverstijgende risico's

De domeinoverstijgende risico's is een risicoreservering voor onvoorziene uitgaven. Deze wordt voor 2025 met 225 miljoen euro naar beneden bijgesteld.

Vrijval waterstofbackbone

Middelen voor de waterstofbackbone zijn bij Voorjaarsnota 2022 overgeheveld naar de begroting van Economische Zaken en Klimaat. De middelen zijn daarna per abuis geëxtrapoleerd op de Aanvullende Post. Dat wordt met deze boeking hersteld.

Tegenvallers

SGH route Toeslagen (compensatie aanvullende schade)

Voor de compensatie van aanvullende schade (SGH-route) is in totaal 1,2 miljard euro tot en met 2027 gereserveerd. Deze stijging wordt veroorzaakt door de verbreding van de aanvullende schaderoutes na de Integrale Beoordeling (IB). Deze raming wordt nader geconcretiseerd n.a.v. de uitkomsten van de evaluatie van de pilot SGH-route. Vanwege onzekerheid in de raming is dit bedrag (voorlopig) op de Aanvullende Post gereserveerd.

Toeslagen Herstel

Programma DG Herstel en DG Toeslagen/Uitvoering Hersteloperatie Toeslagen (UHT) hebben een herijking van de meerjarige raming voor toeslagenherstel opgesteld (huidige budget: 7,2 miljard euro). Uit deze herijking blijkt dat er meer budget benodigd is ter hoogte van ruim 900 miljoen euro. Deze tegenvaller wordt onder andere veroorzaakt door een hoger aantal aanmeldingen, een stijging van het aantal bezwaren en beroepen en een vooralsnog lagere productiviteitsstijging in het bezwaaren beroepsproces. Tot en met 2025 wordt er circa 500 miljoen euro toegevoegd aan de financiën begroting. Voor 2026 en 2027 worden de middelen (circa 400 miljoen euro) op de Aanvullende Post geplaatst. In 2024 en 2025 een bedrag gereserveerd op de Aanvullende Post voor kwijtschelden publieke schulden. Als er meer duidelijkheid is over de precieze uitgaven in deze jaren zullen de middelen overgeboekt worden vanaf de Aanvullende Post.

Intensiveringen

Reservering Programma Bescherming Noordzee Infrastructuur

Het kabinet heeft besloten om circa 3 miljoen euro in 2024 oplopend tot structureel 10 miljoen euro vanaf 2029 vrij te maken voor de bescherming van de infrastructuur op de Noordzee. Op de Noordzee spelen steeds meer vraagstukken die raken aan onze nationale veiligheid. De sabotage van Nordstream 1 en 2 heeft laten zien dat zowel de huidige als de toekomstige vitale infrastructuur op zee kwetsbaar is. De nieuw beschikbare middelen worden geplaatst op de Aanvullende Post in afwachting van een concreet voorstel (inclusief aanvullende dekking) van de betrokken departementen.

Compensatie derving MRB provincies

Tussen 2026 en 2030 wordt een nieuwe tariefkorting van 30 procent in de motorrijtuigenbelasting (MRB) geïntroduceerd voor emissievrije personenauto's. Dit leidt voor provincies tot lagere inkomsten uit de opcenten. Ter compensatie wordt een budget van in totaal 656 miljoen euro tot en met 2030 op de Aanvullende Post gereserveerd.

Reservering versterkingsplan Hightech Microchip-Talent

Het kabinet stelt met deze Voorjaarsnota additionele middelen beschikbaar voor een Nationaal versterkingsplan voor microchip-talent. Hiervoor reserveert het kabinet voor de periode 2025 tot en met 2030 cumulatief 450 miljoen euro en vanaf 2031 structureel 80 miljoen euro. Bovendien gaat het plan uit van tenminste 225 miljoen euro cofinanciering door bedrijfsleven en regionale overheden. Deze middelen worden op de Aanvullende Post geplaatst en de komende periode wordt dit versterkingsplan verder uitgewerkt.

Reservering APPA

Voor het invaren van de pensioenen van de politiek ambtsdragers in het nieuwe pensioenstelsel is 300 miljoen euro gereserveerd in 2027. Op termijn zal BZK een (her)berekening maken van de kosten voor het affinancieren, de vrijval van uitkeringslasten en de premieafdrachten na het invaren.

Reservering demografische ontwikkeling WMO

Voor de WMO loopt een houdbaarheidsonderzoek om de ontwikkelingen van de vraag naar WMO in beeld te brengen. Afhankelijk van de gekozen bekostigingsvorm wordt een passende indexering onderzocht. In aanloop hiernaartoe wordt voor demografische ontwikkeling alvast een bedrag van jaarlijks 75 mln. (in tranches) vanaf 2026 op de Aanvullende Post gereserveerd. Het streven is dat er met ingang van 2026 nadere afspraken zijn.

Reservering funderingsherstel

Voorheen kon alleen aanspraak tot het Fonds Duurzaam Funderingsherstel (FDF) worden gedaan wanneer de gemeente hierop aangesloten was. Besloten is dat dit niet meer nodig is, waarmee landelijke werking is ingesteld. Daardoor komt het LTI-risico bij het Rijk te liggen. Dit kan ertoe leiden dat de uitgaven van het fonds toenemen en dat een toekomstige bijstorting in het fonds benodigd is. Hiervoor wordt 20 miljoen euro gereserveerd.

Reservering herijking OV-contract

In 2023 is het periodieke herijkingsonderzoek van het studentenreisproduct afgerond op basis van de reisbewegingen van studenten. Dit leidt tot een meevaller op de betaling die OCW moet doen voor het OV-contract aan de OV-bedrijven van structureel ca. 207 miljoen euro. In 2024 is dit bedrag eenmalig overgeboekt naar de begroting van IenW. Vanaf 2025 is dit bedrag onderdeel van de totale meevaller op de studiefinancieringsraming. Het kabinet heeft eerder besloten om eind 2024 een extra herijkingsonderzoek uit te voeren wegens mogelijke effecten van bijzondere omstandigheden tijdens de metingsperiode. In afwachting van deze extra herijking wordt een reservering aangemaakt op de Aanvullende Post, die beschikbaar is voor de OCW begroting wanneer er sprake is van een eventuele tegenvaller bij de aankomende herijking. Deze reservering heeft een oploop doordat het plafondrelevante deel van de verlaging van het OV-contract oploopt in de tijd. De reservering valt vrij aan het generale beeld wanneer deze bij de herijking niet nodig blijkt te zijn.

Reservering Kabinet Gouverneur van Aruba

De huisvesting van het Kabinet van de Gouverneur van Aruba is verouderd. Daarom wordt gezocht naar een geschikt nieuw kantoorgebouw. Hiervoor is 8,3 miljoen euro gereserveerd op de Aanvullende Post in 2026.

Reservering renovatie Binnenhof

Na afronding van de (meeste) ontwerpen en onderzoeken blijkt dat er langjarig extra middelen nodig zijn voor de renovatie van het Binnenhof. Om de contracten af te kunnen sluiten wordt in 2028 5,3 miljoen euro en vanaf 2029 structureel 63,1 miljoen euro aan de begroting toegevoegd. Daarnaast zijn op de aanvullende post middelen gereserveerd voor verplichtingen die na deze periode worden aangegaan en voor mogelijke tegenvallers als gevolg van marktspanning. Het betreft 3 miljoen euro in 2028 en structureel 36,7 miljoen euro vanaf 2029. In de 11e voortgangsrapportage Binnenhof renovatie wordt u nader geïnformeerd over de opbouw en oorzaken van deze tegenvaller.

Ombuigingen

Compensatie Huurbevrozing

Van de structurele middelen beschikbaar voor tegemoetkoming aan particuliere verhuurders (in het kader van de huurbevrozing in 2021) op de Aanvullende Post wordt 16,4 miljoen euro ingezet ter dekking van problematiek op de BZK-begroting.

Kasschuiven

Kasschuif kinderopvang werkenden (uitvoeringskosten)

Vanwege een latere ingangsdatum van het nieuwe financieringsstelsel kinderopvang dan eerder verwacht, wordt de bestaande reservering voor de uitvoeringskosten geschoven naar latere jaren.

Kasschuif waterstofopslag

Voor het waterstofopslagproject Hystock worden de middelen van 37 miljoen euro naar achteren geschoven van 2024 naar 2026. De reden is dat het onvoorzien is dat de middelen in 2024 tot besteding komen.

Kasschuif Box 3

Een groot deel van de uitvoeringskosten zal verschuiven naar 2025 en verder, dit komt met name omdat de Hoge Raad nog geen uitspraak heeft gedaan in diverse zaken die raken aan zowel rechtsherstel als overbrugging.

Kasschuif gegevensuitwisseling

De beschikbare middelen worden voor 232 miljoen euro verplaatst van 2024 naar 2026 tm 2028 op basis van een actuele verwachting van het kasritme van de uitgaven.

Kasschuif PEGA

Op de Aanvullende Post zijn middelen gereserveerd voor maatregelen naar aanleiding van de kabinetsreactie op het rapport van de Parlementaire enquêtecommissie Aardgaswinning Groningen (PEGA). Middels een kasschuif op de Aanvullende Post wordt 150 miljoen euro aan PEGA-middelen van 2025 naar 2027 geschoven om aan te sluiten bij het nu verwachte ritme dat bij de maatregelen hoort. Dit betreffen maatregelen voor schade en versterken.

Kasschuif Vredespaleis

Op de Aanvullende Post staat 53 miljoen euro in 2025 voor de renovatie van het Vredespaleis. Op dit moment loopt er een asbestonderzoek waaruit zal blijken welke werkzaamheden er zullen moeten worden uitgevoerd voor de asbestsanering en renovatie van het Vredespaleis. Vanwege vertragingen wordt en deel van de gereserveerde middelen (38 miljoen euro) van 2025 naar 2026 geschoven.

Kasschuiven investeringsplafond

Kasschuif Lelylijn

Het beschikbare budget voor de Lelylijn wordt in een realistischer ritme gezet. Concreet betekent dit dat ca. 850 miljoen euro verschuift van de periode 2024 t/m 2028 naar de periode 2029 en verder. Naar verwachting bespreekt het nieuwe kabinet eind 2024 de resultaten van het MIRT-onderzoek naar de Lelylijn in het BO MIRT. De Lelylijn zit niet of nog vroeg in het MIRT-proces waardoor het lastig is om nu een goede kasinschatting te maken. De MIRT-spelregels schrijven voor dat deze projecten pas een volgende fase in kunnen als er voldoende zicht is op financiering. Pas als dit aan de orde is, wordt er ook een kasraming gemaakt van de uitvoeringstermijn waarbij ook gekeken wordt naar de uitvoerbaarheid en maakbaarheid van het plan.

Kasschuif Klimaatfonds

Op de Aanvullende Post vindt op het Klimaatfonds een kasschuif plaats van de jaren 2024 en 2025 naar latere jaren. De kasschuif zorgt ervoor dat deze middelen in het juiste ritme worden gezet. De grootste kasschuiven vinden plaats op de percelen Kernenergie en Vroege Fase Opschaling van 2025 naar latere jaren. De reden is dat het niet is voorzien dat deze middelen in 2024 en 2025 tot besteding zullen komen. Nadere toelichting is te vinden in het Meerjarenprogramma Klimaatfonds 2025.

Overboekingen coalitieakkoord Rutte IV

Als onderdeel van de voorjaarsbesluitvorming wordt een gedeelte van de in het coalitieakkoord gereserveerde middelen overgeheveld naar diverse begrotingshoofdstukken. In bijlage 3 is een overzicht opgenomen van de mutaties per maatregel.

Overboekingen Aanvullende Post

Subsidie verduurzaming en onderhoud huurwoningen

Van de structurele middelen beschikbaar voor beschikbaar voor tegemoetkoming aan particuliere verhuurders (in het kader van de huurbevriezing in 2021) wordt 22,4 miljoen euro vanaf de AP overgeheveld naar de BZK-begroting. Deze middelen worden toegevoegd aan de Subsidie Verduurzaming en Onderhoud Huurwoningen (SVOH).

Voorfinanciering SDE

Vanaf de EZK-begroting worden middelen overgeheveld naar de bestaande reservering op de Aanvullende Post voor stimulering duurzame energieproductie (SDE) en overig klimaatbeleid. Deze middelen worden gereserveerd voor toekomstige klimaatbesluitvorming.

Box 3

Voor de uitvoering van de overbruggingswetgeving van Box 3 worden middelen van de Aanvullende Post overgeheveld naar de Belastingdienst.

Spreidingswet

Vanwege de inwerkingtreding van de spreidingswet wordt budget overgeheveld naar de JenV-begroting. Dit ziet op structurele middelen voor de uitvoeringskosten (25 miljoen euro) en de bonussystematiek voor 2024 en 2025. De middelen voor de bonussystematiek in latere jaren blijven gereserveerd op de Aanvullende Post tot er meer inzicht is in een realistisch kasritme.

Regionale knelpunten

De reservering van 40 miljoen euro voor de ontmanteling van de kerncentrale Dodewaard wordt overgeboekt naar het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. Een uitgebreide toelichting over de kosten van de ontmanteling van de kerncentrale Dodewaard wordt gegeven in de Kamerbrief van 15 maart 2024 (Kamerstukken [28165](#), nr. 418).

Groningen

Onderdeel van bestuurlijke afspraken met de regio zijn de maatwerkoplossingen in de versterkingsoperatie voor o.a. Batch 1588 en in de gemeenten Appingedam en Delfzijl. Deze vallen buiten de reguliere versterkingsoperatie. Een deel van het benodigde budget van deze oplossingen staat nog op de AP en wordt hiermee naar de begroting van EZK overgeheveld. Daarnaast is de reeks voor het versterken van Batch 1581 onderdeel van deze overheveling. Dit project is inmiddels onderdeel is van de reguliere versterkingsoperatie en kan daarom gebruikt worden ter dekking van de maatwerkoplossingen in Appingedam en Delfzijl en de uitbreiding van de waardevermeerderingsregeling.

Toeslagen Herstel

Ten behoeve van verschillende onderdelen van de hersteloperatie wordt er een beroep gedaan op de reservering op de Aanvullende Post.

Tegemoetkoming Surinaamse ouderen

Het kabinet heeft besloten tot een gebaar van erkenning voor ouderen van Surinaamse herkomst. Het gebaar ziet op de unieke samenloop van omstandigheden van deze groep. Het gebaar van erkenning heeft de vorm van een eenmalig bedrag van € 5.000 per persoon. De hiervoor gereserveerde middelen op de Aanvullende Post worden overgeheveld naar de SZW-begroting.

Inzet meevallers spreidingswet

De resterende gereserveerde middelen in 2024 en 2025 worden overgeheveld naar de JenV-begroting ter dekking van de asieltegenvaller.

Traditioneel Eigen Middelen (TEM)

De afgelopen jaren heeft de Europese Commissie in verschillende dossiers (zonnepanelen, voortvarendheid en onderwaardering textiel en schoenen) aangegeven dat ze van mening is dat Nederland te weinig Traditionele Eigen Middelen (TEM, douanerechten) heeft afgedragen en dat een nabetaling nodig is. Op de openstaande dossiers is er overeenstemming met de Europese Commissie. Over het definitief af te dragen bedrag is op basis van EU-regels verdragingsrente verschuldigd. Deze betalingen lopen via Douane vanaf de begroting van Financiën. Voor de betaling van de verdragingsrente is eerder budget gereserveerd waarvan nu 199,4 miljoen euro wordt opgevraagd.

PEGA

Er wordt voor circa 900 miljoen euro t/m 2029 overgeheveld naar de EZK-begroting voor het uitvoeren van maatregelen die het kabinet heeft aangekondigd naar aanleiding van het eindrapport van de parlementaire enquêtecommissie aardgaswinning Groningen (PEGA). Dit zijn voornamelijk maatregelen in het kader van schade en versterken, maar ook voor de economische en sociale agenda.

Daarnaast is er 221 miljoen euro overgeheveld naar de begroting van LNV voor de PEGA-maatregel 'Agroprogramma'. Dit is reeds aangekondigd middels een NvW op 25 januari 2024.

Maatregelenpakket aanpak stikstofproblematiek

Omdat verschillende maatregelen uit het bronmaatregelenpakket niet het gewenste doelbereik opleveren wordt budget alternatief aangewend. Er wordt 236 miljoen euro dat voor deze maatregelen op de Aanvullende Post gereserveerd stond overgeheveld naar de LNV-begroting. Een deel van dit budget wordt overgeheveld naar de begroting van IenW en EZK, zodat zij maatregelen kunnen nemen die doelbereik opleveren en snel uitgevoerd kunnen worden.

Inzet reservering IND

De in 2025 gereserveerde middelen op de Aanvullende Post voor het project Bespoediging Afdoening Asiel bij de IND worden overgeheveld naar de JenV-begroting ter dekking van de asieltegevaller.

Overig overboekingen Aanvullende Post

Naar diverse begrotingen worden middelen overgeheveld. Bijvoorbeeld middelen ter verbetering van de dienstverlening van de Belastingtelefoon (10,6 miljoen euro in 2024), de uitvoeringskosten voor het Brexit Adjustment Reserve (8,9 miljoen euro in 2024) en de subsidie verduurzaming binnenvaartschepen (8 miljoen euro in 2024).

Plafondcorrecties

Aanschafsubsidie tweedehands elektrische personenauto's

Op de Aanvullende Post stond tot en met 2029 in totaal 528 miljoen euro gereserveerd voor de verlenging van de aanschafsubsidie voor tweedehands elektrische personenauto's (SEPP). De verlenging van de regeling gaat echter niet door, omdat een nieuwe tariefkorting voor emissievrije personenauto's in de motorrijtijgenbelasting wordt ingevoerd. De gereserveerde middelen voor de SEPP worden ter dekking van de tariefkorting binnen het uitgavenkader afgeboekt en binnen het inkomstenkader opgeboekt.

Reservering Coronavaccinaties

Op de Aanvullende Post wordt 30,5 miljoen euro gereserveerd voor Coronavaccinaties. Deze middelen worden bij Miljoenennota toegevoegd aan de begroting van VWS indien op dat moment blijkt dat meer middelen nodig zijn voor de COVID vaccinaties dan nu reeds beschikbaar gesteld.

Reservering grondbank

Er wordt 72 miljoen vrijgemaakt voor de aankoop van grond met een plafondcorrectie op de Aanvullende Post. Zodra concreet wordt welke grond door LNV gekocht kan worden wordt dit budget overgeheveld naar de LNV-begroting.

Dekking amendement Bikker c.s.

Ter dekking van het amendement Bikker c.s. (Kamerstuk 36 410 XII, nr. 11) zijn diverse reserveringen op de Aanvullende Post ingezet. Bijvoorbeeld de reserterende loon- en prijsbijstelling van tranches van vóór 2022 en de in 2023 uitgekeerd loon- en prijsbijstelling op het Transitiefonds.

Reservering amendement Omtzigt studielening

Bij de behandeling van het belastingplan heeft de Kamer amendement Omtzigt aangenomen, waarmee de 30%-regeling (expats) wordt versoerd en het vrijkomende budget wordt ingezet om de rente te verlagen die studenten betalen over hun studielening, voor de groep die studeerden onder het sociaal leenstelsel. Het betreft 183 miljoen euro structureel. Deze middelen zijn nog niet aan de OCW-begroting toegevoegd. Verschillende varianten voor tegemoetkoming aan deze groep zijn uitgewerkt in een Kamerbrief en besproken tijdens de begrotingsbehandeling OCW. Er is nog geen keuze gemaakt over de inzet van deze middelen, dit wordt mogelijk aan de formatie gelaten. Om deze reden is de dekking vanuit de expatregeling op de Aanvullende Post geplaatst.

Overige plafondcorrecties

Dit betreft diverse kleinere plafondcorrecties, zoals de correctie Grondbank.

Loonbijstelling

De loonbijstelling tranche 2024 is toegevoegd aan de Aanvullende Post.

Prijsbijstelling

De prijsbijstelling tranche 2024 is toegevoegd aan de Aanvullende Post.

Eindejaarsmarge

Eindejaarsmarge Klimaatfonds

De middelen uit het Klimaatfonds die in 2023 niet tot besteding zijn gekomen, zijn toegevoegd aan de reservering voor het Klimaatfonds op de Aanvullende Post. In totaal gaat het om 568 miljoen euro.

Eindejaarsmarge Investeringsplafond

De op de Aanvullende Post gereserveerde middelen onder het investeringsplafond die in 2023 niet zijn opgevraagd, worden middels de eindejaarsmarge weer toegevoegd aan de reservering voor 2024. Het gaat om 99 miljoen euro voor Waterveiligheid, 22 miljoen euro voor Lelylijn en 9 miljoen euro voor het Transitiefonds.

Overige eindejaarsmarge

Voor diverse posten op de Aanvullende Post is afgesproken dat deze beschikbaar moeten blijven. De in 2023 niet opgevraagde middelen worden daarom middels de eindejaarsmarge weer toegevoegd aan de reservering op de Aanvullende Post. Het gaat bijvoorbeeld om de middelen voor het Maatregelpakket Stikstof (108 miljoen euro), Digitale Veiligheid (78 miljoen euro), Traditioneel Eigen Middelen (66 miljoen euro) en Groningen (65 miljoen euro).

Extrapolatie

Met de extrapolatie wordt de begrotingsstand in het extrapolatiejaar 2029 (t+5) toegevoegd aan de Aanvullende Post.

In=uitaakstelling

De in=uitaakstelling is de boekhoudkundige tegenhanger van de eindejaarsmarge. Dit om te voorkomen dat het toevoegen van de eindejaarsmarge de ruimte onder het uitgavenplafonds verkleint. De in=uitaakstelling wordt voor het lopende jaar gevuld vanuit de onderuitputting op de departementale begrotingen. Mocht er onvoldoende onderuitputting optreden, dan wordt het uitgavenkader overschreden en verslechtert het EMU-saldo.

Technisch

Herijking kasritme PEGA

Op de Aanvullende Post worden middelen voor PEGA naar achteren geschoven om deze in een beter ritme te zetten. De generatielange betrokkenheid start in 2026 en loopt t/m 2055, middels deze herijking wordt het kasritme hierop afgestemd. Ook voor de N33 geldt dat middels een herijking de reeks in een beter ritme wordt gezet.

Herijking bronmaatregelen

Om snel maatregelen te nemen die stikstofreductie realiseren wordt budget, dat gereserveerd stond voor bronmaatregelen in 2030, naar voren gehaald.

Niet-plafondrelevant

Opvang ontheemden Oekraïne

De middelen die op de Aanvullende Post gereserveerd stonden voor de opvang van ontheemden uit Oekraïne worden toegevoegd aan de begroting van Justitie en Veiligheid.

BIJLAGE 3 - COALITIEAKKOORDMIDDELEN OP DE AANVULLENDE POST

Onderstaande tabel toont alle budgettaire mutaties op coalitieakkoordmiddelen op de Aanvullende Post die in deze Voorjaarsnota zijn verwerkt. Het gaat daarbij om overboekingen van middelen vanaf de Aanvullende Post naar de departementale begrotingen, kasschuiven tussen verschillende jaren, toevoeging van de extrapolatie en loon- en prijsbijstelling en overige mutaties.

Tabel 29 Budgettaire mutaties op coalitieakkoordmiddelen						
in miljoenen euro, + is saldobelastend	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Stand Miljoenennota 2024	1.874	4.108	8.341	8.384	8.723	7908
Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties	- 129	- 163	- 100	0	0	0
Regiodeals	- 129	- 130	0	0	0	0
Loon- en prijsbijstelling	4	4	0	0	0	0
Overheveling	-133	-133	0	0	0	0
Volkshuisvestingsfonds	0	0	0	0	0	0
Loon- en prijsbijstelling	0	0	0	0	0	0
Overheveling	0	0	0	0	0	0
Woningbouwimpuls	0	- 33	- 100	0	0	0
Loon- en prijsbijstelling	0	1	3	0	0	0
Overheveling	0	-34	-103	0	0	0
Onderwijs, Cultuur en Wetenschap	- 52	0	0	0	0	0
Invoering studiebeurs	- 52	0	0	0	0	0
Loon- en prijsbijstelling	0	0	0	0	0	0
Overig	-53	0	0	0	0	0
Financiën	- 17	- 21	- 9	- 12	- 15	28
Uitvoeringskosten Belastingdienst	- 17	- 22	- 10	- 12	- 16	13
Extrapolatie	0	0	0	0	0	28
Loon- en prijsbijstelling	1	1	1	1	1	2
Overheveling	-19	-24	-11	-13	-17	-17
Voorziening laagdrempelige fiscale rechtshulp	1	1	1	1	1	16
Extrapolatie	0	0	0	0	0	15
Loon- en prijsbijstelling	1	1	1	1	1	1
Infrastructuur en Waterstaat	- 151	- 189	- 583	- 581	- 541	- 430
Infra onderhoud Mobiliteitsfonds	0	0	- 326	- 326	- 326	- 410
Extrapolatie	0	0	0	0	0	35
Loon- en prijsbijstelling	0	0	10	10	10	12
Overheveling	0	0	-335	-335	-335	-423
Overig	0	0	0	0	0	-35
Lelylijn	- 53	- 97	- 257	- 255	- 215	- 20
Eindejaarsmarge	22	0	0	0	0	0
Extrapolatie	0	0	0	0	0	23
Kasschuif	-77	-100	-229	-229	-189	19
Loon- en prijsbijstelling	2	3	8	8	8	8
Overheveling	0	0	0	0	0	-47
Overig	0	0	-36	-34	-34	-23

in miljoenen euro, + is saldobelastend	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Waterveiligheid	-97	-92	0	0	0	0
Eindejaarsmarge	99	0	0	0	0	0
Loon- en prijsbijstelling	3	3	0	0	0	0
Overheveling	-199	-94	0	0	0	0
Economische Zaken en Klimaat	-240	-1.676	311	-657	-962	-1.035
Energieprestatie-eisen nieuwbouw industriële gebouwen	0	0	0	0	0	5
Extrapolatie	0	0	0	0	0	5
Loon- en prijsbijstelling	0	0	0	0	0	0
Handhaving energiebesparingsplicht	0	0	0	-14	-14	1
Extrapolatie	0	0	0	0	0	15
Loon- en prijsbijstelling	0	0	0	1	1	1
Overheveling	0	0	0	-15	-15	-15
Klimaatfonds	-240	-1.675	334	-617	-922	-1.072
Eindejaarsmarge	568	0	0	0	0	0
Kasschuif	-172	-923	1.129	-198	-466	-574
Loon- en prijsbijstelling	12	89	130	131	136	134
Overheveling	-647	-760	-845	-452	-472	-483
Overig	0	-80	-80	-98	-120	-150
Uitvoeringskosten klimaat	0	0	2	1	1	31
Extrapolatie	0	0	0	0	0	29
Loon- en prijsbijstelling	0	0	2	1	1	1
Vergroening reisvervoer en personengedrag	-1	-2	-24	-27	-27	1
Extrapolatie	0	0	0	0	0	41
Loon- en prijsbijstelling	0	0	1	1	1	1
Overheveling	0	0	0	-11	-28	-41
Overig	-1	-2	-25	-18	0	0
Verplicht percentage recyclela in bouwmaterialen	0	0	0	0	0	0
Loon- en prijsbijstelling	0	0	0	0	0	0
Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit	-693	-636	-1.668	-200	-102	41
Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA)	0	0	-1	-1	-1	0
Extrapolatie	0	0	0	0	0	1
Loon- en prijsbijstelling	0	0	0	0	0	0
Overheveling	0	0	-1	-1	-1	-1
Transitiefonds	-693	-636	-1.668	-200	-101	41
Eindejaarsmarge	9	0	0	0	0	0
Loon- en prijsbijstelling	9	8	38	41	43	44
Overheveling	-654	-582	-1.585	-128	-68	-3
Overig	-57	-62	-120	-112	-75	0
Sociale Zaken en Werkgelegenheid	-36	-145	-158	-165	-184	37
Bescherming arbeidsmigranten (ci. Roemer)	-5	0	0	0	0	0
Loon- en prijsbijstelling	0	0	0	0	0	0
Overheveling	-5	0	0	0	0	0
Overig	0	0	0	0	0	0
Envelop arbeidsmarkt, armoede en schulden	-17	-88	-147	-143	-135	14
Extrapolatie	0	0	0	0	0	142
Loon- en prijsbijstelling	1	4	6	6	6	5
Overheveling	-18	-93	-154	-149	-141	-133
Overig	0	0	0	0	0	0
Kinderopvang werkenden (uitvoeringskosten)	-11	-34	17	17	0	23

in miljoenen euro, + is saldobelastend	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Extrapolatie	0	0	0	0	0	23
Kasschuif	0	-34	17	17	0	0
Loon- en prijsbijstelling	1	3	2	2	1	1
Overheveling	-12	-3	-2	-2	-1	-1
Loondoorbetaling bij ziekte	-3	-22	-27	-38	-49	0
Extrapolatie	0	0	0	0	0	56
Loon- en prijsbijstelling	0	2	3	3	4	3
Overheveling	-3	-25	-30	-42	-53	-59
Volksgezondheid, Welzijn en Sport	-283	-3	80	81	84	7
Eigen bijdrage huishoudelijke hulp	0	-5	-8	-5	-5	5
Extrapolatie	0	0	0	0	0	9
Loon- en prijsbijstelling	0	0	0	0	1	1
Overheveling	0	-5	-8	-6	-5	-5
Envelop pandemische paraatheid	0	0	0	0	0	2
Extrapolatie	0	0	0	0	0	2
Loon- en prijsbijstelling	0	0	0	0	0	0
Passende zorg als norm in ZVW	0	0	3	0	0	0
Loon- en prijsbijstelling	0	0	3	0	0	0
Standaardisatie gegevensuitwisseling	-283	1	85	86	89	0
Kasschuif	-232	0	77	77	77	0
Loon- en prijsbijstelling	16	9	8	9	11	0
Overheveling	-67	-8	-1	-1	0	0
Overig	0	0	0	0	0	0
Valpreventie bij 65-plussers (WMO)	0	0	0	0	0	0
Loon- en prijsbijstelling	0	0	0	0	0	0
Volksziektes	0	0	0	0	0	0
Loon- en prijsbijstelling	0	0	0	0	0	0
Medeoverheden	-69	4	-39	-48	-11	328
Jeugd conform advies CVW met aanvullende maatregelen	0	0	-39	-48	-11	328
Extrapolatie	0	0	0	0	0	311
Loon- en prijsbijstelling	0	0	21	17	17	17
Overheveling	0	0	-60	-65	-28	0
Overige dossiers medeoverheden	-69	4	0	0	0	0
Loon- en prijsbijstelling	4	4	0	0	0	0
Overheveling	-73	0	0	0	0	0
Diversen	-34	-32	-28	-26	-28	35
Werk aan Uitvoering (WaU)	-34	-32	-28	-26	-28	35
Extrapolatie	0	0	0	0	0	57
Loon- en prijsbijstelling	2	2	3	3	3	3
Overheveling	-36	-35	-30	-29	-32	-24
Stand Voorjaarsnota 2024	171	1.247	6.147	6.776	6.964	6.920

Onderstaande tabel toont de huidige stand van de coalitieakkoordmiddelen op de Aanvullende Post.

Tabel 30 Resterende CA-middelen op de Aanvullende Post

in miljoenen euro	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Totaal	171	1.247	6.147	6.776	6.964	6.920
Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties	0	0	0	0	0	0
Regiodeals	0	0	0	0	0	0
Volkshuisvestingsfonds	0	0	0	0	0	0
Woningbouwimpuls	0	0	0	0	0	0
Onderwijs, Cultuur en Wetenschap	0	61	20	0	0	0
Invoering studiebeurs	0	61	20	0	0	0
Financiën	15	17	16	17	18	28
Uitvoeringskosten Belastingdienst	1	2	1	1	2	13
Voorziening laagdrempelige fiscale rechtshulp	14	15	16	16	16	16
Infrastructuur en Waterstaat	0	10	10	10	50	246
Infra onderhoud Mobiliteitsfonds	0	0	0	0	0	0
Lelylijn	0	10	10	10	50	246
Waterveiligheid	0	0	0	0	0	0
Economische Zaken en Klimaat	105	811	4.038	3.124	2.952	2.757
Energieprestatie-eisen nieuwbouw industriële gebouwen	3	3	5	5	5	5
Handhaving energiebesparingsplicht	0	0	0	1	1	1
Klimaatfonds	97	800	3.997	3.089	2.917	2.719
Uitvoeringskosten klimaat	4	7	34	28	28	31
Vergroening reisvervoer en personengedrag	0	0	1	1	1	1
Verplicht percentage recyclelaar in bouwmaterialen	1	1	1	0	0	0
Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit	9	0	1.308	2.983	3.250	3.482
Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA)	0	0	0	0	0	0
Transitiefonds	9	0	1.308	2.983	3.250	3.482
Sociale Zaken en Werkgelegenheid	0	66	89	88	65	37
Bescherming arbeidsmigranten (ci. Roemer)	0	0	0	0	0	0
Envelop arbeidsmarkt, armoede en schulden	0	16	16	18	17	14
Kinderopvang werkenden (uitvoeringskosten)	0	30	53	50	28	23
Loondoorbetaling bij ziekte	0	20	20	20	20	0
Volksgezondheid, Welzijn en Sport	22	182	305	265	298	7
Eigen bijdrage huishoudelijke hulp	0	1	0	4	5	5
Envelop pandemische paraatheid	6	6	2	2	2	2
Juiste zorg op de juiste plek	0	0	0	0	0	0
Passende zorg als norm in ZVW	0	0	56	6	6	0
Standaardisatie gegevensuitwisseling	15	171	245	253	285	0
Valpreventie bij 65-plussers (WMO)	0	0	0	0	0	0
Valpreventie bij 65-plussers (Zvw)	0	0	0	0	0	0
Volksziektes	1	4	0	0	0	0
Medeoverheden	13	90	341	263	300	328
Jeugd conform advies CVW met aanvullende maatregelen	0	0	341	263	300	328
Overige dossiers medeoverheden	4	85	0	0	0	0
Schrappen oploop opschalingskorting	9	5	0	0	0	0
Diversen	7	10	20	25	33	35

in miljoenen euro	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Werk aan Uitvoering (WaU)	7	10	20	25	33	35

BIJLAGE 4 - UITGAVENOVERZICHT OEKRAÏNE

Tabel 31 Uitgavenoverzicht Oekraïne						
in miljoenen euro	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Buitenlandse Zaken (incl. ontwikkelingssamenwerking)	978	684	416	242	28	28
Accountability	45	45	28	28	28	28
Derde steunpakket BZ/BHOS 2023	2					
Eerste steunpakket BZ/BHOS 2024	92					
Europese Vredesfaciliteit	392	93	95	97		
Oekraïne-faciliteit EU	294	294	293	117		
Specifieke steun BZ/BHOS	3					
Tweede steunpakket BZ/BHOS 2023	2					
Tweede steunpakket BZ/BHOS 2024	148	252				
Justitie en Veiligheid	3.723	3.883	819	13	13	13
Accountability	13	13	13	13	13	13
Basisregistratie Personen (BRP)						
Directoraat Generaal Oekraïne en Nationale Opvangorganisatie (NOO)	30	22	12			
Gemeentelijke en particuliere opvang	3.385	3.558	680			
Pilot duurzame opvang	25					
Regeling Medische zorg Ontheemden (RMO)	174	204	85			
Subsidies NGO's	29	31	15			
Uitvoeringskosten IND	9					
Uitvoeringskosten NIDOS	5					
Veiligheidsregio's en GGD'en	52	55	14			
Financiën	134	41	41	5	- 39	- 38
Begrotingssteun via EU	34	41	41	41		
EBRD Crisis Response Special Fund	75					
EBRD Kapitaalverhoging	25					
Lening aan Oekraïne via IMF				- 37	- 39	- 38
LNG invoercapaciteit in de Eemshaven	4	4	4	4		
Premieontvangsten garantie Gasunie	- 4	- 4	- 4	- 4		
Onderwijs, Cultuur en Wetenschap	99					
Nieuwkomersonderwijs	97					
Eerste steunpakket BZ/BHOS 2023	1					
Defensie	3.166	2.284	2.321	22	511	80
Militaire goederen	3.166	2.284	2.321	22	511	80
Infrastructuur en Waterstaat	1					
Tweede steunpakket BZ/BHOS 2023	1					
Economische Zaken en Klimaat	120	253	- 88	- 88	- 88	- 88
Energiehulp	20					
Gasopslag Bergermeer			- 88	- 88	- 88	- 88
Tweede steunpakket BZ/BHOS 2023	100	254				
Volksgezondheid, Welzijn en Sport	43	43	11			
Meerkostenregeling gemeentelijke zorg	25	28	7			
Transport medische evacuees	2					
Zorg aan onverzekerden (SOV)	15	15	4			
Totaal	8.265	7.189	3.520	193	425	- 5

BIJLAGE 5 - GRONINGEN

Deze bijlage geeft een toelichting op de raming voor de uitgaven aan schade en versterken in Groningen. Deze raming wordt jaarlijks bijgesteld bij Voorjaarsnota. Daarnaast wordt een overzicht gegeven van de budgetten voor de maatregelen uit de kabinetsreactie Nij Begun op de Parlementaire Enquêtecommissie Groningen Aardgaswinning Groningen (PEGA) die worden opgevraagd van de Aanvullende Post (AP).

Bij de Voorjaarsnota 2024 wordt het begrotingsjaar 2029 aan de begroting toegevoegd. Tabel 32 toont de raming voor de uitvoering van de schadeafhandeling en de versterkingsoperatie t/m 2029 en laat zien dat er circa 8 miljard euro aan uitgaven wordt geraamd.

Tabel 32 Totale raming schadeafhandeling en versterkingsoperatie t/m 2029 (bedragen in mln. euro, - = saldoverbeterend)

# Omschrijving	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Cumulatief
1 Totale raming schade	832	994	1.042	381	230	198	3.677
2 Waarvan excl. btw	818	978	1.028	376	226	195	3.622
3 Waarvan btw	14	16	13	4	4	3	55
4 Totale raming versterking	979	1.259	907	539	599		4.283
5 Waarvan excl. btw	852	1.094	788	469	520		3.722
6 Waarvan btw	127	166	119	70	79		561
7 Totale raming (1+4)	1.811	2.253	1.949	919	829	198	7.959
8 Totale raming excl. btw (2+5)	1.670	2.072	1.816	845	746	195	7.344
9 Totale btw (3+6)	141	181	132	74	83	3	616

De raming voor de schadeafhandeling is door de uitvoeringsorganisatie (IMG) bijgesteld, op basis van geactualiseerde verwachtingen en naar aanleiding van nieuw aangekondigd beleid uit de kabinetsreactie 'Nij Begun', zoals de nieuwe wijze van schadeafhandeling (waaronder de 60K-maatregel valt) die op 6 oktober 2023 is aangekondigd (Kamerstukken II, 2023-2024, 35561, nr. C). De raming van het IMG is gebruikt voor de bijstelling van de begroting van EZK. De schadeafhandeling zal naar verwachting ook na 2029 nog doorlopen. Bij de volgende herijking zal daarom het begrotingsjaar 2030 worden toegevoegd. De raming voor de versterkingsoperatie is opgesteld aan de hand van het Meerjarenversterkingsplan (MJVP) van uitvoerder Nationaal coördinator Groningen (NCG). De raming volgt 11 mijlpalen van het versterkingsproces, gebruikt concrete projectramingen en waar dat niet mogelijk is, de gemiddelde kosten per type huis. De raming loopt tot en met 2028 in verband met de geplande afronding van de versterkingsoperatie in 2028. De uitvoerder (NCG) is gevraagd een analyse te doen naar de haalbaarheid van de afronding van de versterking in 2028 (Kamerstukken II, 2023-2024, 33529, nr. 1227).

Ten opzichte van de begrotingsstand (inclusief nota van wijziging) van EZK stijgen de geraamde uitgaven voor schade en versterken cumulatief t/m 2029 met circa 650 miljoen euro. Middels een nota van wijziging (NvW) op de ontwerpbegroting 2024 is eind 2023 de schaderaming reeds met circa 1,4 miljard euro naar boven bijgesteld naar aanleiding van de nieuwe wijze van schadeafhandeling (waar de 60K-maatregel onder valt) die op 6 oktober 2023 is aangekondigd (Kamerstukken II, 2023-2024, 35561, nr. C). In totaal stijgen de kosten voor de schadeafhandeling en versterkingsoperatie ten opzichte van de Voorjaarsnota 2023 met circa 2 miljard euro, zoals te zien is

in tabel 33. De ophoging van de schaderaming is grotendeels het gevolg van de uitwerking van de nieuwe wijze van schadeafhandeling. De bijstelling voor de versterkingsoperatie is het gevolg van vertraging in voorgaande jaren en van hogere bouwkosten.

Tabel 33 Actualisatie raming uitgaven schadeafhandeling en versterkingsoperatie t/m 2029 (bedragen in mln. euro, - = saldoverbeterend)

# Omschrijving	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Cumulatief
1 Actualisatie raming schade	- 109	24	284	- 155	2	102	148
2 Waarvan excl. btw	- 107	24	281	- 152	4	103	154
3 Waarvan btw	- 2	- 1	3	- 3	- 2	- 1	- 6
4 Actualisatie raming versterking	91	430	188	- 64	- 144		501
5 Waarvan excl. btw	80	372	162	- 57	- 126		431
6 Waarvan btw	11	58	26	- 8	- 18		70
7 Totale mutatie bij VJN 2024 (1+4)	- 17	454	472	- 219	- 142	102	649
8 Totale actualisatie excl. btw (2+5)	- 27	397	443	- 209	- 122	103	585
9 Totale btw (3+6)	9	57	29	- 11	- 20	- 1	64
10 Tussentijdse bijstelling NvW (60k-regeling)	362	392	316	200	98	0	1.368
11 Totale actualisatie tov VJN 2023 (7+10)	345	846	788	- 19	- 44	102	2.018

De hoogte van de ontvangstenraming is gelijk aan de uitgavenraming, verminderd met de btw uitgaven die niet bij NAM in rekening worden gebracht. De ontvangstenraming is dit voorjaar naar boven bijgesteld, zoals te zien is in tabel 34. Dit komt o.a. doordat ontvangsten uit 2023 pas in 2024 binnenkomen. Daarnaast zijn bij de NvW op de ontwerpbegroting 2024 alleen de uitgaven opgehoogd. Over de ontvangsten is destijds besloten deze pas bij te stellen bij de reguliere ontvangstenbijstelling in het voorjaar, dat wordt nu dus verwerkt.

Tabel 34 Actualisatie raming ontvangsten schadeafhandeling en versterkingsoperatie t/m 2029 (bedragen in mln. euro, - = saldoverbeterend)

# Omschrijving	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Cumulatief
1 Actualisatie ontvangsten schade	- 413	- 255	- 416	- 597	- 48	- 102	- 1.832
2 Actualisatie ontvangsten versterking	- 48	- 79	- 377	- 141	78	149	- 418
3 Totale mutatie bij VJN 2024	- 461	- 334	- 794	- 738	30	47	- 2.250

Tabel 35 toont de financiering van de ramingsbijstelling voor de Staat. De kosten voor schade en versterken worden (exclusief btw) doorbelast aan de Nederlandse Aardolie Maatschappij (NAM), die namens de Maatschap (NAM en beleidsdeelneming EBN) verantwoordelijk is voor het betalen van de kosten voor schade en versterken. In lijn met de economische verhoudingen binnen de Maatschap komt 40% van de kosten voor rekening van EBN. Op basis van de actualisatie van de ramingen voor schade en versterken is de bij EBN aanwezige voorziening niet toereikend om het EBN-deel van de geraamde uitgaven voor schade en versterken te voldoen. Daarom wordt vanaf 2026 in de Rijksbegroting een bijdrage aan EBN opgenomen voor de kosten van schade en versterken Groningen. Bij VJN 2023 betrof de cumulatieve geraamde bijdrage nog circa 0,5 miljard euro. Bij VJN 2024 is dit opgelopen tot circa 1,6 miljard euro en leidt daarmee tot een tegenvaller van 1,1 miljard euro. De omvang van deze bijdrage wordt

verklaard doordat de NAM uitgaat van lagere kosten voor de NAM voor schade en versterken dan de Staat, en omdat de voorziening bij EBN op de inschatting van NAM is gebaseerd.

Tabel 35 Bijdrage aan EBN voor de kosten van schade en versterken Groningen (kapitaalinjectie) t/m 2029 (bedragen in mln. euro, - = saldoverbeterend)

# Omschrijving	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Cumulatief
1a Ontvangstenraming schade excl. btw	1.070	818	978	1.028	376	226	4.497
1b Ontvangstenraming versterken excl. btw	506	852	1.094	788	469	520	4.228
1c Ontvangstenraming overige posten excl. btw	17	15	7	8	8	8	62
2 40% van 1a t/m 1c is aandeel EBN	637	674	832	730	341	301	3.515
3 EBN-deel uit resultaat lopend jaar (niet over voorziening lopend)	16	16	17	17	19	20	105
4a Stand voorziening 31/12 t-1	1.800	1.179	521	0	0	0	3.499
4b Aanspreken voorziening	621	658	521	0	0	0	1.800
5 Nieuwe reeks voor bijdrage aan EBN (VJN 2024)	0	0	294	713	322	281	1.610
6 Stand bijdrage EBN (VJN 2023)	0	0	0	3	170	317	490

Naast de bestaande middelen voor schade en versterken, heeft het kabinet in april 2023 haar kabinetsreactie 'Nij Begun' gestuurd op het eindrapport van de Parlementaire enquêtecommissie aardgaswinning Groningen. Hierin neemt het kabinet maatregelen om de schadeafhandeling milder, makkelijker en menselijker te maken [Kamerstukken II, 2022-2023, [35561 nr. 17](#)]. Hiervoor is bij de Voorjaarsnota 2023 een reeks op de AP gereserveerd die in totaal optelt tot 11,5 miljard euro. Deze reeks bestaat voor 4 miljard euro uit incidentele middelen voor de periode tot en met 2028, waarvan 3 miljard euro voor schade en versterken. Daarnaast is er gedurende 30 jaar 250 miljoen euro gereserveerd voor generatielange betrokkenheid, wat is bestemd voor sociaal en economisch perspectief en verduurzaming. Bij de Voorjaarsnota 2024 wordt voor 16 maatregelen cumulatief 910 miljoen euro overgeheveld van de AP naar de begroting van EZK. In tabel 36 staan deze maatregelen incl. de bedragen genoemd. Een overzicht van alle PEGA-maatregelen wordt opgenomen in de ontwerpbegroting 2025 van EZK.

Tabel 36 AP overheveling PEGA-maatregelen bij VJN 2024 (bedragen in mln. euro, - = saldoverbeterend)

Maatregel	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Cumulatief
Overlastvergoeding corporatiehuurders	3	0	0	0	0	0	3
Toezicht, kennis en monitoring	11	13	14	14	14	0	65
MKB-programma	5	5	5	5	5	0	25
Overige maatregelen schade	22	0	0	0	0	0	22
Aanbieden van overig maatwerk versterking	5	10	0	0	0	0	15
Aanbieden van maatwerk sloop/nieuwbouw	15	27,5	0	0	0	0	43
Leefbaarheid en wijkontwikkeling bij versterking	13	38	38	38	38	38	200
Verruimen financiële middelen gebiedsfonds	19	23	24	21	16	13	115
Vergoeding voor eigen tijd van bewoners	5	5	0	0	0	0	10
Personele kosten decentrale overheden	18	19	19	18	18	0	92
Voortzetting Erfgoedprogramma	13	15	17	14	14	0	73
Verduurzaming bij versterking	0	30	0	0	0	0	30
Knelpuntenbudget gemeente sociaal domein	14	14	14	0	0	0	43
Invulling sociale agenda	15	57	10	9	9	8	107
Aanvullende financiering maatschappelijke organisaties	0	2	0	0	0	0	2
Nationaal Programma Groningen 2.0	10	27	17	5	6	0	65
Totaal	168	286	157	123	118	58	910

Naast deze uitgaven voor schade en versterken en de middelen volgend uit de kabinetsreactie op de PEGA, zijn er ook middelen die aan de regio ten goede komen vanuit de Bestuurlijke Afspraken uit 2020 (1,5 miljard euro) en de 1,15 miljard euro voor het Nationaal Programma Groningen. Deze zijn respectievelijk bij de Voorjaarsnota 2021 en 2018 toegevoegd. Onderdeel van deze bestuurlijke afspraken zijn de maatwerkoplossingen in de versterkingsoperaties voor o.a. Batch 1588 en in de gemeenten Appingedam en Delfzijl. Deze vallen buiten de reguliere versterkingsoperatie. Voor deze projecten wordt bij de Voorjaarsnota 2024 222 miljoen euro extra beschikbaar gesteld om onder andere de gestegen bouwkosten te financieren. Hiervoor was reeds, 113 miljoen euro gereserveerd aan middelen voor de bestuurlijke afspraken.

BIJLAGE 6 - TOESLAGEN HERSTEL

Het kabinet zet zich in voor mensen die gedupeerd zijn door de problemen met toeslagen. Om gedupeerden door de problemen met toeslagen recht te doen is ruimhartige compensatie en emotioneel herstel cruciaal. Het totaal meerjarig beschikbare budget voor de Toeslagen Herstel wordt naar boven bijgesteld. Deze bijstelling wordt veroorzaakt door een aantal ontwikkelingen, die hier verder worden toegelicht.

Programma-DG Herstel en DG Toeslagen/Uitvoering Hersteloperatie Toeslagen (UHT) hebben een integrale herijking van de meerjarige raming voor toeslagenherstel opgesteld (huidige budget stand Najaarsnota 2023: 7,2 miljard euro). Uit deze herijking blijkt dat er meer budget benodigd is ter hoogte van 945 miljoen euro, met als belangrijkste redenen:

1. De vertaling van het aantal meldingen tot en met 31 december 2023 (68.376) naar de begroting en een verwachte groei van het aantal gedupeerden, kinderen en ex-partners;
2. Een stijging van het aantal bezwaren en beroepen en de vooralsnog lager dan geplande productiviteitsstijging in het bezwaar- en beroepsproces.

Tot en met 2025 wordt er circa 500 miljoen euro toegevoegd aan de departementale begrotingen. Voor 2026 en 2027 worden de middelen (circa 450 miljoen euro) op de Aanvullende Post geplaatst. Als er meer duidelijkheid is over de precieze uitgaven in deze jaren zullen de middelen overgeboekt worden vanaf de Aanvullende Post.

Verder wordt 233 miljoen euro aan niet bestede programmamiddelen voor de Hersteloperatie Toeslagen in 2023 opnieuw toegevoegd aan de budgetten in 2024 en 2025 om mensen die gedupeerd zijn door de problemen met toeslagen te kunnen compenseren. Dit is ontstaan doordat het ritme van de uitbetaling van de programmamiddelen verschilde van de raming.

Daarnaast is er voor de compensatie van aanvullende schade op de Aanvullende Post in totaal 1,2 miljard euro tot en met 2027 gereserveerd. Deze stijging wordt veroorzaakt door de verbreding van de aanvullende schaderoutes na de integrale beoordeling. Deze raming wordt nader geconcretiseerd o.a. naar aanleiding van de uitkomsten van de evaluatie van de pilot voor de forfaitaire schaderoute via de Stichting Gelijkwaardig Herstel. Vanwege onzekerheid in de raming is dit bedrag (voorlopig) op de Aanvullende Post gereserveerd. Hiermee komt de meerjarenraming voor Toeslagen Herstel uit op 9,3 miljard euro.

In onderstaande tabel is een uitsplitsing opgenomen per regeling. In de 17e Voortgangsrapportage wordt uitgebreider ingegaan op de hierboven beschreven ontwikkelingen.

Tabel 37 Stand Toeslagen Herstel 1e suppletoire begroting 2024

In miljoenen euro	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	Cumulatief
Stand na 1e sup 2024	93	1.271	1.025	1.519	2.123	1.244	293	51	0	7.618
Programma	47	1.136	780	1.182	1.591	770	121	44	0	5.672
w.v. 30k, IB, aanvullende compensatie (incl. uitvoering SGH-route) en overig	36	713	303	275	430	346	76	29		2.206
w.v. Kindregeling			74	494	230	60				857
w.v. Kwijtschelden publieke schulden (incl. uitvoering; rijksbreed)		369	162	224	388	76	21	16	0	1.256
w.v. Kwijtschelden private schulden (incl. uitvoering)		41	173	104	163	102	7			590
w.v. Andere toeslagen					23	6				29
w.v. Ex-partners				2	157	41	1			202
w.v. Ondersteuning door gemeenten	11	14	34	47	98	52	6			261
w.v. Reservering ondersteuning rechtsbijstand			1	3	23	36	10			72
w.v. Dwangsommen			19	23	44	31				117
w.v. Ouders in het buitenland (incl. uitvoering)			5	11	15	9				39
w.v. Uithuisplaatsingen kinderen (incl. uitvoering; JenV)			10	1	12	4				26
w.v. Schade-expert pool					9	7				16
Apparaat Financiën	46	135	245	337	532	474	171	6		1.946
Reservering op AP					212	445	631	399	28	1.714
Totaal	93	1.271	1.025	1.519	2.335	1.689	923	450	28	9.333

BIJLAGE 7 - ACCRES GEMEENTEFONDS EN PROVINCIEFONDS

Uitgangspunten en actualiteit

Gemeenten en provincies beschikken over verschillende inkomstenbronnen om de uitgaven voor hun taken te financieren. Eén van de belangrijkste inkomstenbronnen hiervan is de algemene uitkering uit het Gemeentefonds en het Provinciefonds. De jaarlijkse toe- en afname van het Gemeentefonds en het Provinciefonds wordt het accres genoemd.

In het coalitieakkoord heeft het kabinet een nieuwe financieringssysteem voor medeoverheden aangekondigd. Met als doel een stabiele(re) financiering en meer autonomie voor medeoverheden. In de Voorjaarsnota 2023 is besloten om het Gemeente- en Provinciefonds (GF en PF) vanaf 2027 te indexeren op basis van de ontwikkeling van het bruto binnenlands product. De doorwerking van de bbp-systematiek naar de fondsen (GF en PF) is bij de Miljoenennota 2024 gedaan.

De gekozen vorm van indexatie levert door de vormgeving op twee componenten de gewenste stabiliteit op. Uitgangspunt is dat de fondsen (GF en PF) meerjarig de ontwikkeling van het nominaal bruto binnenlands product volgen. De indexatie wordt gesplitst in een volumedeel en een prijsdeel. De volumeontwikkeling van de fondsen wordt gebaseerd op een 8-jaars (t-9 t/m t-2) historisch gemiddelde van de ontwikkeling van het bbp, waardoor het fonds minder schommelt. De indexatie voor inflatie volgt de prijs bbp van het lopende jaar, waardoor de fondsen reëel 'op niveau' blijven. Het betreft een generieke indexatie die naar eigen inzicht van een individuele gemeenten of provincie kan worden ingezet.

Het demissionaire kabinet heeft per Kamerbrief aangegeven dat de oploop van de opschalingskorting die vanaf 2026 weer in de boeken staat dit voorjaar op tafel ligt. In constructief overleg met de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) en het Interprovinciaal Overleg (IPO) – in gewaardeerde aanwezigheid van de Unie van Waterschappen (UvW) – is besloten over te gaan tot het schrappen van de oploop van deze korting in combinatie met het vervroegd invoeren van de nieuwe financieringssysteem in 2024. Vervroegde invoering van deze systematiek is in lijn met het advies van de Raad van State. Dit biedt gemeenten en provincies een stabiele inkomstenbron en duidelijkheid over de wijze waarop het gemeente- en provinciefonds zich in de toekomst ontwikkelen.

Het besluit tot het vervroegd invoeren van de nieuwe financieringssysteem heeft invloed op de lopende begroting van gemeenten en provincies. Om die reden is besloten de impact hiervan volledig (2024) en deels (2025) te dempen. Ook voor 2026 tot en met 2029 vindt compensatie plaats. Deze is zodanig dat dit per saldo voor de periode 2026 tot en met 2029 resulteert in een plus van 675 miljoen euro voor gemeenten en 44 miljoen euro voor provincies.

Als onderdeel van het hierboven beschreven en met de VNG en het IPO overeengekomen besluit is ook gesproken over enkele inhoudelijke (budgettaire) thema's: Wmo, fysiek domein en de provinciale opcenten. Dit heeft geleid tot enkele concrete afspraken. Toelichting op deze afspraken zijn beschreven in hoofdstuk 4.7 medeoverheden.

Tabel 38 Budgettaire ontwikkeling Gemeentefonds

In miljoenen euro (ten opzichte van CEP24*)	2024	2025	2026	2027	2028	2029
1. Accres GF bbp vanaf 2024	- 719	- 1.324	- 136	- 109	- 88	- 63
2. Schrappen oploop opschalingskorting GF	0	0	675	675	675	675
3. Incidentele compensatie GF in grondslag	719	649	136	109	88	63
Totaal effect op GF	0	- 675	675	675	675	675
4. Indexatie Wmo demografie op AP	0	0	75	150	225	300
Totaal effect	0	- 675	750	825	900	975

*De basis stand waarmee gerekend is betreft de stand Miljoenennota 2024 en verwerking van de macroraming van het CEP24 (LPO en bbp)

Tabel 39 Budgettaire ontwikkeling Provinciefonds

In miljoenen euro (ten opzichte van CEP24*)	2024	2025	2026	2027	2028	2029
1. Accres PF bbp vanaf 2024**	- 176	- 228	- 13	- 13	- 10	- 8
2. Schrappen oploop opschalingskorting PF	0	0	40	40	40	40
3. Incidentele compensatie PF	176	188	17	18	17	17
Totaal effect op PF	0	- 40	44	45	47	49
4. Reservering AP compensatie provinciale opcenten***	0	0	96	117	141	149
Totaal effect	- 0	- 40	140	162	188	198

*De basis stand waarmee gerekend is betreft de stand Miljoenennota 2024 en verwerking van de macroraming van het CEP24 (LPO en bbp)

**Het effect van 2024 en 2025 voor het PF is gebaseerd op het ARU% bij de Miljoenennota 2024.

***In 2030 worden de provincies nog eenmalig gecompenseerd voor in totaal 153 miljoen euro waarna deze compensatie vervalt.»

Accres gemeentefonds

Het accres van het gemeentefonds uit de Miljoenennota is als volgt berekend: trap-op-trap-af tot en met 2025 (waarbij het volume-accres is vastgezet op de stand Voorjaarsnota 2022), vastgezet volume accres in 2026, LPO in 2026 en de bbp-systematiek vanaf 2027. Door het vervroegen van de bbp-systematiek naar 2024 is er vanaf deze Voorjaarsnota eenzelfde systematiek voor alle jaren.

De bbp-indexatie bestaat uit twee componenten; een volumedeel en een prijsdeel. In de Miljoenennota 2024 is deze indexering uitgewerkt. De volumeontwikkeling van de fondsen is gebaseerd op een 8-jaars (t-9 t/m t-2) historisch gemiddelde van de ontwikkeling van het bbp, waardoor de fondsen minder schommelen. De indexatie voor inflatie volgt de prijs bbp van het lopende jaar, waardoor de fondsen reëel 'op niveau' blijven.

De basis voor de grondslag waarover de indexatie berekend wordt is (1) het jaarlijks budget in het Gemeentefonds voor zover dit verantwoord wordt op het uitgavenplafond Rijksbegroting, exclusief middelen in het sociaal deelfonds en corona- en Oekraïne-noodmaatregelen, en (2) het nog niet in het Gemeentefonds verwerkte volume-accres. De onderstaande tabel toont de grondslagen inclusief de incidentele compensatie voor het accres door het vervroegen van de bbp-systematiek voor de jaren 2024 tot en met 2029 en het schrappen van de oploop van de opschalingskorting vanaf 2026.

Tabel 40 Grondslag en indices Gemeentefonds

Bedragen in miljoenen euro en procenten	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Gemeentefondsuitgaven (voor zover onderdeel van de accresgrondslag) en volume-acces in prijspeil 2023	36.255	35.704	33.259	33.194	33.080	33.081
Waarvan structureel 1 miljard VJN23*			924	924	924	924
Incidentele compensatie voor accres in de grondslag	719	649	136	109	88	63
Schrappen oploop opschalingskorting			675	675	675	675
Gemeentefondsuitgaven (voor zover onderdeel van de accresgrondslag) en volume-acces in prijspeil 2023	36.974	36.353	34.070	33.978	33.843	33.819
8-jaars historisch gemiddelde bbp (t-2 t/m t-9)	2,3%	2,1%	2,0%	1,8%	1,7%	1,6%
Prijs bbp	4,0%	2,3%	2,6%	2,6%	2,5%	2,5%
Gecombineerde bbp-index	6,35%	4,45%	4,61%	4,45%	4,22%	4,12%

*76 miljoen euro is afstorting in het BCF

In tabel 41 is het accres van de Voorjaarsnota 2024 weergegeven op basis van de bbp-systematiek vanaf 2024. Tabel 42 betreft het accres uit de Miljoenennota stand met de economische raming uit het CEP24.

Door het vervroegen van de bbp-indexatie zijn er veel mutaties tussen de accres tranches. De volume tranches 2024 en 2025 worden met het vervroegen van de bbp-systematiek structureel in plaats van incidenteel. Daarbij wordt ook het vastgezette volume accres 2026 uit het coalitieakkoord vervangen voor een bbp volume tranches. De (deels incidentele) tranches 2022 en 2023 zijn bij de betreffende Voorjaarsnota onderdeel geworden van de grondslag. Het accres op basis van de oude 'trap-op-trap-af'-systematiek is gezien vanuit historisch perspectief hoog. Doordat deze (incidentele) accres-tranches vervangen worden door accres-tranches gebaseerd op het bbp valt het accres voor deze jaren lager uit. Dit heeft invloed op de lopende begroting van gemeenten. Om die reden is besloten de impact hiervan volledig (2024) en deels (2025) te dempen doormiddel van incidentele compensatie in de grondslag. Ook voor 2026 tot en met 2029 vindt compensatie plaats. Deze is zodanig dat dit per saldo voor de periode 2026 tot en met 2029 resulteert in een plus van 675 miljoen euro voor gemeenten. Tabel 43 geeft de mutaties tussen beide systematieken aan inclusief compensatie.

Tabel 41 Accres Voorjaarsnota (bbp-systematiek vanaf 2024)

Bedragen in miljoenen euro	2024	2025	2026	2027	2028	2029
tranche 2024 volume	836	822	770	768	765	764
tranche 2024 prijs	1.512	1.487	1.394	1.390	1.384	1.383
tranche 2025 volume		812	761	759	756	755
tranche 2025 prijs		908	851	849	845	845
tranche 2026 volume			742	740	737	736
tranche 2026 prijs			1.003	1.001	997	996
tranche 2027 volume				711	708	707
tranche 2027 prijs				1.045	1.041	1.040
tranche 2028 volume					690	690
tranche 2028 prijs					1.044	1.043
tranche 2029 volume						676

Bedragen in miljoenen euro	2024	2025	2026	2027	2028	2029
tranche 2029 prijs						1.086
Totaal accres	2.348	4.028	5.520	7.261	8.966	10.723

Tabel 42 Miljoenennota 2024 na CEP24

Bedragen in miljoenen euro	2024	2025	2026	2027	2028	2029
tranche 2024 volume	1.135	1.135				
tranche 2024 prijs	1.932	1.932	1.738	1.735	1.729	1.729
tranche 2025 volume		920				
tranche 2025 prijs		1.365	1.265	1.263	1.259	1.259
tranche 2026 volume			1.464	1.464	1.464	1.464
tranche 2026 prijs			1.189	1.187	1.183	1.183
tranche 2027 volume				697	695	695
tranche 2027 prijs				1.025	1.022	1.022
tranche 2028 volume					678	678
tranche 2028 prijs					1.025	1.025
tranche 2029 volume						664
tranche 2029 prijs						1.067
Totaal accres	3.067	5.352	5.656	7.371	9.054	10.786

Tabel 43 Mutatie in accres

Bedragen in miljoenen euro	2024	2025	2026	2027	2028	2029
tranche 2024 volume	- 299	- 313	770	768	765	764
tranche 2024 prijs	- 420	- 445	- 344	- 345	- 345	- 346
tranche 2025 volume		- 108	761	759	756	755
tranche 2025 prijs		- 457	- 414	- 414	- 414	- 414
tranche 2026 volume			- 722	- 724	- 727	- 728
tranche 2026 prijs			- 186	- 186	- 186	- 187
tranche 2027 volume				13	13	12
tranche 2027 prijs				20	19	18
tranche 2028 volume					13	12
tranche 2028 prijs					19	18
tranche 2029 volume						12
tranche 2029 prijs						19
Totaal accres	- 719	- 1.324	- 136	- 109	- 88	- 63
Compensatie in grondslag	719	649	136	109	88	63
Totaal na compensatie	0	- 675	0	0	0	0

Accres Provinciefonds

Het accres van het provinciefonds uit de Miljoenennota is als volgt berekend: trap-op-trap-af tot en met 2025, vastgezet volume accres in 2026, LPO en de bbp-systematiek vanaf 2027. Door het vervroegen van de bbp-systematiek is er vanaf deze Voorjaarsnota eenzelfde systematiek voor alle jaren.

De bbp-indexatie bestaat uit twee componenten; een volumedeel en een prijsdeel. In de Miljoenennota 2024 is deze indexering uitgewerkt. De volumeontwikkeling van de fondsen is gebaseerd op een 8-jaars (t-9 t/m t-2) historisch gemiddelde van de ontwikkeling van het bbp, waardoor de fondsen minder schommelen. De indexatie voor inflatie volgt de prijs bbp van het lopende jaar, waardoor de fondsen reëel 'op niveau' blijven.

De basis voor de grondslag waarover de indexatie berekend wordt is het jaarlijks budget in het Provinciefonds voor zover dit verantwoord wordt op het uitgavenplafond Rijksbegroting, exclusief het nog niet in het

Provinciefonds verwerkte volume-accres. De onderstaande tabel toont de grondslagen inclusief de incidentele compensatie voor het accres door het vervroegen van de bbp-systematiek voor de jaren 2024 tot en met 2029 en het schrappen van de oploop van de opschalingskorting vanaf 2026.

Tabel 44 Grondslag en indices Provinciefonds

Bedragen in miljoenen euro	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Provinciefondsuitgaven (voor zover onderdeel van de accresgrondslag) en volume-accres in prijspeil 2023	2965	2840	2784	2747	2747	2747
<i>Waarvan structureel 100 miljoen VJN23*</i>			80	80	80	80
Incidentele compensatie voor accres in de grondslag	176	188	17	18	17	17
Schrappen oploop opschalingskorting			40	40	40	40
Provinciefondsuitgaven (voor zover onderdeel van de accresgrondslag) en volume-accres in prijspeil 2023	3.141	3.028	2.842	2.805	2.805	2.804
8-jaars historisch gemiddelde bbp (t-2 t/m t-9)	2,3%	2,1%	2,0%	1,8%	1,7%	1,6%
Prijs bbp	4,0%	2,3%	2,6%	2,6%	2,5%	2,5%
Gecombineerde bbp-index	6,35%	4,45%	4,61%	4,45%	4,22%	4,12%

*20 miljoen euro is afstorting in het BCF

In tabel 45 is het accres van de Voorjaarsnota 2024 weergegeven op basis van de bbp-systematiek vanaf 2024. Tabel 46 betreft het accres uit de Miljoenennota stand met de economische raming uit het CEP24.

Door het vervroegen van de bbp-indexatie zijn er veel mutaties tussen de accres tranches. De volume tranches 2024 en 2025 worden met het vervroegen van de bbp-systematiek structureel in plaats van incidenteel. Daarbij wordt ook het vastgezette volume accres 2026 uit het coalitieakkoord vervangen voor een bbp volume tranches. De (deels incidentele) tranches 2022 en 2023 zijn bij de betreffende Voorjaarsnota onderdeel geworden van de grondslag. Het accres op basis van de oude 'trap-op-trap-af'-systematiek is gezien vanuit historisch perspectief hoog. Doordat deze (incidentele) accres-tranches vervangen worden door accres-tranches gebaseerd op het bbp valt het accres voor deze jaren lager uit. Dit heeft invloed op de lopende begroting van provincies. Om die reden is besloten de impact hiervan volledig (2024) en deels (2025) te dempen doormiddel van incidentele compensatie in de grondslag. Ook voor 2026 tot en met 2029 vindt compensatie plaats. Deze is zodanig dat dit per saldo voor de periode 2026 tot en met 2029 resulteert in een plus van 44 miljoen euro voor provincies. Tabel 47 geeft de mutaties tussen beide systematieken aan inclusief compensatie.

Tabel 45 Accres Voorjaarsnota 2024 (bbp-systematiek vanaf 2024)

Bedragen in miljoenen euro	2024	2025	2026	2027	2028	2029
tranche 2024 volume	71	68	64	63	63	63
tranche 2024 prijs	128	124	116	115	115	115
tranche 2025 volume		68	63	63	63	63
tranche 2025 prijs		76	71	70	70	70
tranche 2026 volume			62	61	61	61
tranche 2026 prijs			84	83	83	83
tranche 2027 volume				59	59	59
tranche 2027 prijs				86	86	86
tranche 2028 volume					57	57
tranche 2028 prijs					87	87
tranche 2029 volume						56
tranche 2029 prijs						90
Totaal accres	199	336	460	599	743	889

Tabel 46 Accres Miljoenennota 2024 na CEP24

Bedragen in miljoenen euro	2024	2025	2026	2027	2028	2029
tranche 2024 volume	375	375				
tranche 2024 prijs			145	144	144	144
tranche 2025 volume		189				
tranche 2025 prijs			106	105	105	105
tranche 2026 volume			123	123	123	123
tranche 2026 prijs			100	98	98	98
tranche 2027 volume				58	58	58
tranche 2027 prijs				85	85	85
tranche 2028 volume					56	56
tranche 2028 prijs					85	85
tranche 2029 volume						55
tranche 2029 prijs						89
Totaal accres	375	564	474	612	754	897

Tabel 47 Mutatie in accres

Bedragen in miljoenen euro	2024	2025	2026	2027	2028	2029
tranche 2024 volume	- 304	- 307	64	63	63	63
tranche 2024 prijs	128	124	- 29	- 29	- 29	- 29
tranche 2025 volume		- 121	63	63	63	63
tranche 2025 prijs		76	- 35	- 35	- 35	- 35
tranche 2026 volume			- 61	- 62	- 62	- 62
tranche 2026 prijs			- 16	- 16	- 16	- 15
tranche 2027 volume				1	1	1
tranche 2027 prijs				1	1	1
tranche 2028 volume					1	1
tranche 2028 prijs					1	2
tranche 2029 volume						1
tranche 2029 prijs						1
Totaal accres	- 176	- 228	- 13	- 13	- 10	- 8
Compensatie in grondslag	176	188	17	18	17	17
Totaal na compensatie	0	- 40	4	5	7	9

Toelichting tabel 42 gemeentefonds en tabel 46: Actualisatie CEP accres Miljoenennota 2024

Het accres uit tabel 42 van het gemeentefonds en tabel 46 van het provinciefonds is geactualiseerd voor de macro-economische cijfers in het CEP op basis van de afspraken uit de Miljoenennota 2024. Onderstaande tabellen toont de mutatie van het accres van Miljoenennota 2024 en het accres Voorjaarsnota 2024, ervan uitgaande dat de bbp-systematiek niet vervroegd is per 2024. Het accres daalt t.o.v. de Miljoenennota 2024, dit komt door een lagere raming van het CPB voor de loon- en prijsontwikkeling in met name 2025 en 2026.

Tabel 48 Indices CPB LPO CEP24

Indices CPB LPO CEP24	2024	2025	2026
Loonvoet sector overheid	6,5%	4,4%	3,8%
Netto materiele consumptie	2,9%	2,2%	2,2%
Overheidsinvesteringen	3,0%	2,0%	2,2%
Gemiddelde index (60% loon, 20% consumptie, 20% investeringen)	5,06%	3,45%	3,18%
Indices CPB LPO MEV24	2024	2025	2026
Loonvoet sector overheid	6,7%	5,3%	4,7%
Netto materiele consumptie	3,5%	2,0%	2,0%
Overheidsinvesteringen	3,1%	1,9%	1,9%
Gemiddelde index (60% loon, 20% consumptie, 20% investeringen)	5,31%	3,93%	3,57%
Vershil (nieuw-oud)	- 0,25%	- 0,48%	- 0,39%

Tabel 49 Accres Miljoenennota 2024 Gemeentefonds

Bedragen in miljoenen euro	2024	2025	2026	2027	2028
tranche 2024 volume	1.135	1.135			
tranche 2024 prijs	2.026	2.026	1.842	1.838	1.832
tranche 2025 volume		920			
tranche 2025 prijs		1.557	1.444	1.441	1.436
tranche 2026 volume			1.464	1.464	1.464
tranche 2026 prijs			1.365	1.362	1.358
tranche 2027 volume				706	703
tranche 2027 prijs				1.117	1.114
tranche 2028 volume					670
tranche 2028 prijs					997
Totaal accres	3.161	5.639	6.114	7.928	9.575

Tabel 50 Mutatie accres sinds Miljoenennota 2024 Gemeentefonds

Bedragen in miljoenen euro	2024	2025	2026	2027	2028
tranche 2024 volume					
tranche 2024 prijs	- 94	- 94	- 104	- 104	- 103
tranche 2025 volume					
tranche 2025 prijs		- 192	- 179	- 178	- 178
tranche 2026 volume					
tranche 2026 prijs			- 176	- 175	- 175
tranche 2027 volume				- 8	- 8
tranche 2027 prijs				- 92	- 92
tranche 2028 volume					7
tranche 2028 prijs					28
Totaal accres	- 94	- 286	- 458	- 557	- 521

Tabel 51 Accres Miljoenennota 2024 Provinciefonds

Bedragen in miljoenen euro	2024	2025	2026	2027	2028
tranche 2024 volume	375	375			
tranche 2024 prijs			154	152	152
tranche 2025 volume		189			
tranche 2025 prijs			121	119	119
tranche 2026 volume			123	123	123
tranche 2026 prijs			114	113	113
tranche 2027 volume				58	58
tranche 2027 prijs				93	93
tranche 2028 volume					56
tranche 2028 prijs					83
Totaal accres	375	564	512	658	796

Tabel 52 Mutatie accres sinds Miljoenennota 2024 Provinciefonds

Bedragen in miljoenen euro	2024	2025	2026	2027	2028
tranche 2024 volume					
tranche 2024 prijs			- 9	- 9	- 9
tranche 2025 volume					
tranche 2025 prijs			- 15	- 15	- 15
tranche 2026 volume					
tranche 2026 prijs			- 15	- 15	- 15
tranche 2027 volume				- 1	- 1
tranche 2027 prijs				- 8	- 8
tranche 2028 volume					1
tranche 2028 prijs					2
Totaal accres	0	0	- 38	- 46	- 43

Doorwerking op plafond Btw-compensatiefonds

De bijdrage van het Rijk aan het Btw-compensatiefonds (hierna: BCF) is geplafonneerd. Het plafond van het BCF is sinds 2015 gekoppeld aan de accrespercentages zoals die volgen uit de normeringssystematiek voor het Gemeentefonds en Provinciefonds.

Het plafond van het BCF wordt daarnaast aangepast voor taakmutaties (zoals decentralisaties) die gepaard gaan met toevoegingen of onttrekkingen aan het BCF. Hierdoor hebben decentralisaties geen effect op de ruimte onder het plafond van het BCF.

Als het plafond overschreden wordt, komt het verschil ten laste van het Gemeente- en het Provinciefonds. Bij een realisatie lager dan het plafond komt het verschil ten gunste van het Gemeente- en Provinciefonds. Hierdoor zijn het BCF en het Gemeente- en Provinciefonds communicerende vaten.

Onderstaande tabel geeft de ontwikkeling van het BCF-plafond voor het aandeel gemeentes en provincies weer sinds Miljoenennota 2024.

Tabel 53 Ontwikkeling geraamd plafond BCF

	2023	2024	2025	2026	2027	2028
BCF-plafond Totaal (=Voorjaarsnota 2024)	4.727	4.842	4.948	5.191	5.416	5.644
Plafond aandeel gemeenten MN	3.957	4.268	4.547	4.553	4.760	4.955
Taakmutaties	235	2	0	0	0	0
Toevoeging accres sinds MN	0	-44	-151	41	32	40
Plafond aandeel gemeenten VJN	4.191	4.227	4.396	4.593	4.792	4.995
Uitputting gemeenten	3.618	3.600	3.598	3.598	3.598	3.598
Ruimte onder plafond gemeenten	573	627	798	996	1.195	1.397
	0	0	0	0	0	0
Plafond aandeel provincies MN	501	546	577	604	631	657
Taakmutaties	35	87	1	0	0	0
Toevoeging accres sinds MN	0	-18	-26	-6	-8	-7
Plafond aandeel provincies VJN	536	616	552	598	623	650
Uitputting provincies	419	505	418	418	418	418
Ruimte onder plafond provincies	117	111	133	180	206	232

BIJLAGE 8 - BELASTING - EN PREMIEONTVANGSTEN

Tabel 54 Meerjarige raming belastingen en premies op EMU-basis (in miljoenen euro)						
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Indirecte belastingen	116.967	122.850	127.860	131.857	136.269	140.925
Invoerrechten	4.584	4.770	4.994	5.207	5.433	5.669
Omzetbelasting	78.261	81.510	85.063	88.048	91.628	95.353
Belasting op personenauto's en motorrijwielen	1.467	2.042	2.330	2.458	2.492	2.488
Accijnzen	12.641	13.856	14.156	14.236	14.286	14.324
Overdrachtsbelasting	3.625	3.752	3.851	4.058	4.287	4.500
Assurantiebelasting	3.742	3.873	3.996	4.116	4.235	4.353
Motorrijtuigenbelasting	4.869	4.946	5.439	5.586	5.696	5.831
Belastingen op een milieugrondslag	6.083	6.558	6.478	6.586	6.640	6.825
Verbruiksbelasting van alcoholvrije dranken e.a.	699	724	732	739	746	754
Belasting op zware motorrijtuigen	208	210	213	215	218	220
Bankbelasting	608	608	608	608	608	608
Inframarginale heffing	179	0	0	0	0	0
Directe belastingen en premies volksverzekeringen	193.319	202.155	209.511	217.819	226.381	235.841
Loon- en inkomensheffing	136.385	144.193	149.961	157.424	164.604	172.403
Dividendbelasting	6.309	7.492	7.828	7.993	8.206	8.382
Kansspelbelasting	1.023	1.078	1.123	1.183	1.255	1.311
Vennootschapsbelasting	46.397	46.102	47.293	47.882	48.919	50.274
Bronbelasting op rente en royalty's	59	55	33	12	1	1
Schenk- en erfbelasting	3.146	3.235	3.273	3.325	3.397	3.471
Solidariteitsbijdrage	0	0	0	0	0	0
Overige belastingontvangsten	431	409	407	404	401	398
Totaal belastingen en premies volksverzekeringen	310.717	325.414	337.778	350.081	363.051	377.164
Premies werknemersverzekeringen	90.875	96.488	100.809	106.262	110.535	115.342
waarvan zorgpremies	55.659	59.265	62.085	65.064	67.884	71.192
Totaal belasting- en premieontvangsten	401.592	421.902	438.587	456.343	473.586	492.506

Tabel 55 Detailraming belastingen en premies 2024 op EMU-basis
(in miljoenen euro)

	Miljoenennota 2024	Voorjaarsnota 2024	Vershil
Indirecte belastingen	121.935	116.967	- 4.969
Invoerrechten	4.984	4.584	- 400
Omzetbelasting	79.455	78.261	- 1.194
Belasting op personenauto's en motorrijwielen	1.485	1.467	- 18
Accijnzen	13.884	12.641	- 1.243
- Accijns van lichte olie	5.164	4.501	- 663
- Accijns van minerale oliën, anders dan lichte olie	3.845	3.354	- 491
- Tabaksaccijns	3.533	3.587	54
- Alcoholaccijns	425	407	- 19
- Bieraccijns	528	431	- 98
- Wijnaccijns	387	360	- 26
Overdrachtsbelasting	3.885	3.625	- 260
Assurantiebelasting	3.737	3.742	4
Motorrijtuigenbelasting	4.946	4.869	- 76
Belastingen op een milieugrondslag	8.184	6.083	- 2.101
- co2-heffing	0	6	5
- Afvalstoffenbelasting	273	265	- 8
- Energiebelasting	6.831	4.715	- 2.116
- Waterbelasting	368	357	- 11
- Brandstoffenheffingen	1	0	- 1
- Vliegbelasting	710	741	31
- Kolenbelasting	1	0	- 1
Verbruiksbelasting van alcoholvrije dranken e.a.	690	699	10
Belasting op zware motorrijtuigen	213	208	- 5
Bankbelasting	473	608	135
Inframarginale heffing	0	179	179
Directe belastingen	147.522	154.359	6.837
Inkomstenbelasting	11.919	16.928	5.009
Loonbelasting	78.878	80.497	1.619
Dividendbelasting	6.497	6.309	- 187
Kansspelbelasting	958	1.023	65
Vennootschapsbelasting	46.241	46.397	155
Bronbelasting op rente en royalty's	71	59	- 13
Schenk- en erfbelasting	2.958	3.146	188
Solidariteitsbijdrage	0	0	0
Overige belastingontvangsten	364	431	67
waarvan Belasting- en premieontvangsten			
Caribisch Nederland	256	256	0
Totaal belastingen	269.822	271.757	1.935
Premie volksverzekeringen	42.074	38.960	- 3.114
Premies werknemersverzekeringen	91.047	90.875	- 173
waarvan zorgpremies	56.022	55.659	- 363
Totaal belasting- en premieontvangsten	402.943	401.592	- 1.351

**Tabel 56 Detailraming belastingen en premies 2024 op kasbasis
(in miljoenen euro)**

	Miljoenennota 2024	Voorjaarsnota 2024	Vershil
Indirecte belastingen	122.903	116.752	- 6.151
Invoerrechten	4.964	4.523	- 441
Omzetbelasting	80.383	78.274	- 2.109
Belasting op personenauto's en motorrijwielen	1.466	1.466	0
Accijnzen	13.915	12.564	- 1.351
- Accijns van lichte olie	5.190	4.488	- 702
- Accijns van minerale oliën, anders dan lichte olie	3.876	3.342	- 534
- Tabaksaccijns	3.519	3.547	28
- Alcoholaccijns	420	402	- 18
- Bieraccijns	530	433	- 96
- Wijnaccijns	381	352	- 29
Overdrachtsbelasting	3.891	3.599	- 292
Assurantiebelasting	3.726	3.743	17
Motorrijtuigenbelasting	4.910	4.849	- 61
Belastingen op een milieugrondslag	8.112	6.059	- 2.054
- co2-heffing	0	0	0
- Afvalstoffenbelasting	277	271	- 6
- Energiebelasting	6.762	4.711	- 2.050
- Waterbelasting	367	351	- 16
- Brandstoffenheffingen	1	0	- 1
- Vliegbelasting	705	725	20
- Kolenbelasting	1	0	- 1
Verbruiksbelasting van alcoholvrije dranken e.a.	672	682	11
Belasting op zware motorrijtuigen	213	206	- 7
Bankbelasting	473	608	135
Inframarginale heffing	179	179	0
Directe belastingen	155.115	162.116	7.001
Inkomstenbelasting	12.177	17.135	4.958
Loonbelasting	79.484	81.068	1.584
Dividendbelasting	6.497	9.809	3.313
Kansspelbelasting	1.010	1.069	59
Vennootschapsbelasting	46.475	46.552	76
Bronbelasting op rente en royalty's	81	81	0
Schenk- en erfbelasting	2.958	3.146	188
Solidariteitsbijdrage	6.433	3.257	- 3.176
Overige belastingontvangsten waarvan Belasting- en premieontvangsten Caribisch Nederland	364 256	411 256	47 0
Totaal belastingen op kasbasis	278.382	279.279	897
Premies volksverzekeringen op kasbasis	42.684	39.504	- 3.180
Premies werknemersverzekeringen	91.785	91.463	- 323
Totaal belasting- en premieontvangsten op kasbasis	412.852	410.246	- 2.606

BIJLAGE 9 - FISCALE SLEUTELTABEL

De sleutels geven het budgettaire effect weer als een maatregel in 2025 wordt ingevoerd. Aangegeven is het effect van het verhogen van een tarief/korting, tenzij anders aangegeven. Verlagen geeft ongeveer hetzelfde budgettaire effect maar met omgekeerd teken tenzij apart vermeld, (+ = opbrengst; - = derving). De sleutels zijn niet optelbaar en slechts een indicatie van de budgettaire opbrengsten / kosten. De sleutels houden daar waar relevant rekening met eerste-ordegedragseffecten.

Tabel 57 Fiscale sleuteltabel

	Niveau 2025 per eenheid		Opbrengst per eenheid (€ mln)
Box 1			
Tarief			
Basistarief (gecombineerd)	37,05%	1%-punt	4730
Toptarief	49,50%	1%-punt	429
Afretarief tariefmaatregel verhogen	37,05%	1%-punt	- 167
Schijflengtes (eindpunt hogere schijfgrenzen blijven hetzelfde)			
	€ 38.470		
Verlengen grens premie volksverzekeringen (a)	(€ 40.542)	€ 1.000	- 141
Verlengen schijf basistarief	€ 76.892	€ 1.000	- 382
Heffingskortingen			
Algemene heffingskorting	€ 3.406	€ 100	- 813
Afbouwpunt algemene heffingskorting	€ 25.135	€ 1.000	- 526
Arbeidskorting: maximum	€ 5.604	€ 100	- 504
	€ 981 /		
	€ 5.226 /		
Arbeidskorting: generiek	€ 5.604	€ 100	- 779
Afbouwpunt arbeidskorting	€ 42.574	€ 1.000	- 218
Afbouwpercentage arbeidskorting	6,51%	1%-punt	917
Ouderenkorting	€ 2.037	€ 100	- 191
Afbouwpunt ouderenkorting	€ 45.353	€ 1.000	- 40
Afbouwpercentage ouderenkorting	15%	1%-punt	15
Alleenstaande ouderenkorting	€ 531	€ 100	- 104
Inkomensafhankelijke combinatiekorting	€ 2.989	€ 100	- 39
Opbouw inkomensafhankelijke combinatiekorting	11,45%	1%-punt	- 11
Jonggehandicaptenkorting	€ 910	€ 100	- 28
Oveng			
Eigenwoningforfait tot € 1.330.000	0,35%	0,05%-punt	371
Eigenwoningforfait vanaf € 1.330.000	2,35%	0,05%-punt	4,4
Box 2			
Schijfgrens op € 67.000			
Tarief lage schijf	24,5%	1%-punt	111
Tarief hoge schijf	33%	1%-punt	110
Box 3			
Belastingtarief verhogen	36%	1%-punt	171
Heffingsvrij vermogen verhogen	€ 58.026	€ 1.000	- 28
Heffingsvrij vermogen verlagen	€ 58.026	€ 1.000	28
Heffingskorting groen beleggen	0,70%	0,10%	- 4

	Niveau 2025 per eenheid		Opbrengst per eenheid (€ mln)
Schenk- en erfbelasting			
tarief			
<i>Tariefgroep 1 (partners en kinderen)</i>			
0 – € 154.349	10%	1%-punt	95
€ 154.349 en meer	20%	1%-punt	50
<i>Tariefgroep 1a ((achter)kleinkinderen)</i>			
0 – € 154.349	18%	1%-punt	2,8
€ 154.349 en meer	36%	1%-punt	1,2
<i>Tariefgroep 2 (overige verkrijgers)</i>			
0 – € 154.349	30%	1%-punt	24
€ 154.349 en meer	40%	1%-punt	12
schijflengte			
Verlengen eerste schijf	€ 154.349	€ 10.000	– 30
Verkorten eerste schijf	€ 154.349	€ 10.000	34
VPB			
Schijfgrens op € 200.000			
Tarief eerste schijf	19%	1%-punt	552
Tarief hoogste schijf	25,8%	1%-punt	1.118
Innovatiebox (b)	9%	1%-punt	148
Zelfstandigen			
Zelfstandigenaftrek	€ 2.470	€ 100	– 34
Startersafrek	€ 2.123	€ 100	– 6
MKB-winstvrijstelling	12,03%	1%-punt	– 139
WBSO			
Tarief eerste schijf niet-starters	32%	1%-punt	18
Tarief eerste schijf starters	40%	1%-punt	1
Drempel verhogen	€ 350.000	€ 25.000	9
Tarief tweede schijf	16%	1%-punt	51
Belastingen van rechtsverkeer			
Overdrachtsbelasting verlaagd tarief hoofdbewoning verhogen	2%	0,5%-punt	215
Overdrachtsbelasting verlaagd tarief hoofdbewoning verlagen	2%	0,5%-punt	– 229
Overdrachtsbelasting basistarief verhogen	10,4%	0,5%-punt	106
Overdrachtsbelasting basistarief verlagen	10,4%	0,5%-punt	– 108
Assurantebelasting tarief	21%	1%-punt	184
BTW tarief			
Algemeen tarief	21%	1%-punt	3308
Lage tarief	9%	1%-punt	1338
Energiebelasting (EB)			
Aardgas in eurocenten per m3	eurocent		
0 – 1.000	60,73	1 cent	53
1.000-170.000	60,73	1 cent	30
170.000 – 1 mln	38,68	1 cent	10
1 mln – 10 mln	24,93	1 cent	22
> 10 mln	6,60	1 cent	30

	Niveau 2025	per eenheid	Opbrengst per eenheid (€ mln)
Elektriciteit in eurocenten per kWh	eurocent		
0 – 2.900	10,16	1 cent	157
2.900- 10.000	10,16	1 cent	17
10.000 – 50.000	6,94	1 cent	67
50.000 – 10 mln	3,87	1 cent	310
> 10 mln (zakelijk gebruik)	0,32	1 cent	233
Verhogen belastingvermindering EB per aansluiting	524,91	€ 10	– 86
Motorrijtuigenbelasting (rijksdeel)	divers	1%	50
Brandstofaccijnzen per liter	eurocent		
Benzineaccijnzen (ongelood)	97,480	1 cent	43
Dieselaccijnzen (zwavelvrij)	63,653	1 cent	46
LPG-accijnzen (d = 0,54 kg/l)	23,001	1 cent	3
Alcoholaccijnzen per liter (d)	eurocent		
Gedistilleerd (per liter ad 100%)	divers	10%	32
Bier	divers	10%	35
Wijn	divers	10%	28
Tabaksaccijnzen (e)			
Sigaretten (per pakje van 20 stuks)	7,81	€ 0,05 p/p	11
Shag (per pakje van 50 gram)	17,35	€ 0,05 p/p	2

(a) Tussen haakjes staat het bedrag dat geldt voor personen geboren vóór 1-1-1946

(b) Voor de innovatiebox-sleutel is een eerste-ordegedragseffect van 20% gehanteerd.

(c) Bij alcoholaccijnzen is een eerste-ordegedragseffect van 20% gehanteerd.

(d) Bij de tabaksaccijnzen is een eerste-ordegedragseffect van 40% gehanteerd.

Bij grotere beleidswijzigingen wordt met een hoger eerste-ordegedragseffect gerekend.

Versie april 2024

BIJLAGE 10: OPMERKELIJKE BELASTINGCONSTRUCTIES

Het kabinet heeft in de kabinetsreactie op het IBO Vermogensverdeling die op Prinsjesdag 2022 naar de Kamer is gestuurd, toegezegd met een jaarlijkse lijst van opmerkelijke belastingconstructies te komen en deze als bijlage bij de Voorjaarsnota naar de Tweede kamer te sturen.²² Bij Voorjaarsnota 2023 is dit voor het eerst gebeurd.

Verder is op Prinsjesdag 2023 de brief Aanpak belastingconstructies en fiscale regelingen naar de Tweede kamer gestuurd.²³ Deze brief beschrijft de belastingconstructies waarvan de opbrengst van de aanpak is verwerkt in de Miljoenennota 2024 en als wetsvoorstel in het pakket Belastingplan 2024 is opgenomen alsmede constructies waarbij nog wordt gewerkt aan een wetsvoorstel dat met het Belastingplan 2025 aan uw Kamer kan worden aangeboden. Daarnaast zijn belastingconstructies vermeld waarvan de aanpak met concrete maatregelen nog moest worden onderzocht.

In deze tweede editie van de bijlage Opmerkelijke belastingconstructies wordt de stand van zaken met betrekking tot negen belastingconstructies beschreven.

De lijst is als volgt opgebouwd:

Ten eerste wordt een aantal constructies beschreven uit de genoemde Kamerbrief dan wel constructies die terugkwamen in de bijlage van de Voorjaarsnota 2023, maar waar het kabinet nu met een aantal voorstellen komt om het fiscale voordeel als gevolg van de constructie te mitigeren of in zijn geheel weg te nemen. Hoe dit beleid wordt vormgegeven staat hierna telkens beschreven onder het kopje 'handelingsperspectief voor de overheid'. De aanpak van deze constructies wordt uitgewerkt als wetsvoorstel in het pakket Belastingplan 2025, de Fiscale verzamelwet 2025 of het Eindejaarsbesluit 2024. Het gaat hier om:

- Constructies in de kavelruilvrijstelling.
- Kortdurende verhuurconstructies in de btw.
- Belastingontwijking via de splitsingsvrijstelling in de OVB.
- Opknipgedrag bij vastgoed-bv's om maximaal te profiteren van renteaftrek.
- Belastingontwijking via niet reguliere afwikkeling van pensioenaanspraken in de bv.

Ten tweede wordt de aanpak van een aantal constructies beschreven die als wetsvoorstel in het aangenomen pakket Belastingplan 2024 zijn opgenomen. Het betreft hier:

- Ontwijking van BTW & OVB via vastgoedaandelentransacties.
- Dividendstripping.
- Belasting ontlopen via verhuurd vastgoed in de bedrijfsopvolgingsregeling (BOR) in de schenk- en erfbelasting en de doorschuifregeling (DSR) aanmerkelijk belang in de inkomstenbelasting.

Tot slot wordt nog een constructie beschreven die ook op de lijst van 2023 terugkwam waarvan de aanpak nog in ontwikkeling is. Het gaat hier om:

- Ontwijking van heffing in box 3 via agiostorting en terugkopen van bezittingen.

²² Kamerstukken II 2022/2023, 36200, nr IX-4.

²³ Kamerstukken II 2023/2024, 32140, nr 175.

Tijdens het dertigledende debat over een extra belasting voor extreem rijken is op 9 april jl. de motie Idsinga c.s. aangenomen over een constructie in de lucratiefbelangregeling. Ik heb in dat debat toegezegd deze constructie te onderzoeken en zal Uw Kamer daarover vóór het zomerreces van 2024 nader informeren.

Constructies die aangepakt worden in het komende Belastingplan 2025, de Fiscale verzamelwet 2025 of het Eindejaarsbesluit 2024.

1. Belastingontwijking via de kavelruilvrijstelling

a) Basisregeling en fiscale context

De kavelruilvrijstelling is een vrijstelling in de overdrachtsbelasting. Door middel van de kavelruilvrijstelling kunnen gronden en opstallen in het landelijk gebied vrij van overdrachtsbelasting worden geruild. Het doel van de vrijstelling is om de overdrachtsbelasting geen belemmering te laten vormen voor de verbetering van landinrichting.

b) Hoe werkt het?

De kavelruilvrijstelling wordt gebruikt om vrij van overdrachtsbelasting gronden en opstallen, waaronder woningen te verkrijgen. Om gebruik te kunnen maken van de vrijstelling moeten minimaal 3 partijen betrokken zijn bij de kavelruil. Minimaal 3 partijen moeten gronden en/of opstallen inbrengen en minimaal 2 partijen moeten gronden en/of opstallen verkrijgen. Daarnaast kan een geldbedrag verkregen worden. Uit de praktijk komen signalen naar voren dat koopovereenkomsten worden opgespaard en bij elkaar worden gevoegd om aan de voorwaarden te voldoen. Ook blijkt dat gronden en opstallen die worden geruild ver bij elkaar vandaan liggen (andere provincies).

Voorbeeld: Partij A beoogt ter belegging een woning te verkrijgen van partij B. Die woning is gelegen in het landelijk gebied. Een rechtstreekse overdracht van partij B aan partij A leidt tot heffing van overdrachtsbelasting (10,4%). Verkrijger partij A wil dit als kavelruil vormgeven om een beroep op de kavelruilvrijstelling te kunnen doen. Partij A schakelt een adviseur in. Die brengt hen in contact met partij C. Deze stelt zich beschikbaar om enerzijds een strookje grond in te brengen en anderzijds voorafgaand aan de kavelruil een strookje grond aan partij A te verkopen dat partij A kan inbrengen. De kavelruil wordt als volgt vormgegeven:

- Partij A brengt een strookje grond (dat A recent van C heeft gekocht) en een geldsom (koopsom voor de woning en voor het strookje grond dat door C wordt ingebracht) in.
- Partij B brengt de woning en een geldsom (koopsom voor het strookje grond van A) in.
- Partij C brengt een strookje grond in.

Vervolgens wordt er «verkaveld». De woning die B heeft ingebracht wordt toebedeeld aan partij A. Partij A verkrijgt ook het strookje grond van C. Partij B ontvangt de geldsom voor de woning en verkrijgt het strookje grond van A. Partij C ontvangt alleen een geldsom. De kavelruil voldoet aan het minimumaantal partijen dat de Omgevingswet als voorwaarde stelt. Er zijn immers (ten minste) drie partijen betrokken die onroerende zaken inbrengen, waarvan ten minste twee partijen onroerende zaken verkrijgen. De woningtransactie tussen A en B voldoet daar zelfstandig niet aan. Doordat partijen A en C een strookje grond inbrengen worden alle verkrijgingen vrijgesteld van overdrachtsbelasting. Zo kan partij A door middel van kavelruil deze woning verkrijgen zonder heffing van overdrachtsbelasting terwijl hiervoor bij een reguliere verkoop 10,4% overdrachtsbelasting

verschuldigd zou zijn. Partijen A en B kunnen op een later moment beslissen de strookjes grond (terug) over te dragen aan partij C. Daardoor kunnen dezelfde strookjes grond meermaals voor een kavelruilconstructie worden gebruikt. De adviseur kan partij C opnieuw inschakelen wanneer andere partijen zich melden die een onroerende zaak in het landelijk gebied vrij van overdrachtsbelasting wensen te verkrijgen.

c) Wat is het uiteindelijke voordeel?

Hiermee wordt een fiscaal voordeel behaald van 2% tot 10,4% overdrachtsbelasting. 2% wanneer de verkrijger van een woning er zelf in gaat wonen, 10,4% voor andere opstallen en woningen die niet bestemd zijn om zelf in te wonen.

d) Wat is het handelingsperspectief voor de overheid?

Voorgesteld wordt om de voorwaarden waaronder de kavelruilvrijstelling van toepassing is aan te scherpen zodat onbedoeld gebruik wordt voorkomen. De aanpassingen lopen mee in het Belastingplan 2025 en zien op de volgende onderdelen:

- De kavelruilvrijstelling is niet langer van toepassing op de verkrijging van woningen, de ondergrond en eventuele aanhorigheden daarbij begrepen. Agrarische bedrijfswoningen kunnen onder de kavelruilvrijstelling wel vrij van overdrachtsbelasting worden verkregen.
- De kavelruilvrijstelling is niet langer van toepassing op de verkrijging van andere opstallen, en de ondergrond daarvan, tenzij die opstal ten behoeve van de landbouw bedrijfsmatig geëxploiteerd wordt (de landbouweis).
- Voor de opstallen die wel voldoen aan de landbouweis en daardoor in aanmerking komen voor de kavelruilvrijstelling, geldt dat de bedrijfsmatig agrarische exploitatie gedurende ten minste tien jaar als zodanig moet worden voortgezet (de voortzettingseis).
- Als niet aan de voortzettingseis wordt voldaan is alsnog overdrachtsbelasting verschuldigd, behalve indien niet aan de voortzettingseis wordt voldaan als gevolg van het feit dat een opstal door overheidsbeleid aan de landbouw wordt onttrokken ten behoeve van de ontwikkeling en instandhouding van natuur en landschap.
- De maatregel houdt voor onbebouwde grond geen enkele beperking van de huidige regeling in. Voor onbebouwde grond geldt de landbouweis en daarmee de voortzettingseis niet.

2. Kortdurende verhuurconstructies in de btw

a) Basisregeling en fiscale context

Het verhuren van onroerende zaken is in beginsel vrijgesteld van btw.²⁴ Dat wil zeggen: er wordt geen btw geheven op de verhuurprestatie die de verhuurder aan de huurder verricht. Dit heeft als logisch gevolg dat de verhuurder ook niet de btw kan aftrekken die aan hem in rekening is gebracht (bijvoorbeeld als gevolg van een verbouwing). De verhuur van onroerende zaken is in sommige situaties echter wél met btw belast. Het gaat daarbij onder andere om de verhuur in het kader van hotel-, pension-, kamp- en vakantiebestedingsbedrijven. In die gevallen kan de verhuurder de btw op verbouwkosten dus wél in aftrek brengen.

²⁴ Artikel 11, eerste lid, onderdeel b, Wet OB 1968.

b) Hoe werkt het?

Stel, een vastgoedondernemer verbouwt zijn oude pand naar nieuwe woningen bestemd voor de verhuur. Over de verbouwkosten wordt btw berekend. De vastgoedondernemer wil deze btw in aftrek brengen, maar dit is niet mogelijk als hij de woningen (direct) btw-vrijgesteld gaat verhuren. De vastgoedondernemer besluit daarom zijn pand eerst kortdurend te verhuren (bijvoorbeeld als studentenkamers). De verhuurder geeft daaraan een zodanige (juridische) vorm dat deze verhuur kwalificeert als btw-belaste verhuur en krijgt daardoor toch recht op aftrek van de btw op bouwkosten. In het volgende jaar stapt de ondernemer alsnog over op de beoogde (btw- vrijgestelde) langdurige verhuur van woningen. In dat geval voorziet de Wet op de omzetbelasting 1968 (wet OB) niet in de mogelijkheid om de in aftrek gebrachte btw gedeeltelijk te herzien. Op deze manier kan de ondernemer (uiteindelijk) btw-vrijgesteld verhuren en toch alle btw op bouwkosten in aftrek brengen. Dit kan op grond van de huidige regelgeving, maar is niet in de geest daarvan. Er wordt immers kunstmatig een btw-aftrekrecht gecreëerd voor een verbouwdienst die uiteindelijk hoofdzakelijk gebruikt wordt voor btw-vrijgestelde prestaties.

c) Wat is het uiteindelijke voordeel?

Er wordt btw ontlopen op de volledige verbouwkosten.

d) Wat is het handelingsperspectief voor de overheid?

- Voorgestelde regelgeving beoogt de short stay structuur financieel onaantrekkelijker te maken door de herzieningsregeling, zoals die al geldt voor (on)roerende investeringsgoederen, uit te breiden naar diensten aan onroerende zaken waarvan de vergoeding een drempelbedrag te boven gaat.
- De voorgestelde maatregel verplicht ondernemers de eerder toegepaste btw-aftrek vijf jaar lang (na het eerste jaar telkens voor 1/5 deel) te vergelijken met het gebruik van de dienst (voor belaste of vrijgestelde prestaties) in dat jaar. Bij wijziging van gebruik dient de initiële btw-aftrek te worden gecorrigeerd.
- De maatregel bevat een overgangsregeling bestaande uit een uitgestelde inwerkingtreding per 1 januari 2026, wat de vastgoedsector de gelegenheid biedt zich voor te bereiden op de maatregel.

3. Belastingontwijking via de splitsingsvrijstelling in de OVB

a) Basisregeling en fiscale context

Elke verkrijging van een onroerende zaak is in beginsel belast met overdrachtsbelasting. Voor bepaalde situaties bestaan vrijstellingen. De splitsingsvrijstelling is een ondernemingsfaciliteit die beoogt dat de overdrachtsbelasting geen belemmering vormt bij herstructureren van ondernemingen.

b) Hoe werkt het?

Hoe belastingontwijking kan plaatsvinden wordt geïllustreerd aan de hand van een gesimplificeerd voorbeeld: bv A wordt gesplitst zodat een onroerende zaak wordt verkregen door een andere vennootschap (bv B). Bv A verkrijgt de aandelen in bv B. Deze bv B past de splitsingsvrijstelling toe op de verkrijging van de onroerende zaak. Bv A vervreemdt de aandelen in bv B aan een derde (bv C). In bepaalde gevallen is het mogelijk dat de verkrijging van die aandelen door bv C niet belast is met ovb. Resultaat is dat bv C (via de aandelen) eigenaar is geworden van de onroerende zaken zonder dat er ovb is geheven. Als bv A de onroerende zaak rechtstreeks aan bv C zou hebben verkocht was er wel ovb verschuldigd (in dit geval door bv C). Zo wordt belasting ontweken door toepassing van de splitsingsvrijstelling.

De splitsingsvrijstelling beoogt dat de overdrachtsbelasting geen belemmering vormt wanneer ondernemingen willen herstructureren. De wetgever heeft echter niet beoogd dat de vrijstelling toepassing vindt wanneer herstructurering van een onderneming alleen plaatsvindt met oog op het kunnen verkopen van vastgoed aan derden zonder dat er heffing van overdrachtsbelasting plaatsvindt.

c) Wat is het uiteindelijke voordeel?

Het voordeel is 10,4% overdrachtsbelasting over de waarde van het pand. Over de verkoop van aandelen is in beginsel geen overdrachtsbelasting verschuldigd. Dit is anders wanneer aandelen in een zogenoemde onroerendezaakrechtspersoon (rechtspersonen met daarin relatief veel vastgoed) worden overgedragen.

d) Wat is het handelingsperspectief voor de overheid?

- De voorwaarden van de splitsingsvrijstelling worden aangepast om onbedoeld gebruik te voorkomen en de uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid door de Belastingdienst te verbeteren.
- Tevens zorgen de voorgestelde aanpassingen ervoor dat de splitsingsvrijstelling meer in overeenstemming is met de andere ondernemingsvrijstellingen in de ovb.
- De voorgestelde voorwaarden zijn de volgende:
 - Een aanhoudingseis van 3 jaar;
 - Een ondernemingseis;
 - Een voortzettingseis van 3 jaar;
 - De vrijstelling is niet van toepassing als een opeenvolging van verschillende rechtshandelingen (fusie, splitsing, aandelenfusie, interne reorganisatie) in overwegende mate is gericht op belastingontwijking;
 - De vrijstelling ziet ook op zogenoemde ruziesplitsingen (waarbij aandeelhouders uit elkaar gaan), hierbij geldt de ondernemingseis niet.
- De internetconsultatie voor deze regeling is 8 april gestart en loopt tot en met 6 mei.
- De aanpassing van deze regeling loopt naar verwachting mee in het Eindejaarsbesluit 2024.

4. Opknipgedrag bij vastgoed-bv's om maximaal te profiteren van renteaftrek

a) Basisregeling en fiscale context

De earningstrippingmaatregel is een algemene renteaftrekbeperking in de vennootschapsbelasting. De earningstrippingmaatregel beperkt de aftrekbaarheid van het verschil tussen de rentelasten en de rentebaten van geldleningen (saldo aan renten) bij het bepalen van de winst. Het saldo komt niet in aftrek voor zover dat meer bedraagt dan het hoogste van 20% van de EBITDA²⁵ of 1 miljoen euro. De maatregel is afkomstig uit de eerste EU-richtlijn antibelastingontwijking (ATAD1) en is per 1 januari 2019 in de vennootschapsbelasting geïmplementeerd. Nederland heeft gekozen voor een robuuste implementatie die op onderdelen aanzienlijk verder gaat dan de in ATAD1 opgenomen minimumstandaard. Als gevolg van de keuze voor een robuuste implementatie wordt niet alleen opgetreden tegen grondslaguitholling, maar wordt vooral een meer gelijke fiscale behandeling van eigen vermogen en vreemd vermogen bij alle belastingplichtigen in de vennootschapsbelasting nagestreefd.

²⁵ Earnings Before Interest, Taxes, Depreciation and Amortization.

b) Hoe werkt het?

Door de earningstrippingmaatregel kunnen bedrijven hun saldo aan renten niet meer onbeperkt in aftrek brengen van de winst. Het saldo aan renten komt niet in aftrek voor zover dat meer bedraagt dan het hoogste van 20% van de EBITDA of de drempel van 1 miljoen euro. Dit geeft bedrijven een prikkel om met vreemd vermogen gefinancierde investeringen op te knippen over verschillende vennootschappen en daarmee de rentelasten zodanig te alloceren dat het saldo van de rentelasten en rentebaten onder de drempelwaarde blijft. De Belastingdienst ziet dit in de praktijk inderdaad ook gebeuren ten aanzien van investeringen door vastgoed bv's met aan derden verhuurd vastgoed.

Bij de opzet van structuren wordt het vastgoed verspreid over Nederlandse vennootschappen. Dit vastgoed wordt gefinancierd met vreemd vermogen. De rentelasten over de leningen ter financiering van het vastgoed zijn in beginsel aftrekbaar bij het bepalen van de winst. Omdat het vastgoed en de bijbehorende financiering is verdeeld over verschillende vennootschappen blijft het saldo aan rentelasten en rentebaten onder de drempel van 1 miljoen euro.

c) Wat is het handelingsperspectief voor de overheid?

Het opknipgedrag kan worden bestreden door de drempel in de earningsstrippingmaatregel voor vastgoed-bv's met aan derden verhuurd vastgoed te verlagen of geheel buiten toepassing te laten (oftewel de drempelwaarde wordt 0). Het kabinet heeft vorig voorjaar besloten om de earningsstrippingmaatregel met ingang van 1 januari 2025 aan te scherpen door een anti-fragmentatiemaatregel op te nemen die tot gevolg heeft dat de drempel van voor vastgoedlichamen met (aan derden) verhuurd vastgoed buiten toepassing blijft. Deze maatregel zal meelopen in het pakket Belastingplan 2025.

5. Belastingontwijking via niet reguliere afwikkeling van pensioenaanspraken in de bv.

a) Basisregeling en fiscale context

Een dga kon in het verleden fiscaal gefaciliteerd pensioen opbouwen in zijn bv, het zogeheten pensioen in eigen beheer (PEB). De aanspraak op pensioen in eigen beheer is onbelast en de uiteindelijke uitkering na pensioenering is belast (omkeerregel), net zoals het geval is bij pensioenopbouw van werknemer via een pensioenfonds of verzekeraar. Het PEB voor dga's is afgeschaft per 1 juli 2017. Het toenmalige kabinet heeft het standpunt ingenomen dat een echt pensioen beter buiten de onderneming bij een financiële instelling kan worden opgebouwd met een fiscale faciliteit, net zoals dat voor werknemers geldt. Bij afschaffing van de PEB gold een overgangsrecht. Een bestaande PEB kon tot 1 januari 2020 fiscaal voordelig worden afgekocht of worden omgezet in aanspraak ingevolge een oudedagsverplichting (ODV). Indien geen gebruik werd gemaakt van deze mogelijkheden, dan bleef het opgebouwde pensioen in eigen beheer staan, maar de pensioenaanspraak bij de bv kan niet meer aangroeien. Op het moment dat pensioen wordt uitgekeerd aan de dga is hij loon- en inkomstenbelasting verschuldigd.

b) Hoe werkt het?

Een dga dient het opgebouwde PEB dan wel de ODV periodiek uit te keren vanaf de pensioengerechtigde leeftijd (onder voorwaarden kan een eerdere of latere ingangsdatum mogelijk zijn). Als echter op enig moment een oneigenlijke handeling (bijvoorbeeld een zekerheidsstelling of gedeeltelijke afkoop van het PEB dan wel ODV) wordt verricht, dan wordt de gehele

pensioenaanspraak of ODV op dat moment onzuiver; dat wil zeggen dat niet langer aan de fiscale voorwaarden wordt voldaan. Die handeling is oneigenlijk omdat deze strijdig is met de fiscale voorwaarden voor een PEB of ODV. Er dient dan in beginsel belastingheffing plaats te vinden over de waarde in het economische verkeer van de totale aanspraak. Als er echter geen belastingheffing heeft plaatsgevonden en deze oneigenlijke handeling niet binnen de navorderingstermijn wordt opgemerkt door de belastinginspecteur, dan kan er ook geen belastingaanslag meer worden opgelegd, ook niet bij een volgende oneigenlijke handeling met het PEB of de ODV. Als het pensioen vervolgens niet regulier wordt uitgekeerd of verstrekt aan de gerechtigde, dan kan het pensioen geheel onbelast blijven. Er is de facto sprake van ontduiking. Dit is een onwenselijke situatie en kan constructies uitlokken.

c) Wat is het uiteindelijke voordeel?

Belastingafstel. Er kan geen heffing plaatsvinden over de onbelaste aanspraak, die achteraf gezien gewoon tot het belastbare loon had moeten worden gerekend.

d) Wat is het handelingsperspectief voor de overheid?

In het wetsvoorstel Fiscale verzamelwet 2025 is een voorstel opgenomen om de prikkel weg te nemen om het PEB of de ODV niet regulier uit te keren. Door het wegnemen van deze prikkel wordt het PEB of de ODV zo alsnog in de belastingheffing betrokken. Voor het wetsvoorstel Fiscale verzamelwet 2025 heeft internetconsultatie plaatsgevonden. Het wetsvoorstel ligt momenteel bij de Raad van State voor advies. De verwachting is dat het wetsvoorstel voor het zomerreces kan worden ingediend bij uw Kamer.

Constructies die zijn aangepakt in het afgelopen Belastingplan 2024

6. Ontwijking van BTW & OVB via vastgoedaandelentransacties

a) Basisregeling en fiscale context

Bij aankoop van nieuwe onroerende zaken is btw verschuldigd (21%). Over aankoop van bestaande onroerende zaken is overdrachtsbelasting (ovb) verschuldigd. Het is mogelijk om nieuwe onroerende zaken via een aandelentransactie in plaats van een directe levering van de onroerende zaak over te dragen waardoor er noch btw noch ovb wordt geheven. In de praktijk gebruiken belastingplichtigen deze mogelijkheid om de belastingdruk te verlagen bij de aankoop van nieuwe onroerende zaken. Deze structuur is interessant voor kopers van nieuwe onroerende zaken die de btw daarop niet in aftrek kunnen brengen, zoals voor verhuurders van woningen, onder wijsinstellingen, pensioenfondsen, verzekeringsmaatschappijen en zorgaanbieders.

b) Hoe werkt het?

Een projectontwikkelaar ontwikkelt een nieuwe onroerende zaak in een vastgoed-bv. De koper verkrijgt vervolgens de onroerende zaak door alle aandelen van de vastgoed-bv te kopen. In dit geval wordt geen btw én geen ovb betaald.

c) Wat is het uiteindelijke voordeel?

De hoogte van de belastingbesparing voor de koper is afhankelijk van de specifieke omstandigheden van het geval. Zo is van grote invloed of de verkoper zijn bouw personeel extern inhuurt (inhuur is belast met btw) of in dienst heeft (geen btw) en op welke wijze en voor welke grondprijs de verkoper aan de grond is gekomen (dat is: met of zonder btw of ovb). De

besparing per transactie is dus sterk afhankelijk van de (niet-aftrekbare) btw bij de verkoper, die drukt op ingekochte goederen en diensten. De besparing zal wel minder dan 21% bedragen.

d) Wat is het handelingsperspectief voor de overheid?

In het Belastingplan 2024 liep een maatregel mee om de ongewenste belastingbesparing bij vastgoedaandelentransacties tegen te gaan. Deze maatregel zorgt ervoor dat de samenloopvrijstelling (tussen btw en ovb) niet van toepassing is wanneer vastgoed wordt overgedragen door middel van een aandelentransactie wanneer dit vastgoed voor minder dan 90% wordt gebruikt voor btw-belaste prestaties. Op deze transacties is een overdrachtsbelastingtarief van 4% van toepassing. Voor lopende projecten waarvoor een intentieverklaring is getekend geldt overgangsrecht. Vanaf 1 januari 2025 treedt deze maatregel in werking.

7. Dividendstripping

a) Basisregeling en fiscale context

Dividendbelasting wordt, kort gezegd, geheven van aandeelhouders over opbrengsten (waaronder dividenden) die zij behalen uit aandelen in een vennootschap die in Nederland is gevestigd. De dividendbelasting wordt ingehouden door de Nederlandse vennootschap tegen een tarief van 15% van de opbrengst. In binnenlandse situaties is de dividendbelasting een voorheffing op de inkomstenbelasting en de vennootschapsbelasting.

Nederlandse aandeelhouders kunnen de dividendbelasting verrekenen met de door hen verschuldigde Nederlandse inkomstenbelasting of vennootschapsbelasting. Buitenlandse aandeelhouders, daarentegen, zullen in de meeste gevallen niet onderworpen zijn aan Nederlandse inkomstenbelasting of vennootschapsbelasting. Voor buitenlandse aandeelhouders is in voorkomende gevallen het verdragstarief van toepassing en zal de dividendbelasting vaak een eindheffing zijn. Daarnaast kent de wet voor bepaalde situaties een inhoudingsvrijstelling of een mogelijkheid tot teruggave op verzoek. Zo kan bijvoorbeeld een aandeelhouder die vrijgesteld is van winstbelasting, zoals een pensioenfonds, een verzoek doen om teruggaaf van de ingehouden dividendbelasting. Daarnaast kan bijvoorbeeld voor dividenduitkeringen binnen concernverband in deelnemingsituaties onder voorwaarden een inhoudingsvrijstelling van toepassing zijn.

Aandeelhouders (veelal in het buitenland) kunnen door het aangaan van een samenstel van transacties proberen de Nederlandse dividendbelasting te verminderen. In sommige gevallen is daarbij sprake van dividendstripping.

b) Hoe werkt het?

Bij dividendstripping wordt de economische en juridische gerechtigdheid tot dividenden opgesplitst om een dividendbelastingvoordeel te behalen. De economische gerechtigdheid bij de opbrengst van de aandelen (dividenden) blijft rusten bij de oorspronkelijke aandeelhouder waardoor de oorspronkelijke aandeelhouder het belang bij de inkomsten en waarde stijgingen van de aandelen blijft houden. Hiervoor wordt bijvoorbeeld het juridisch eigendom van de aandelen (tijdelijk) uitgeleend aan een andere partij die recht heeft op een gunstigere behandeling voor de dividendbelasting dan de oorspronkelijke aandeelhouder. Deze gunstigere positie kan bijvoorbeeld betrekking hebben op een recht op verrekening, teruggaaf of vermindering van de Nederlandse dividendbelasting waartoe de oorspronkelijke (buitenlandse) aandeelhouder geen of een beperkter recht heeft.

Hierdoor wordt de heffing van dividendbelasting beperkt of voorkomen. De partijen die hierbij betrokken zijn, zullen over het algemeen het hieruit voortvloeiende voordeel (de dividendbelasting) delen. Hierbij is vaak ook een (professionele) tussenpersoon betrokken die beide partijen bij elkaar brengt en daarvoor wordt beloond. Hoewel de verschijningsvormen van dividendstripping in de praktijk heel divers en zeer complex kunnen zijn, werkt vrijwel elke vorm van de dividendstripping in de kern op de hiervoor beschreven wijze.

c) Wat is het uiteindelijke voordeel?

Vermindering (gedeeltelijk of geheel) van Nederlandse dividendbelasting.

d) Wat is het handelingsperspectief voor de overheid?

Per 1 januari 2024 zijn, als onderdeel van de Overige Fiscale Maatregelen 2024, nieuwe wettelijke maatregelen in werking getreden die de aanpak van dividendstripping versterken. Daarnaast is een onderzoek naar mogelijke aanvullende maatregelen tegen dividendstripping aangekondigd.²⁶ Dit onderzoek richt zich op de vraag welke (materiële) maatregelen kunnen worden genomen om de aanpak van dividendstripping verder te versterken. Daarbij wordt in ieder geval onderzoek gedaan naar de zogenoemde nettorendement/grondslagbenadering en een specifieke maatregel voor pensioenfondsen en deelnemingsdividenden. Ook wordt, mede op verzoek van de Tweede Kamer, onderzocht welke maatregelen tegen dividendstripping andere EU-landen hebben genomen. Het arrest van de Hoge Raad van 19 januari 2024²⁷ wordt eveneens betrokken in dit onderzoek. Naar verwachting zal de Kamer in het voorjaar van 2025 geïnformeerd worden over de uitkomsten van dit onderzoek.²⁸

Verder wordt in Europees verband gesproken met experts van lidstaten over het richtlijnvoorstel FASTER.²⁹ Dit voorstel heeft als doel om procedures voor het verminderen van bronbelasting te harmoniseren en te versnellen en misbruik van deze verminderingsprocedures tegen te gaan.

8. Belasting ontlopen via verhuurd vastgoed in de bedrijfsopvolgingsregeling (BOR) in de schenk- en erfbelasting en de doorschuifregeling aanmerkelijk belang (DSR) in de inkomstenbelasting

a) Basisregeling en fiscale context

De Successiewet 1956 schrijft voor dat schenk- of erfbelasting verschuldigd is over de waarde in het economische verkeer van schenkingen en erfenissen. Wanneer de schenking of erfenis de verkrijging van een bestaande onderneming met ondernemingsvermogen betreft, kan de verkrijger gebruik maken van de bedrijfsopvolgingsregeling: de BOR. Op verzoek, en onder voorwaarden, kan (een deel van) het ondernemingsvermogen vrijgesteld worden van schenk- of erfbelasting. Doel van de BOR is te voorkomen dat de continuïteit van een onderneming in gevaar komt als gevolg van onvoldoende middelen om de schenk- en erfbelasting te voldoen. De eerste € 1.325.253 (bedrag 2024) aan ondernemingsvermogen is sinds 2010 volledig vrijgesteld. Van de waarde van het ondernemingsvermogen daarboven is 83% vrijgesteld. De BOR wordt ook verleend aan de verkrijgers en erfgenamen voor wie de vrijstelling niet noodzakelijk is om een bedrijfsoverdracht mogelijk te maken.

²⁶ Kamerstukken II 2023/24, 36420, nr. 3, blz. 10.

²⁷ Hoge Raad, 19 januari 2024, ECLI:NL:HR:2024:49.

²⁸ Kamerstukken II 2023/24, 36418, nr. 120, p. 2.

²⁹ Voorstel voor een Richtlijn van de Raad betreffende een snellere en veiligere vermindering van te veel ingehouden bronbelasting van 19 juni 2023, COM(2023) 0187.

Daarnaast is bij bedrijfsoverdracht (hetzij als gevolg van verkoop hetzij als gevolg van schenken of overlijden) inkomstenbelasting verschuldigd over de stakingswinst (in geval van een IB-onderneming) respectievelijk de vervreemdingswinst (in geval van aanmerkelijk belang in een bv). De doorschuifregeling (DSR) regelt dat er onder voorwaarden geen inkomstenbelasting verschuldigd is bij schenking of vererving van ab-aandelen.

Doel van de BOR en de DSR is te voorkomen dat verschuldigde belasting reële bedrijfsopvolgingen in de weg staat. De BOR en DSR zijn daarom ook alleen van toepassing op het ondernemingsvermogen in een bedrijf. Beleggingsvermogen - zowel beleggingen aanwezig in de onderneming als een belang in een beleggingsmaatschappij - is uitgesloten. Onderscheid maken tussen ondernemingsvermogen en beleggingsvermogen is in veel gevallen bijzonder lastig, met name bij exploitatie van vastgoed. Er vinden structuren plaats met vastgoed om gebruik te kunnen maken van de BOR en de DSR.

b) Hoe werkt het?

Vastgoed dat wordt geëxploiteerd wordt vaak als ondernemingsvermogen opgegeven, terwijl het veelal om beleggingsvermogen gaat. Gelet op het grote financiële belang van met name de BOR vinden relatief veel juridische procedures over vastgoed plaats. Dat legt ook een groot beslag op hoogwaardige capaciteit bij de Belastingdienst in de vorm van vooroverleg en juridische procedures.

c) Wat is het uiteindelijke voordeel?

Met name de BOR biedt belanghebbenden een prikkel om beleggingsvermogen zoveel mogelijk te doen voorkomen als ondernemingsvermogen. Over het verhuurde vastgoed zou dan geen schenk- en erfbelasting worden betaald bij overdrachten tot 1.325.253 euro (cijfers 2024). Over het meerdere is 83% vrijgesteld van schenk- en erfbelasting. Gezien de vrijwel onbeperkte vrijstelling kan een zeer groot gedeelte van de schenk- en erfbelasting worden ontweken. Het kan hier in gevallen gaan om zeer grote bedragen.

d) Wat is het handelingsperspectief voor de overheid?

Zoals gezegd is het lastig om een zuiver onderscheid te maken tussen beleggingsvermogen en ondernemingsvermogen. Door vastgoed dat aan derden wordt verhuurd of ter beschikking wordt gesteld wettelijk aan te merken als beleggingsvermogen wordt de nodige duidelijkheid verschaft, wat leidt tot minder vooroverleg met de Belastingdienst en minder juridische procedures. Met deze vereenvoudigingsmaatregel wordt ook construerend gedrag binnen de BOR en DSR met dit vastgoed tegengegaan. Daarnaast wordt hiermee voorkomen dat de reikwijdte van de BOR en DSR onbedoeld toeneemt. Dit sluit bovendien goed aan bij het doel van de BOR en de DSR.

Het kabinet heeft dan ook in de Miljoenennota 2023 ervoor gekozen bovenstaande maatregelen om te zetten in beleid. Hiermee wordt tevens invulling gegeven aan de afspraak in het coalitieakkoord om reële bedrijfsopvolging eenvoudiger en eerlijker te maken. Deze maatregel is inmiddels geïmplementeerd. Deze maatregel maakt deel uit van de Wet aanpassing fiscale bedrijfsopvolgingsfaciliteiten 2024 en is per 1 januari 2024 in werking getreden.³⁰

³⁰ Wet van 20 december 2023 tot wijziging van de Wet inkomstenbelasting 2001 en de Successiewet 1956 in verband met aanpassingen in een aantal fiscale bedrijfsopvolgingsfaciliteiten (Wet aanpassing fiscale bedrijfsopvolgingsfaciliteiten 2024) Staatsblad 2023, 504. Kamerstukken 36421.

Constructies waarvan de aanpak nog onderzocht wordt.

9. Ontwijking van heffing in box 3 via agiostorting en terugkopen van bezittingen

a) Basisregeling en fiscale context

- In box 3 wordt het inkomen uit sparen- en beleggen belast.
- In box 2 wordt het inkomen uit aanmerkelijk belang belast. Van een aanmerkelijk belang is sprake bij een direct of indirect bezit van tenminste 5% van de aandelen, winstbewijzen, genotsrechten of stemrechten in een vennootschap.
- Een aanmerkelijkbelanghouder kan (een deel van) het spaar- en beleggingsvermogen vanuit box 3 als extra kapitaalstorting (agiostorting) overhevelen naar de eigen vennootschap.

b) Hoe werkt het?

Een natuurlijk persoon heeft spaar- en beleggingsvermogen in box 3. Daarnaast is de natuurlijk persoon aanmerkelijkbelanghouder van een vennootschap. De persoon in kwestie brengt vanuit box 3 (een deel van) het spaar- en beleggingsvermogen onder in de eigen vennootschap via een agiostorting. Daarmee daalt de rendementsgrondslag in box 3.

Vervolgens koopt de aanmerkelijkbelanghouder de eerder ingebrachte vermogensbestanddelen van de vennootschap. De betreffende vermogensbestanddelen behoren zodoende weer tot de rendementsgrondslag van box 3. De koopsom wordt echter schuldig gebleven, daarvoor gaat de aanmerkelijkbelanghouder een lening aan bij de vennootschap.

Over het geleende bedrag moet de aanmerkelijkbelanghouder een zakelijke rente betalen aan de vennootschap. Over de rentebaten is de vennootschap vennootschapsbelasting verschuldigd. Als het restant van de rentebaten als dividend wordt uitgekeerd is de aanmerkelijkbelanghouder hierover in box 2 belasting verschuldigd. Uiteindelijk blijft de natuurlijk persoon eigenaar van het spaar- en beleggingsvermogen, alleen is vanwege het niet betalen van de koopsom een lening aan de eigen vennootschap ontstaan in box 3.

c) Wat is het uiteindelijke voordeel?

De constructie heeft tot gevolg dat een schuld aan de eigen vennootschap ontstaat. Een schuld in box 3 vermindert de heffing van inkomstenbelasting bij de natuurlijk persoon. Daartegenover staat dat over de rentebaten vennootschapsbelasting is verschuldigd door de vennootschap en, bij uitdeling van het restant aan de aandeelhouder, heffing in box 2. Het uiteindelijke voordeel is sterk afhankelijk van de samenstelling en rendementen van het spaar- en beleggingsvermogen.

Per 2023 wordt het voordeel uit sparen en beleggen (box 3) berekend door het effectieve rendementspercentage te vermenigvuldigen met de grondslag sparen en beleggen. De grondslag sparen en beleggen bestaat uit de rendementsgrondslag (waarde van de bezittingen minus de schulden op 1 januari) verminderd met het heffingvrije vermogen). Het rendementspercentage van schulden bedraagt in 2024 2,47% en komt in mindering op het effectieve rendementspercentage.³¹ Daarnaast verlaagt de schuld de rendementsgrondslag. Als de ontstane schuld aan de eigen vennootschap de rendementsgrondslag tot nihil vermindert, is geen box 3-heffing is verschuldigd.

³¹ Het percentage voor schulden is voorlopig. Begin 2025 wordt dit percentage vastgesteld. De vastgestelde percentages worden gebruikt bij de definitieve aanslag.

Het lenen van de eigen vennootschap wordt overigens per 2023 ontmoedigd. Als de totale som van schulden van de aanmerkelijkbelanghouder aan zijn eigen vennootschap meer dan 700.000 euro bedraagt, wordt dat meerdere als inkomen uit aanmerkelijk belang in aanmerking genomen. De grens van 700.000 euro is per 1 januari 2024 verlaagd naar 500.000 euro.

Daartegenover staat dat de vennootschap over de rentebaten van de lening jaarlijks vennootschapsbelasting is verschuldigd. Het vennootschapsbelastingtarief in 2024 bedraagt 19% bij een belastbaar bedrag tot en met 200.000 euro en 25,8% over het meerdere. Als (het restant van) de rentebaten vervolgens als dividend wordt uitgekeerd, is de aanmerkelijkbelanghouder daarover 24,5% inkomstenbelasting in box 2 verschuldigd tot een inkomen van € 67.000 en 33% over het meerdere (cijfers 2024).

d) Wat is het handelingsperspectief voor de overheid?

De Belastingdienst bestrijdt in diverse procedures verschillende varianten van deze constructie. Momenteel wordt onderzocht of aanvullende wetgeving nodig en wenselijk is om alle varianten van deze constructie succesvol te kunnen bestrijden.

BIJLAGE 11: VERMOGENSVERDELING IN BEELD

Inleiding

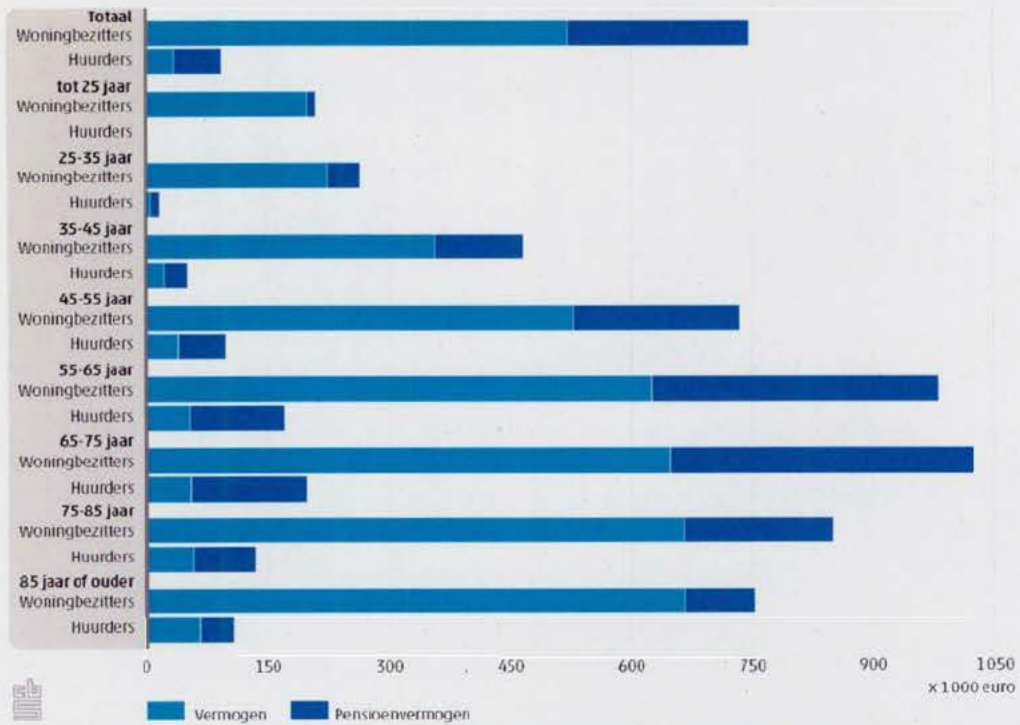
De hier gepresenteerde cijfers zijn een actualisatie van de cijfers zoals deze zijn opgenomen als bijlage in de Voorjaarsnota van 2023. Ze geven een beeld van hoe de vermogensopbouw, -verdeling en -ontwikkeling van huishoudens in Nederland eruitzien, inclusief informatie over schenkingen en erfenissen. De bron voor de vermogensgegevens is het Integraal Inkomens- en Vermogensonderzoek (IIV) van het CBS. De cijfers over 2006 t/m 2021 zijn definitief en de cijfers over 2022 zijn voorlopig (*). De bedragen in alle figuren zijn gemiddelde bedragen. De cijfers zijn tevens te vinden op de site van het CBS.

Vermogen in Nederland, 2022*

Vermogensbestanddeel	Vermogen (miljard euro)	Aandeel
<i>Totaal</i>	4 306	100%
Pensioenvermogen ¹⁾	1 816	42,2%
<i>Totaal exclusief pensioenvermogen</i>	2 490	57,8%
Eigen woning (netto)	1 338	31,1%
waarvan Waarde eigen woning	2 107	
waarvan Hypotheekschuld eigen woning	-768	
Financieel vermogen (netto)	392	9,1%
waarvan Bank- en spaartegoeden	391	
waarvan Effecten	164	
waarvan Schulden	-163	
Aanmerkelijk belang	431	10,0%
Overig onroerend goed	177	4,1%
Ondernemingsvermogen	90	2,1%
Overige bezittingen	61	1,4%

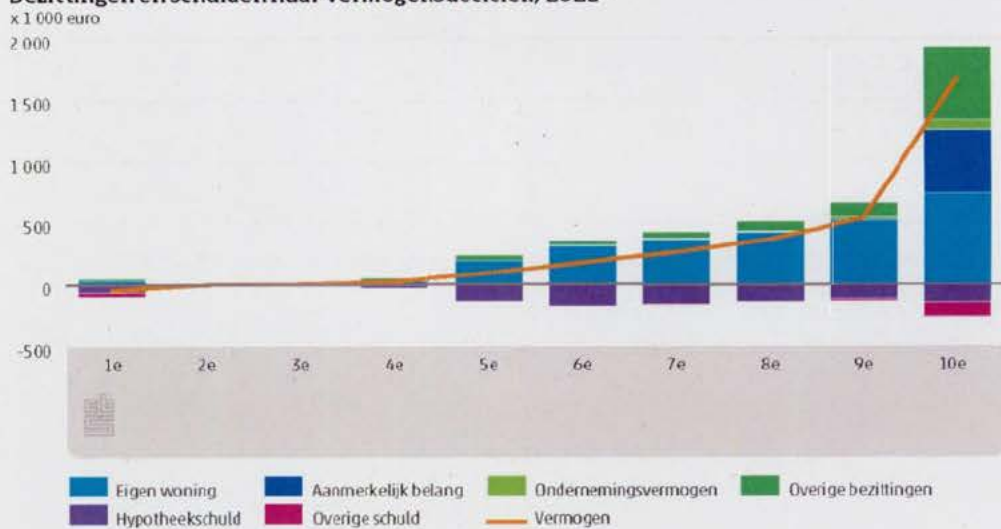
¹⁾ Dit gegeven is afkomstig van De Nederlandsche Bank en heeft een peildatum van ultimo 2021. De peildatum van de overige gegevens is primo 2022. Het CBS telt pensioenvermogen normaliter niet mee bij het vermogen van huishoudens, omdat pensioen vrijelijk beschikbaar noch overdraagbaar is.

Vermogen en pensioenvermogen¹⁾ naar leeftijd en woningbezit, 2022*

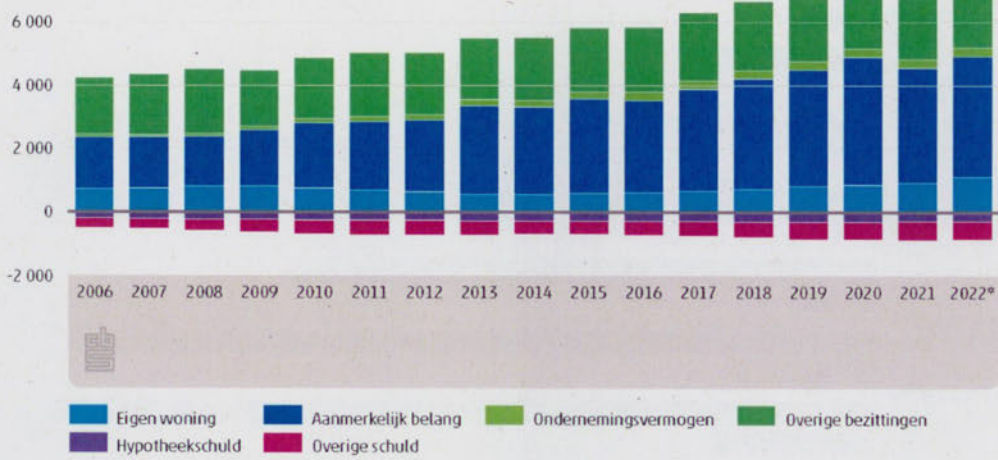
¹⁾ De pensioenaanspraken zoals door het CBS berekend: [Pensioenvermogen en vermogensongelijkheid](#).

Bezittingen en schulden naar vermogensdecielen, 2022*

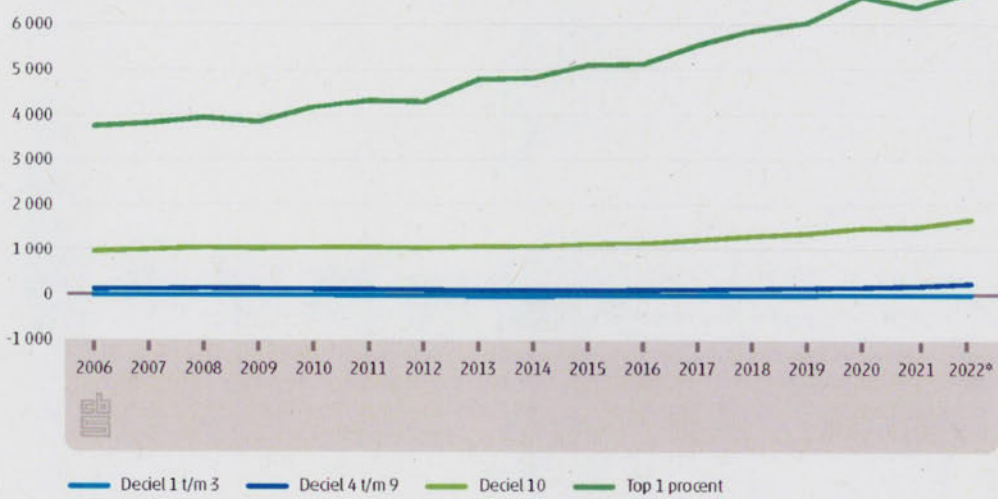
Bezittingen en schulden van top 1 procent vermogens

x 1 000 euro
8 000

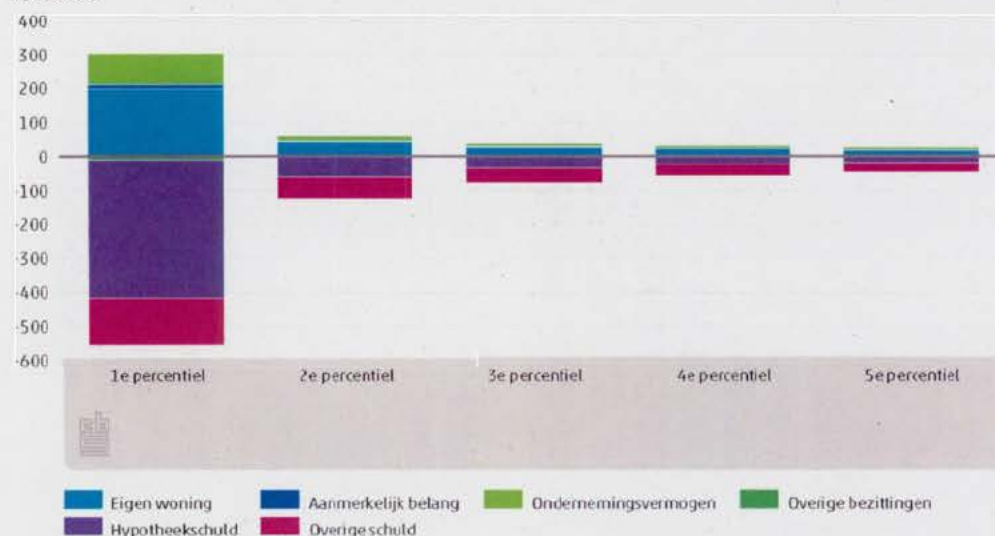
Vermogen van vermogensdecielen en top 1 procent vermogens

x 1 000 euro
7 000

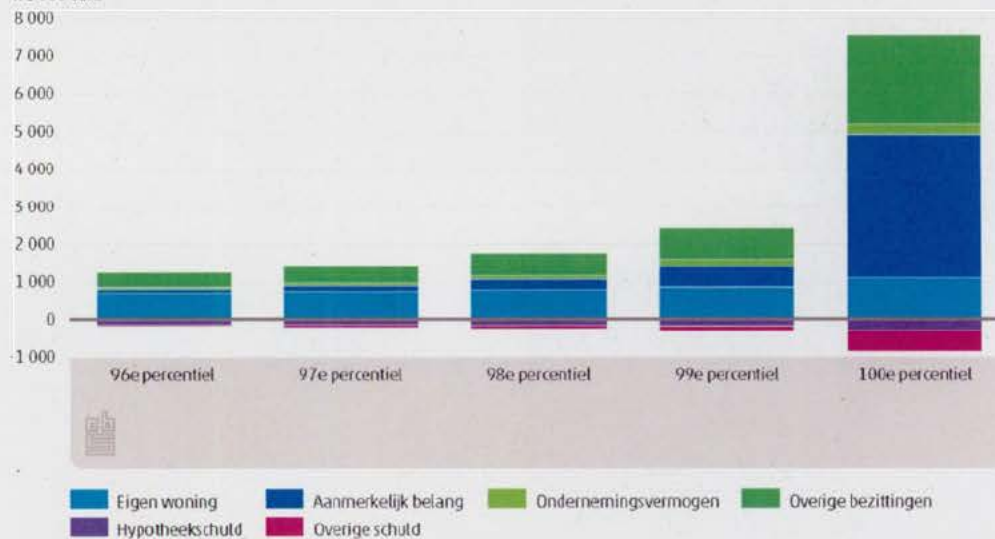
Bezittingen en schulden van laagste 5 percentielgroepen, 2022*

x 1 000 euro

Bezittingen en schulden van hoogste 5 percentielgroepen, 2022*

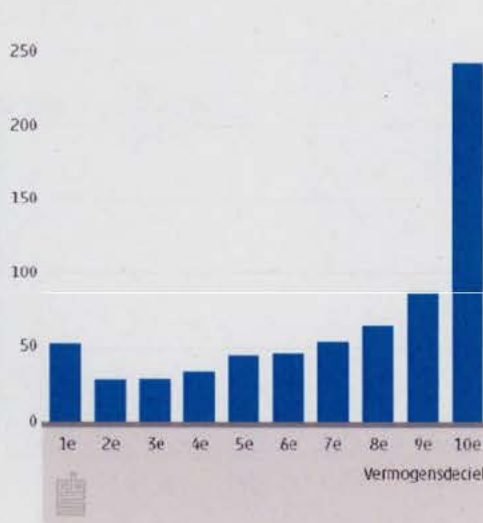
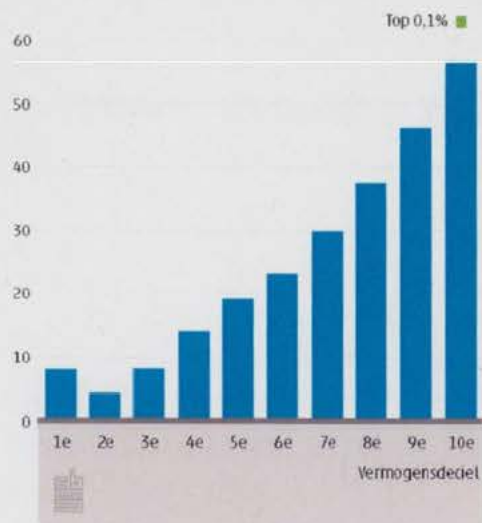
x 1 000 euro

**Links: Huishoudens met verkrijgingen naar vermogensdecielen¹⁾, 2022*;
 Rechts: Gemiddelde verkrijging per vermogensdeciël¹⁾, 2022***

% huishoudens met een verkrijging
70

x 1000 euro
300

¹⁾ Percentage huishoudens met een ontvangen verkrijging in de periode 2007-2021 per vermogensdeciël in 2022*.

¹⁾ Gemiddelde van totaal ontvangen verkrijgingen van huishoudens in de periode 2007-2021 per vermogensdeciël in 2022*.

BIJLAGE 12: TAAKOPDRACHT INTERDEPARTEMENTAAL BELEIDSONDERZOEK

Taakopdracht IBO Bekostiging Elektriciteitsinfrastructuur

Inleiding

De ombouw van het energiesysteem is een enorme uitdaging waar een langjarige en planmatige aanpak nodig is. Zonder duidelijke richting en sturing op hoe de ontwikkeling van het energiesysteem er uit gaat zien, kunnen netbeheerders, bedrijven en consumenten niet op tijd investeren om de ombouw daadwerkelijk te realiseren. Het Nationaal Plan Energiesysteem (NPE) geeft richting voor de ontwikkeling naar een volledig duurzaam en strategisch autonoom energiesysteem en beschrijft deze ontwikkeling via vier ketens (namelijk elektriciteit, waterstof, warmte en koolstof) en systeemintegratie (het slim inzetten van het systeem om maatschappelijke kosten te verlagen).

Elektriciteit vormt de basis van het nieuwe energiesysteem en om het systeem goed te laten functioneren is een forse uitbreiding van de elektriciteitsinfrastructuur cruciaal. Het huidige elektriciteitsnet heeft onvoldoende capaciteit, er zijn omvangrijke investeringen nodig zowel voor het hoogspanningsnet als op het midden- en laagspanningsnet bij regionale beheerders. Het kabinet wil voldoende zekerheid geven aan gebruikers om verder stappen te kunnen zetten in de transitie, om te zorgen dat concurrentiepositie (gelijk speelveld energie intensieve industrie) en betaalbaarheid gewaarborgd blijven en om te zorgen dat de overheids- en maatschappelijke uitgaven beheersbaar blijven. Deze netverzwaring gaat echter niet over een nacht ijs. De totale kosten hiervan zijn hoog, en dat roept vragen op over de betaalbaarheid voor eindgebruikers en de gevolgen voor de overheidsfinanciën. Tegelijkertijd zijn er zowel nationaal als in Europees verband keuzes te maken over bekostiging en financiering, die de totale energiekosten en de verdeling ervan voor eindgebruikers en rijksbegroting kunnen beïnvloeden.

Benodigde investeringen in andere energie-infrastructuur dan elektriciteit (b.v. warmtenetten, waterstof) zijn niet de focus van dit IBO, maar worden wel meegenomen in het kader van interactie-effecten en het overzicht van de omvang van investeringen. Daarnaast zal bij aanbevelingen aandacht worden besteed aan de toepasbaarheid van de aanbevelingen op andere onderdelen van het energiesysteem.

Doel van het IBO

Het doel van dit onderzoek is om meer inzicht in en grip te krijgen op de omvang van de investeringen in de elektriciteitsinfrastructuur tussen nu en 2040, en de bekostiging en financiering ervan, zowel vanuit nationaal als Europees perspectief. Dit IBO moet leiden tot concrete beleidsopties, die bijdragen aan onze concurrentiepositie en de betaalbaarheid. De werkgroep wordt gevraagd de volgende vragen te adresseren:

Onderzoeksvragen

Omvang kosten

1. Wat is de omvang van de investeringen die nodig zijn voor de transitie tot 2040?
2. Welke scenario's zijn er voor de omvang en de daaraan verbonden investeringskosten richting 2040?

Doelmatigheid

3. Welke mogelijkheden zijn er om de doelmatigheid van de investeringen door netbeheerders in Nederland en internationale onderdelen te vergroten c.q. de maatschappelijke kosten te verlagen?
4. Hoe worden haalbaarheid, kosten en financierbaarheid van netwerk-kosten (incl. net op zee) bij besluitvorming (zowel aanbod- als vraagstimulering) meegenomen in de integrale besluitvorming?

Verdelingseffecten bij huidige structuur

5. Welke andere kosten worden doorberekend in de nettarieven naast de investeringskosten (bijv. kosten voor netbalancerings)? En kunnen deze kosten worden beïnvloed?
6. Op basis van welke uitgangspunten is de huidige verdeling tot stand gekomen (bijv. kostenreflectiviteitsprincipe)?
7. Waar slaan de kosten van de uitbreiding en verzwaring van de netten volgens de huidige systematiek neer?
 1. Welk effect hebben deze investeringen op de nettarieven van burgers? (Wat zijn verschillende archetype gebruikers en wat is per archetype de impact?)
 2. Welk effect hebben deze investeringen op de nettarieven van bedrijven? (Wat zijn verschillende archetype gebruikers en wat is per archetype de impact, onder andere op de concurrentieverhoudingen?)
 3. Welk effect hebben deze investeringen op de overheidsfinanciën (saldo en schuld) op korte en lange termijn?
8. Welke (gewenste en ongewenste) effecten en risico's zitten er aan de huidige verdelingssystematiek?

Interventies

9. Welke opties zijn er om de ordening bij elektriciteitsinfrastructuur anders in te richten om, met inachtneming van publieke belangen verbonden aan energie-infra zoals leveringszekerheid en duurzaamheid, de kosten voor de maatschappij en begroting aan elektriciteitsinfrastructuur te beperken:
 1. *Aanbod en vraag.* Welke gerichte maatregelen kunnen aan de aanbod- en vraagkant van elektriciteit worden getroffen om maatschappelijk baten van investeringen te vergroten en investeringskosten te beperken?
 2. *Bekostiging.* Welke beleidsopties zijn er om de investeringskosten en andere kosten van netbeheerders (electriciteit) anders te verdelen? (breed verkennen, van begroting tot aanpassing afschrijvingstermijnen, tariefdifferentiatie etc.).
 3. *Regulering.* Is het wettelijke (Europees en Nederlands) kader en de bijbehorende bevoegdheid van de ACM nog toereikend in deze fase van de energietransitie?
 4. *Financiering.* Welke opties zijn er om financieringsstructuur van de netbeheerders anders in te richten, om zo de kosten voor de maatschappij en begroting aan elektriciteitsinfrastructuur te beperken? Hierbij worden eventuele gevolgen voor de governance en de toepassing van het deelnemingenbeleid in de voor- en nadelen van de opties geschetst.
 5. *Randvoorwaarden.* Welke interventies gericht op randvoorwaarden (bijv. capaciteit bij de netbeheerders, ruimtelijke ordening/energieplanologie, rol van decentrale overheden) zijn kansrijk om maatschappelijke kosten te beperken?

Grondslag

Het in kaart brengen van alle benodigde investeringen in het elektriciteitsnet is onderdeel van het IBO. Het IBO zal niet ingaan op de (on)wenselijkheid van de klimaatdoelstellingen of adviseren over de wenselijkheid van specifieke energiebronnen (wind op zee, kerncentrales). De keuzes en ontwikkelingen zoals geschetst in het NPE zijn uitgangspunt. Daarbij kijkt het IBO naar eerste orde verdelingseffecten voor diverse groepen eindgebruikers (huishoudens en verschillende typen bedrijven) en de overheid.

De IBO-spelregels schrijven voor dat tenminste één besparingsvariant van – 10 tot – 20% wordt uitgewerkt. Dit IBO is daar een uitzondering op, omdat reeds is besloten tot grote investeringen in het elektriciteitsnet en het kabinet deze ook nodig acht om de klimaattransitie het hoofd te bieden. Uiteraard dienen de financiële gevolgen van de verschillende beleidsopties wel in beeld worden gebracht. Herverdeling speelt daarnaast een grote rol in dit IBO, omdat de investeringen niet alleen van de overheid komen, maar ook van private investeerders, bedrijven en burgers.

Organisatie

De werkgroep bestaat uit vertegenwoordigers van FIN, EZK, BZK en SZW. Ook worden experts van CPB en PBL verzocht om deel te nemen aan de werkgroep. ACM, TenneT en (regionale) netbeheerders worden zo direct mogelijk betrokken om hun technische en financiële kennis in te brengen. De werkgroep staat onder leiding van een onafhankelijke voorzitter. De voorzitter wordt ondersteund door secretarissen van de ministeries van FIN en EZK. Het onderzoek start in mei 2024. De werkgroep rond haar eindrapport uiterlijk februari 2025 af. In dit IBO zullen ook externe onderzoeken naar dit thema worden meegenomen. De omvang van het rapport is niet groter dan dertig bladzijden plus een samenvatting van maximaal vijf bladzijden.